

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.2.2017 г.
COM(2016) 861 final

2016/0379 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно вътрешния пазар на електроенергия

(преработен текст)

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2016) 410 final}

{SWD(2016) 411 final}

{SWD(2016) 412 final}

{SWD(2016) 413 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Контекст на политиката

Европейските граждани изразходват значителна част от своите доходи за енергия, като тя представлява важен ресурс за европейската промишленост. В същото време енергийният сектор играе ключова роля по отношение на задължението за намаляване на емисиите на парникови газове в Съюза с най-малко 40 % до 2030 г., като очакваният дял на възобновяемите енергийни източници ще достигне 50 % до 2030 г.

Предложенията за преработване на директивата относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия, на регламента относно пазара на електроенергия и на регламента за създаване на Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия са част от по-широкия пакет от инициативи на Комисията („Чиста енергия за всички“). Пакетът „Чиста енергия за всички“ се състои от ключовите предложения на Комисията за прилагане на енергийния съюз, както това е предвидено в пътната карта за енергийния съюз¹. Той включва както законодателни предложения, така и незаконодателни инициативи за създаване на благоприятна рамка, даваща възможност за осигуряване на осезаеми ползи за гражданите, на заетост, растеж и инвестиции, като същевременно дава принос по всяко от петте измерения на енергийния съюз. Ключовите приоритети на пакета са на първо място енергийната ефективност, водещата роля на ЕС в световен мащаб в областта на възобновяемите енергийни източници, както и осигуряването на справедливи условия за потребителите на енергия.

Както Европейският съвет², така и Европейският парламент³ многократно са подчертавали, че наличието на добре функциониращ интегриран енергиен пазар е най-добрият инструмент за гарантиране на достъпни цени на енергията, за сигурност на енергийните доставки и за предоставяне на възможност за интегриране и осигуряване на по-големи количества електроенергия, произведена от възобновяеми източници по икономически ефективен начин. Конкурентните цени са от съществено значение за осигуряване на растеж и благосъстояние на потребителите в Европейския съюз и по този начин са в центъра на енергийната политика на ЕС. Настоящата структура на пазара на електроенергия се основава на правилата на „третия енергиен пакет“⁴, приет

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка: Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата, COM/2015/080 final.

² Резултати от заседанието на Съвета, 3429-то заседание, Транспорт, телекомуникации и енергетика, 26 ноември 2015 г., 14632/15, резултати от заседанието на Съвета, 3472-ро заседание, Транспорт, телекомуникации и енергетика, 6 юни 2016 г., 9736/16.

³ Резолюция на Европейския парламент от 13 септември 2016 г. „Към нова концепция за енергийния пазар“ (P8_T A(2016) 0333).

⁴ Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55 — 93) (наричана по-долу „Директивата за електроенергията“). Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15 — 35) (наричан по-долу „Регламентът за

през 2009 г. Тези правила впоследствие бяха допълнени от законодателни актове срещу пазарните злоупотреби⁵ и законодателни актове за изпълнение относно търговията с електроенергия и правилата за експлоатация на мрежите⁶. Вътрешният енергиен пазар на ЕС се основава на утвърдени принципи, като правото на достъп на трети страни до електроенергийните мрежи, свободен избор на доставчици от страна на потребителите, строги правила за отделяне, премахване на пречките пред трансграничната търговия, надзор на пазара от независими регулатори на енергия, както и сътрудничество на равнището на ЕС на регулаторите и операторите на мрежи в рамките на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и Европейската мрежа на операторите на преносни системи (ЕМОПС).

С третия енергиен пакет бяха постигнати осезаеми резултати за потребителите. Той доведе до по-голяма ликвидност на европейските пазари на електроенергия и до значително увеличаване на трансграничната търговия. Потребителите в много държави членки вече разполагат с по-голям избор. Увеличената конкуренция, особено на пазарите за търговия на едро, спомогна за задържане на цените на едро в разумни граници. Новите права на потребителите, въведени с третия енергиен пакет, значително подобриха положението на потребителите на енергийните пазари.

Новото развитие доведе до фундаментални промени в европейските пазари на електроенергия. Делът на електроенергията, произвеждана от възобновяеми енергийни източници (RES-E), рязко се увеличи. Преминаването към електроенергия, произвеждана от възобновяеми енергийни източници, ще продължи, тъй като то е ключово условие за изпълнение на задълженията на Съюза в рамките на Парижкото споразумение относно изменението на климата. Физическото естество на

електроенергията“); Регламент (ЕО) № 713/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 1 — 14) (наричан по-долу „Регламентът за ACER“).

⁵ Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1 — 16); Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014 на Комисията от 17 декември 2014 г. за прилагане на член 8, параграфи 2 и 6 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия по отношение на докладването на данни (ОВ L 363, 18.12.2014 г., стр. 121 — 142).

⁶ Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1 — 16); Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията от 14 юни 2013 г. за представяне и публикуване на данни на пазарите за електроенергия и за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 163, 15.6.2013 г., стр. 1 — 12); Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насока относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24 — 72); Регламент (ЕС) 2016/631 на Комисията от 14 април 2016 г. за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа (ОВ L 112, 27.4.2016 г., стр. 1 — 68); Регламент (ЕС) 2016/1388 на Комисията от 17 август 2016 г. за установяване на мрежов кодекс относно присъединяването на потребители (ОВ L 223, 18.8.2016 г., стр. 10 — 54); Регламент (ЕС) 2016/1447 на Комисията от 26 август 2016 г. за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване към електроенергийната мрежа на системи за постоянен ток с високо напрежение и модули от вида „електроенергиен парк“, присъединени чрез връзка за постоянен ток (ОВ L 241, 8.9.2016 г., стр. 1 — 65); Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията от 26 септември 2016 г. за установяване на насока относно разпределянето на преносната способност (ОВ L 259, 27.9.2016 г., стр. 42 — 68); други насоки и мрежови кодекси бяха подкрепени и одобрени от държавите членки, като предстои те да бъдат приети.

електроенергията, произвеждана от възобновяеми енергийни източници — тя се отличава с по-голяма променливост, с по-малка предвидимост и с децентрализираност спрямо традиционното производство на електроенергия — изисква правилата за функциониране на пазара и за експлоатация на мрежите да бъдат адаптирани в съответствие с по-гъвкавия характер на пазара. Едновременно с това държавната намеса, която често е структурирана по некоординиран начин, води до смущения на пазара за търговия на едро с електроенергия и до отрицателни последици за инвестициите и трансграничната търговия⁷. Извършват се също така съществени промени в технологично отношение. Електроенергията се търгува в почти цяла Европа чрез т.нар. „свързване на пазарите“, организирано съвместно от енергийните борси и операторите на преносни системи. Цифровизацията и бързото развитие на решения за отчитане на потреблението и търговия с електроенергия чрез интернет дава възможност на промишлеността, предприятията и дори домакинствата да произвеждат и съхраняват електроенергия, както и да участват на пазарите на електроенергия чрез т.нар. решения за „оптимизация на потреблението“. Пазарът на електроенергия през следващото десетилетие ще се характеризира с по-променливо и децентрализирано производство на електроенергия, с по-голяма взаимозависимост между държавите членки и с нови технологични възможности за потребителите да намалят разходите си за електроенергия и да участват активно на пазарите на електроенергия чрез оптимизация на потреблението, собствено крайно потребление или съхранение.

Настоящата инициатива относно структурата на пазара на електроенергия има за цел прилаганите понастоящем правила на пазара да бъдат адаптирани към новите пазарни реалности, като се създаде възможност за свободно движение на електроенергията към точките, в които тя е най-необходима, чрез недеформирани сигнали относно цените, като на потребителите се предоставят повече права, така че обществото да се възползва в максимална степен от трансграничната конкуренция и да се осигурят точните сигнали и стимули, за да се привлекат необходимите инвестиции за намаляване на въглеродните емисии на енергийната ни система. В рамките на тази инициатива също така ще бъде отдаден приоритет на решения, свързани с енергийната ефективност, и ще се допринесе за целта за заемане на лидерска позиция в световен мащаб по отношение на производството на енергия от възобновяеми енергийни източници, като по този начин се подпомогне постигането на целта на Съюза за създаване на работни места, растеж и привличане на инвестиции.

Адаптиране на правилата на пазара

Съществуващите правила на пазара се основават на преобладаващите технологии за производство на електроенергия от последното десетилетие, т.е. чрез централизирани, големи електроцентрали, работещи с изкопаеми горива, с ограничено участие на потребителите. Тъй като електроенергията с променлив режим, произвеждана от възобновяеми енергийни източници, ще играе все по-голяма роля в микса на произвежданата енергия в бъдеще и потребителите следва да имат възможност да участват на пазара, ако желаят, е необходимо правилата да бъдат адаптирани. Краткосрочните пазари на електроенергия, които дават възможност за трансгранична търговия с електроенергия, произвеждана от възобновяеми енергийни източници, са от ключово значение за успешното интегриране на тези източници на пазара. Това се

⁷

Вж. Съобщение на Комисията „Постигане на вътрешния пазар на електроенергия и извличане на максимални ползи от публичната намеса“ (C(2013)7243 final, 5.11.2013 г.).

определя от факта, че по-голямата част от произвежданата електроенергия от възобновяеми източници може да бъде точно прогнозирана едва малко преди действителното производство (поради несигурност, свързана с атмосферните условия). Създаването на пазари, които позволяват участие в кратък срок преди действителната доставка (т.нар. пазари „в рамките на деня“ или „балансиращи“ пазари), е от решаващо значение, за да се даде възможност на производителите на електроенергия, произвеждана от възобновяеми енергийни източници, да я продават при справедливи условия, като това също така ще увеличи ликвидността на пазара. Краткосрочните пазари ще предоставят нови възможности за бизнес, които ще позволят на участниците да предлагат „резервни“ енергийни решения в моменти на повишено търсене и недостиг на производство на електроенергия от възобновяеми източници. Това включва възможността за потребителите да променят потреблението си („оптимизация на потреблението“), което е свързано с оператори на съоръжения за съхранение на енергия или гъвкави производители. Докато вземането предвид на променливия характер на енергийните източници в малките региони може да доведе до много високи разходи, окрупняването на производството на енергия с променлив режим в рамките на по-големи области би могло да помогне на потребителите да спестят значителни суми. Въпреки това все още няма интегрирани краткосрочни пазари.

Недостатъците на настоящите пазарни условия намаляват привлекателността на енергийния сектор по отношение на нови инвестиции. Една адекватно взаимосвързана и пазарно ориентирана енергийна система, в която цените следват пазарните сигнали, ще оказва стимулиращо въздействие за необходимите инвестиции в производството и преноса по ефективен начин и ще гарантира, че тези инвестиции се извършват там, където пазарът има най-голяма нужда от тях, като по този начин се свежда до минимум необходимостта от планирани от държавата инвестиции.

Националните правила на пазара (например пределните цени) и държавната намеса понастоящем не позволяват цените да се променят, за да отразяват ситуацията на недостиг на електроенергия. Освен това ценовите зони не винаги отразяват действителния недостиг, ако не са добре определени, а вместо това следват политическите граници. Новата структура на пазара има за цел да подобри ценовите сигнали с цел насърчаване на инвестициите в областите, където те са най-необходими, като се вземат предвид мрежовите ограничения и центровете на потребление, а не толкова националните граници. Ценовите сигнали следва също така да позволяват адекватно възнаграждение на гъвкавите ресурси (включително оптимизацията на потреблението и съхранението), тъй като тези ресурси се основават на стимули за по-кратки периоди от време (например съвременни централи, работещи с газ, които се използват само през пиковите часове, или намаляване на търсенето в промишления сектор по време на върхово потребление или извънредно натоварване на системата). Ефективните ценови сигнали осигуряват също така ефикасното използване на съществуващите производствени мощности. Поради това е от изключително значение да се преразгледат всички съществуващи правила, които нарушават ценообразуването (например правила, които отдават приоритет на използването на някои съоръжения), за да се активира и пълноценно да се реализира потенциалът за гъвкавост, който търсенето може да предложи.

Поставяне на потребителите в центъра на енергийния пазар

С цялостното интегриране на промишлените, търговските и битовите потребители в енергийната система може да се избегнат значителни разходи за „резервен“ капацитет за производство, а това са разходи, които потребителите в крайна сметка плащат по

друг начин. По този начин на потребителите дори се дава възможност да се възползват от колебанията на цените и да печелят пари чрез участието си на пазара. Поради това активизирането на участието на потребителите е предпоставка за успешното управление на енергийния преход по ефективен от гледна точка на разходите начин.

Предоставянето на нов търговски механизъм за потребителите на енергия е ключов ангажимент на енергийния съюз. Настоящите правила на пазара обаче често не позволяват на потребителите да се възползват от тези нови възможности. Въпреки че потребителите могат да произвеждат и съхраняват електроенергия, както и да управляват своето енергопотребление много по-лесно отпреди, настоящата структура на пазара за търговия на дребно не им позволява да се възползват пълноценно от тези възможности.

В повечето държави членки потребителите имат ограничен или никакъв стимул да променят потреблението си в отговор на променящите се цени на пазарите, тъй като ценовите сигнали в реално време не достигат до крайните потребители. Пакетът относно структурата на пазара е възможност за изпълнение на този ангажимент. По-голямата прозрачност на ценовите сигнали в реално време ще насърчи участието на потребителите, поотделно или групово, като направи електроенергийната система по-гъвкава и улесняваща интегрирането на електроенергията от възобновяеми енергийни източници. Освен че предлага голям потенциал за икономии на енергия за домакинствата, технологичното развитие означава, че уредите и системите, като например интелигентната бяла електроника, електрическите автомобили, електрическото отопление, климатичните системи и термопомпите в изолираните сгради и районното отопление и охлаждане, могат автоматично да следят колебанията на цените и да предлагат в голям мащаб значителен и гъвкав принос към електроенергийната мрежа. За да се даде възможност на потребителите да се възползват финансово от тези нови възможности, те трябва да имат достъп до подходящи интелигентни системи, както и до договори за доставка на електроенергия с динамични цени, обвързани със спот пазара. В допълнение към практиката на потребителите да адаптират своето потребление в зависимост от ценовите сигнали, понастоящем възникват нови услуги по заявка, чрез които нови участници на пазара предлагат да управляват потреблението на електроенергия на определен брой потребители, като им изплащат компенсация за тяхната гъвкавост. Въпреки че тези услуги вече се насърчават от съществуващото законодателство на ЕС, данните показват, че неговите разпоредби не са ефективни при премахването на първоначалните пречки за навлизане на пазара пред тези доставчици на услуги. Необходимо е тези разпоредби да бъдат адаптирани, за да се насърчава още повече предлагането на такива нови услуги.

В много държави членки цените на електроенергията не следват търсенето и предлагането, а се регулират от публичните органи. Регулирането на цените може да ограничи развитието на ефективна конкуренция, да направи непривлекателни инвестициите и да възпрепятства появата на нови участници на пазара. Поради това Комисията се ангажира в своята Рамкова стратегия за енергийния съюз⁸ постепенно да премахва регулираните цени, които са по-ниски от себестойността, и да насърчава държавите членки да изготвят пътна карта за постепенното премахване на всички регулирани цени. Новата структура на пазара има за цел да гарантира, че при цените за

⁸

Вж. съобщението „Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“ (COM/2015/080 final).

доставка няма публична интервенция, като такава е налице само при надлежно обосновани изключения.

Бързият спад на свързаните с технологиите разходи означава, че все повече потребители имат възможност да намалят своите разходи за енергия чрез използване на технологии като фотоволтаични покривни инсталации и акумулатори. Собственото производство обаче все още се възпрепятства от липсата на общи правила за „произвеждащите потребители“. С подходящите правила биха могли да се премахнат тези бариери, например като се гарантират правата на потребителите да произвеждат енергия за собствено потребление и да продават излишъка в мрежата, като се вземат предвид разходите и ползите за системата като цяло (например подходящо участие в свързаните с мрежата разходи).

Местните енергопотребяващи общности могат да играят ефективна роля за управление на енергията на равнището на отделната общност, като потребяват произведената от тях електроенергия пряко за енергозахранване или за (районно) отопление и охлаждане, със или без свързване към разпределителните системи. За да се гарантира, че подобни инициативи могат да се развиват свободно, според новата структура на пазара се изисква държавите членки да въведат подходящи правни рамки, за да създадат възможност за осъществяване на дейностите им.

Понастоящем над 90 % от възобновяемите енергийни източници с променлив режим са свързани към разпределителните мрежи. Интегрирането на местното производство в действителност допринесе за значително увеличение на мрежовите тарифи за битовите потребители. Освен това данъците и налозите за финансиране на разширяването на мрежата и на инвестициите във възобновяеми енергийни източници, се повишиха значително. Новата структура на пазара и преразглеждането на Директивата за възобновяемите енергийни източници дават възможност за преодоляване на тези недостатъци, които могат да окажат непропорционално голямо въздействие върху някои битови потребители.

Ако на операторите на разпределителни системи (ОРС) се предостави възможност да управляват някои от предизвикателствата, свързани с производството на електроенергия с променлив режим в по-голяма степен на местно равнище (например чрез управлението на осигуряващите гъвкавост местни ресурси), би могло значително да се намалят разходите за мрежата. Тъй като много оператори на разпределителни системи обаче са част от вертикално интегрирани дружества, които развиват дейност и в областта на доставянето на електроенергия, са необходими регулаторни предпазни мерки, за да се гарантира неутралността на операторите по отношение на новите им функции, например във връзка с управлението на данните и при прилагането на гъвкавост на местно равнище за управление на претоварванията.

Информацията е друга ключова движеща сила за конкуренцията и ангажираността на потребителите. От проведените от Комисията предходни консултации и проучвания стана ясно, че потребителите се оплакват от липсата на прозрачност на пазарите на електроенергия, която намалява техните възможности да се възползват от конкуренцията и да участват активно на пазара. Потребителите смятат, че не са достатъчно добре информирани относно алтернативните доставчици и наличието на нови енергийни услуги и се оплакват от сложността, свързана с предложенията и процедурите за смяна на доставчиците. С реформата също така ще се гарантира защитата на данните, тъй като по-голямата степен на използване на новите технологии (по-специално на интелигентните измервателни системи) ще доведе до създаването на набор от данни за енергийния сектор с висока търговска стойност.

При поставянето на потребителите в центъра на енергийния пазар основен въпрос при новата структура на пазара е как да се гарантира, че най-уязвимите членове на обществото са защитени и че общият брой на енергийно бедните домакинства няма да се увеличи още повече. При повишаващи се равнища на енергийна бедност, както и при липсата на яснота относно най-подходящите средства за справяне с уязвимостта на потребителите и с енергийната бедност, предложението за нова структура на пазара изисква от държавите членки надлежно да измерват и да извършват редовно наблюдение на енергийната бедност въз основа на принципи, определени на равнището на ЕС. В преразгледаните директиви относно енергийната ефективност и енергийните характеристики на сградите се предвиждат допълнителни мерки за справяне с енергийната бедност.

Сигурност на доставките на електроенергия

Сигурността на доставките на електроенергия е от голямо значение в съвременните общества, които са зависими в голяма степен от системи, функциониращи чрез електроенергия и връзка с интернет. Поради това е необходимо да се оцени способността на европейската електроенергийна система да осигури достатъчно производство и гъвкавост, за да се гарантират надеждни доставки на електроенергия по всяко време (адекватност на ресурсите). Гарантирането на сигурността на доставките е не само национално задължение, а основен стълб на европейската енергийна политика⁹. Това се определя от факта, че сигурността на доставките в рамките на напълно взаимосвързана и синхронизирана мрежа с добре функциониращи пазари може да бъде организирана много по-ефективно и при по-конкурентни условия, отколкото на изцяло национална основа. Стабилността на мрежата в отделните държави членки често зависи в голяма степен от потоците на електроенергия от съседните държави и поради това потенциалните проблеми със сигурността на доставките обикновено оказват въздействие на регионално равнище. По тази причина най-ефективните средства за предпазване от недостиг на националното производство на електроенергия често пъти са регионални решения, които дават възможност на държавите членки да се възползват от излишъците при производството в други държави. Поради това следва да бъде въведена координирана европейска оценка на адекватността съгласно съвместно договорена методика с цел да се получи реалистична картина на евентуалните производствени нужди, като се вземе предвид интеграцията на пазарите на електроенергия и потенциалните потоци от други държави. Ако координираната европейска оценка на адекватността покаже, че в определени държави или региони са необходими механизми за осигуряване на капацитет, тези механизми следва да бъдат проектирани така, че да се сведат до минимум смущенията на вътрешния пазар. Поради това следва да бъдат определени ясни и прозрачни критерии за свеждане до минимум на смущенията на трансграничната търговия, за използване в максимална степен на оптимизацията на потреблението и за намаляване на въздействията, засягащи декарбонизацията, с цел да се избегне рискът от появата на фрагментирани национални механизми за осигуряване на капацитет, които да доведат до създаването на нови препятствия на пазара и до нарушаване на конкуренцията¹⁰.

⁹ Вж. член 194, параграф 1, буква б) от ДФЕС.

¹⁰ В този контекст вж. също предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за готовността за справяне с рисковете в електроенергийния сектор и за покриването на рисковете по отношение на сигурността на доставките, свързани с управлението на кризисни ситуации в електроснабдяването.

Укрепване на регионалното сътрудничество

Тясната взаимна свързаност между държавите — членки на ЕС, чрез общата трансевропейска мрежа е единствена по рода си в света и представлява голямо предимство, когато става въпрос за успешно осъществяване на енергийния преход. Разходите за енергийния преход за потребителите биха се увеличили значително без възможността да се разчита на производството или потреблението на ресурси от други държави членки. Понастоящем функционирането на системата отвъд националните граници се характеризира с много по-голяма степен на взаимосвързаност, отколкото в миналото. Това се дължи на увеличаването на променливото и децентрализираното производство, заедно с по-тясна пазарна интеграция, особено при по-кратки интервали от време на пазара. Това също така означава, че националните действия от страна на регулаторите или операторите на мрежи могат да имат незабавен ефект върху други държави — членки на ЕС. Опитът показва, че некоординираните национални решения могат да доведат до значителни разходи за европейските потребители.

Фактът, че някои междусистемни връзки се използват само с до 25 % от капацитета им, което често се дължи на некоординирани национални ограничения и на това, че държавите членки не са в състояние да се споразумеят за подходящи ценови зони, показва, че съществува необходимост от по-голяма степен на координация между операторите на преносни системи (ОПС) и регулаторите. Успешните примери на доброволно и задължително сътрудничество между операторите на преносни системи, регулаторите и правителствените органи показват, че регионалното сътрудничество може да подобри функционирането на пазара и да намали значително разходите. В някои области, например при механизма за „свързване на пазарите“ на равнището на ЕС, сътрудничеството вече е задължително и системата на гласуване с мнозинство по някои въпроси се оказва успешна в области, в които доброволното сътрудничество (при което всеки оператор на преносна система разполага с право на вето) не доведе до ефективни резултати по отношение на регионалните проблеми. В съответствие с този успешен пример задължителното сътрудничество следва да бъде разширено, така че да обхване други области в регулаторната рамка. За тази цел операторите на преносни системи могат да вземат решения в рамките на „регионални оперативни центрове“ (РОЦ) по въпроси, при които фрагментирани и несъгласувани действия на национално равнище биха могли да окажат отрицателно въздействие върху пазара и потребителите (например в областта на функционирането на системата, изчисляването на капацитета при междусистемните връзки, сигурността на доставките и готовността за справяне с рисковете).

Адаптиране на регулаторния надзор към регионалните пазари

Изглежда целесъобразно регулаторният надзор също да бъде адаптиран към новите реалности на пазара. Всички основни регулаторни решения понастоящем се вземат от националните регулатори, дори и в случаите, когато е необходимо общо регионално решение. Макар че ACER успя да осигури форум за координация на националните регулатори с разнопосочни интереси, основната ѝ роля понастоящем се ограничава до дейности по координиране, консултиране и наблюдение. Въпреки че участниците на пазара във все по-голяма степен осъществяват трансгранично сътрудничество и вземат решения по някои въпроси относно експлоатацията на мрежите и търговията с електроенергия с квалифицирано мнозинство на регионално равнище или дори на

равнището на ЕС¹¹, на равнището на регулаторите не съществува еквивалент на тези регионални процедури за вземане на решение. Поради това регулаторният надзор остава фрагментарен, което води до риск от вземане на противоречиви решения и до ненужни забавяния. Укрепването на правомощията на ACER по отношение на въпросите с трансграничен характер, които изискват координирано решение на регионално равнище, ще допринесе за по-бързото и по-ефективното вземане на решения по тях. Националните регулатори, които вземат решения в рамките на ACER по тези въпроси чрез гласуване с мнозинство, ще продължат да участват пълноценно в този процес.

Изглежда също така целесъобразно ролята на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС за електроенергия — ENTSO for Electricity) да бъде определена по-добре, така че да се засили нейната координационна роля и да се повиши прозрачността на процеса на вземане на решения.

Разяснения във връзка с текста

И накрая, преработените текстове на Регламента за електроенергията, на Регламента за Агенцията и на Директивата за електроенергията ще се използват за предоставяне на някои редакционни пояснения относно някои от съществуващите правила и за преструктурирането на някои от тях, така че тези от правилата от трите акта, които се отличават с висока степен на техническа сложност, да се направят по-разбираеми, без да се засяга същността на разпоредбите.

• Съгласуваност с други разпоредби и предложения в тази област на политиката

Инициативата относно структурата на пазара е тясно свързана с други внесени едновременно законодателни предложения в областта на енергетиката и климата. Те включват по-конкретно инициативи за подобряване на енергийната ефективност на Европа, пакет от документи относно енергията от възобновяеми източници и всеобхватна инициатива относно механизмите за управление и за докладване на енергийния съюз. Всички тези инициативи имат за цел прилагането на мерките, необходими за постигане на целта за конкурентоспособен, сигурен и устойчив енергиен съюз. Целта на пакета от различни инициативи, състоящ се от редица законодателни и незаконодателни инструменти, е да се гарантира максимална съгласуваност на различните, но тясно свързани помежду си предложения в областта на политиката.

Поради това, въпреки че настоящото предложение е насочено към актуализиране на правилата на пазара, така че преходът към чиста енергия да се направи икономически изгоден, тези разпоредби действат в синергия с по-широката рамка на политиката на ЕС в областта на климата и енергетиката. Тези връзки са обяснени по-подробно в оценката на въздействието на Комисията¹².

Настоящото предложение е тясно свързано с предложението за преразглеждане на Директивата за енергията от възобновяеми източници, като се предостави рамка за постигане на целта относно възобновяемата енергия до 2030 г., както и принципи по отношение на схемите за подпомагане на възобновяемите енергийни източници, което

¹¹ Вж. например член 9 от Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насока относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24 — 72).

¹² [Към Службата за публикации: моля да въведете връзка към оценката на въздействието].

ще ги направи в по-голяма степен пазарно ориентирани, ефективни от гледна точка на разходите и по-регионализирани като обхват в случаите, когато държавите членки изберат да запазят в сила такива схеми за подпомагане. Тези мерки, насочени към интегрирането на енергията от възобновяеми източници на пазара, като например разпоредбите за разпределението, свързаните с пазара пречки пред собственото потребление и други правила за достъпа до пазара, които преди се съдържаха в Директивата за енергията от възобновяеми източници, вече са включени в Регламента за електроенергията и в Директивата за електроенергията.

Предложението за регламент относно управлението на енергийния съюз ще допринесе за гарантиране на съгласуваността на политиката чрез рационализиране на задълженията на държавите членки относно планирането и докладването с цел оказване на по-добра подкрепа за постигане на определените на равнището на ЕС цели в областта на енергетиката и климата. Като нов инструмент за планиране, докладване и наблюдение то предоставя показател за постигнатия напредък от дадена държава членка при изпълнението на въведените с настоящите актове изисквания относно европейския пазар.

С предложението за регламент относно готовността за справяне с рисковете в електроенергийния сектор се допълва настоящото предложение, като по-специално се поставя акцент върху действията на правителствата за управление на кризисни ситуации в електроснабдяването и за предотвратяване на краткосрочните рискове за електроенергийната система.

Настоящото предложение е тясно съгласувано с политиката на Комисията по отношение на конкуренцията в областта на енергетиката. В него по-специално са включени резултатите от секторното проучване на Комисията относно механизмите за осигуряване на капацитет, като се гарантира пълна съгласуваност с политиката на Комисията за правоприлагане по отношение на държавната помощ в областта на енергетиката.

• **Съгласуваност с другите политики на Съюза**

С предложението се цели да се осъществят ключовите цели на енергийния съюз, както са определени в Рамковата стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата. Както вече бе посочено по-горе, подробната информация в рамките на пакета е в съответствие и с настоящия поет на световно равнище ангажимент на Съюза за постигане на амбициозни цели в областта на климата в рамките на споразумението от Париж на 21-та сесия на конференцията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (COP21). Настоящото предложение допълва предложението за преразглеждане на схемата на ЕС за търговия с емисии, направено през юли 2015 г., като двете предложения се подсилват взаимно.

Освен това доколкото преразглеждането на структурата на пазара на електроенергия има за цел да направи европейския енергиен пазар по-конкурентоспособен и достъпен за нови енергийни технологии, предложението също така допринася за постигането на целите на Съюза за създаване на работни места и растеж. Като предлага пазарни възможности за новите технологии, предложението ще стимулира въвеждането на редица услуги и продукти, които ще осигурят на европейските предприятия стартово предимство с оглед на напредъка при прехода към чиста енергия в световен мащаб.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание за предложените мерки е член 194 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), който консолидира и изясни компетентността на ЕС в областта на енергетиката. Съгласно член 194 от ДФЕС главните цели на политиката на Съюза в областта на енергетиката са: да осигурява функционирането на енергийния пазар; да обезпечава сигурността на енергийните доставки в Съюза; да насърчава енергийната ефективност и спестяването на енергия, както и разработването на нови и възобновяеми енергийни източници; и да подпомага взаимната свързаност на енергийните мрежи.

Настоящата инициатива се основава и на всеобхватен набор от законодателни актове, които бяха приети и актуализирани през последните две десетилетия. С оглед създаването на вътрешен енергиен пазар, ЕС прие в периода 1996 — 2009 г. три последователни пакета от законодателни актове с основна цел интегриране на пазарите и либерализиране на националните пазари на електроенергия и газ. Тези разпоредби обхващат широка гама от аспекти — от пазарен достъп до прозрачност, права на потребителите и независимост на регулаторните органи, както и много други.

С оглед на действащото законодателство и на общата тенденция към растяща интеграция на енергийните пазари настоящата инициатива следва да бъде разглеждана и като част от продължаващите усилия за осигуряване на интеграцията и на ефективното функциониране на европейските енергийни пазари.

Неотдавна Европейският съвет¹³ и Европейският парламент призоваха за действия на равнището на ЕС, за да се завърши изграждането на европейския енергиен пазар, което е допълнително основание за предприемане на действия.

• Субсидиарност

Предложените промени в разпоредбите на Регламента за пазарите на електроенергия, Директивата относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и Регламента за създаване на Европейска агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия са необходими, за да се постигне целта за интегриран пазар на електроенергия на ЕС, което не е възможно да бъде постигнато на национално равнище по също толкова ефективен начин. Както е разяснено подробно в оценката на преработените законодателни актове¹⁴, данните показват, че изолираните национални подходи са причинили забавяния в създаването на вътрешния енергиен пазар, довели до неоптимални и несъвместими регулаторни мерки, ненужно дублиране на наместите и забавяния при коригирането на неефективността на пазарите. Създаването на вътрешен енергиен пазар, който устойчиво доставя енергия на конкурентни цени за всички, не може да бъде постигнато въз основа на фрагментираните национални правила, когато

¹³ През февруари 2011 г. Европейският съвет постави целта да се завърши изграждането на вътрешния енергиен пазар до 2014 г. и да се развие взаимната свързаност, за да се преустанови до 2015 г. съществуването на изолирани електроенергийни мрежи на някои държави членки. През юни 2016 г. Европейският съвет също така призова Комисията да предложи стратегия за единен пазар в областта на енергетиката със съответни планове за действие, която да бъде осъществена до 2018 г.

¹⁴ [Към Службата за публикации: моля да се добави хипервръзка към Оценката на въздействието — частта със самата оценка].

те се отнасят за търговията с енергия, функционирането на общата енергийна мрежа и известна степен на стандартизация на продуктите.

Растящата взаимна свързаност на пазарите на електроенергия на ЕС налага по-тясно координиране между националните участници. Намесите по линия на националната политика в електроенергийния сектор оказват пряко въздействие върху съседните държави членки поради енергийната взаимозависимост и мрежовите междусистемни връзки. Осигуряването на стабилността на мрежата и на нейното ефективно функциониране е все по-трудно осъществимо само на национално равнище, тъй като се увеличава трансграничната търговия, навлиза децентрализираното производство на енергия и нараства участието на потребителите — всичко това повишава потенциала за странични ефекти. Някоя държава не може ефективно да се справи сама и последиците от едностранни действия стават все по-осезаеми с течение на времето. Този общ принцип се прилага за всички мерки, въвеждани с настоящото предложение, независимо дали те се отнасят за търговията с енергия, функционирането на мрежата или действителното участие на потребителите.

Тъй като общи регионални проблеми, налагащи координирано вземане на решения, често оказват значително икономическо въздействие върху отделни държави членки, досегашният опит показва, че доброволното сътрудничество между държавите членки, макар и полезно в много области, често не е спомогнало за преодоляване на технически сложни конфликти със значителни последици за разпределението между държави членки¹⁵. Съществуващите доброволни инициативи, като например Петстранният енергиен форум, също са ограничени по своя географски обхват, тъй като те обхващат само части от пазара на електроенергия на ЕС и не обединяват непременно всички държави, които са физически най-тясно свързани помежду си.

Това може да се онагледява с конкретен пример: некоординираните национални политики по отношение на принципите за тарифите за разпределение могат да нарушат функционирането на вътрешния пазар до такава степен, че стимулите за участие в пазара по отношение на разпределеното производство или на услугите за съхраняване на енергия силно да се различават. С навлизането на нови технологии и с растящата трансгранична търговия с енергийни услуги действията на ЕС придобиват важно значение за осигуряване на еднакви условия на конкуренция и по-ефективни пазарни резултати за всички участващи страни.

Координиращата функция на ACER беше адаптирана към новите тенденции на развитие на енергийните пазари, като например увеличената потребност от координация във времена на по-големи трансгранични енергийни потоци и нарастване на производството на електроенергия от променливи възобновяеми енергийни източници. Независимите национални регулаторни органи (НРО) играят главна роля в осигуряването на регулаторен надзор върху своя национален енергиен сектор. Система, при която все повече се проявява взаимната зависимост между държавите членки, както при пазарните трансакции, така и при нейното функциониране, се нуждае обаче от регулаторен надзор, който надхвърля националните граници. ACER е органът, създаден да осигурява такъв регулаторен надзор, доколкото се отнася до ситуации, обхващащи повече от две държави членки. Главната роля на ACER като координатор на действията на националните регулатори беше запазена; ACER получи ограничени допълнителни

¹⁵ Вж. например обсъждането по управление на претоварването в Централна Европа, където различаващите се национални интереси доведоха до значителни забавяния по пътя към по-голяма пазарна интеграция.

правомощия в тези области, в които несъгласуваното вземане на решения на национално равнище по въпроси от презгранично значение би довело до проблеми или несъответствия в рамките на вътрешния пазар. Например създаването на регионални оперативни центрове (РОЦ) съгласно [преработения Регламент (ЕО) № 714/2009, предложен с СОМ(2016) 861/2] изисква наднационално наблюдение, което трябва да се осъществява от ACER, тъй като регионалните оперативни центрове обхващат няколко държави членки. По същия начин за въвеждането на координирана оценка на адекватността в [преработения Регламент (ЕО) № 714/2009, предложен с СОМ(2016) 861/2] е необходимо регулаторно одобрение на методиката и изчисленията за нея, което може да се възложи само на ACER, тъй като оценката на адекватността трябва да се извършва във всички държави членки.

Тъй като за възлагането на нови задачи на ACER ще е необходимо увеличение на нейния персонал, координиращата роля на ACER ще доведе до намаляване на тежестта за националните органи, като по този начин ще се освободят административни ресурси на национално равнище. Предложеният подход ще рационализира регулаторните процедури (например чрез въвеждане на пряко одобрение в рамките на ACER вместо 28 отделни одобрения). С координираното разработване на методики (например относно оценката на адекватността) ще се намали натоварването за националните органи и ще се избегне допълнителната работа вследствие на евентуални проблеми, причинени от несъгласувани национални регулаторни действия.

- **Пропорционалност**

При вариантите за политика, обхванати от Регламента за електроенергията, Директивата за електроенергията и Регламента за Агенцията, се търси адаптиране на структурата на пазара на електроенергия към растящия дял на децентрализираното производство и към продължаващото технологично развитие.

Предложените реформи са строго насочени към абсолютно необходимото за постигане на изисквания напредък за вътрешния пазар, докато най-големите правомощия и отговорности остават за държавите членки и националните регулатори и участници.

Варианти, в които се разглежда по-задълбочено хармонизиране, например като се предлага един-единствен независим европейски енергиен регулатор, един-единствен оператор на интегрираната европейска преносна система или по-категорични забрани за намеса от страна на държавите без възможности за освобождаване, бяха отхвърлени систематично в оценката на въздействието. Вместо това предложенията са насочени към добре балансирани решения, които само ограничават националния обхват за регулаторни действия, когато координираните действия явно носят повече ползи за клиента.

Приетите варианти на политика са насочени към създаване на еднакви условия на конкуренция между всички технологии за производство на енергия и към премахване на смущенията на пазара, така че наред с другото, възобновяемите енергийни източници да могат да се конкурират при еднакви условия на енергийния пазар. В допълнение всички участници на пазара ще носят финансова отговорност за поддържане на мрежата в балансирано състояние. Ще бъдат премахнати пречките за услуги, които осигуряват гъвкавост на мрежата, като например услуги за оптимизация на потреблението. Освен това с мерките се търси създаването на по-ликвиден краткосрочен пазар, така че колебанията на цените да могат правилно да отразяват недостига и да предоставят адекватни стимули за гъвкава мрежа.

На равнището на пазара на дребно държавите членки също така ще бъдат насърчавани постепенно да премахнат общото регулиране на цените, като се започне с цените, които са по-ниски от себестойността. Уязвимите потребители могат да бъдат защитени чрез преходно регулиране на цените. За да може конкуренцията да се увеличи още повече, прилагането на такси за прекратяването на договори ще бъде ограничено, за да се насърчи смяната на доставчика. Също така чрез основните принципи трябва да се гарантира, че сметките за енергия са ясни и лесни за разбиране, и ще се предостави недискриминационен достъп до данните за потребителите, като същевременно се запази прилагането на общите разпоредби във връзка с неприкосновеността на личния живот.

В съответствие с развитието на трансграничната търговия с електроенергия и постепенното интегриране на пазара институционалната рамка ще бъде адаптирана в съответствие с необходимостта от допълнително регулаторно сътрудничество и в зависимост от новите задачи. На ACER трябва да бъдат възложени допълнителни задачи, по-специално във връзка с функционирането на енергийната система на регионално равнище, като същевременно при енергийното регулиране се запази централната роля на националните регулатори.

В оценката на въздействието, която придружава предложението, за всички варианти бе направена подробна проверка дали отговарят на изискванията за пропорционалност. Тук следва да се отбележи, че предложените политики представляват компромис между инициативи „отдолу нагоре“ и управление на пазара „отгоре надолу“. В съответствие с принципа на пропорционалност мерките по никакъв начин не заместват ролята на националните правителства, националните регулаторни органи и операторите на преносни системи при изпълнението на различни функции от ключово значение. Във всеки случай националните регулаторни органи се насърчават да участват в по-ефективни срещи на регионално равнище, както по официални, така и по неформални канали, за да разглеждат въпросите, свързани с управлението на електроенергийната система в мащаб, който е съизмерим с важността на проблема.

Мерките далеч не подкрепят подхода към „пълно хармонизиране“, а имат за цел създаването на еднакви условия на конкуренция за всички участници на пазара, особено когато пазарните възможности надхвърлят националните граници. В крайна сметка известно стандартизиране на правилата и продуктите е от съществено значение за ефективната трансгранична търговия с електроенергия, като същевременно определени решения относно функционирането на мрежата биха могли да доведат до по-ниски от оптималните пазарни резултати, ако отделни държави членки и регулатори бъдат оставени да действат изолирано. Прекият опит от изготвянето и приемането на общи правила относно мрежата и търговията (т.нар. „мрежови кодекси“ и „насоки“) от третия енергиен пакет от 2009 г. насам показва наличието на очевидна добавена стойност от събирането на регулаторите и националните органи около масата за преговори, за да се договорят общи правила и методики, както на високо равнище, така и по отношение на техническите принципи.

Съществува нарастваща разлика в конкурентоспособността между пазарите за търговия на дребно и тези за търговия на едро, като първите все още изостават по отношение на предлагането на услуги и предоставянето на осезаеми ползи за потребителите. Чрез осъществяване на наблюдение на енергийната бедност, прозрачността и яснотата на информацията за потребителите и достъпа до данните, предлаганите мерки няма неоснователно да ограничават националните прерогативи.

- **Избор на правен инструмент**

С предложението ще бъдат изменени правни актове от ключово значение, които са част от третия енергиен пакет. Те включват Регламента за електроенергията (Регламент (ЕО) № 714/2009) и Директивата за електроенергията (Директива 2009/72/ЕО), заедно с Регламента за създаване на ACER (Регламент (ЕО) № 713/2009). Изборът да се използва преработен текст на посочените правни актове ще позволи постигането на по-голяма правна яснота. Използването на акт за изменение може да е нецелесъобразно за въвеждането на широк набор от нови разпоредби. Поради това изборът на инструмент налага преразглеждане на правила, които са вече приети и се прилагат като естествено развитие на действащото законодателство.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Службите на Комисията направиха оценка на резултатите от настоящата правна рамка (третия енергиен пакет) в зависимост от пет критерия: уместност, ефективност, ефикасност, съгласуваност и добавена стойност за ЕС. Заедно с оценката на въздействието бе извършена и самостоятелна оценка, като резултатите от нея са отразени при определянето на проблема, посочен в оценката на въздействието.

В оценката се констатира, че като цяло целта на третия енергиен пакет за увеличаване на конкуренцията и премахване на пречките пред трансграничната конкуренция на пазарите на електроенергия е била постигната. Активното правоприлагане доведе до положителни резултати за пазарите на електроенергия и потребителите, а като цяло концентрацията на пазарите е по-малка и степента им на интеграция по-голяма, отколкото през 2009 г. Що се отнася до пазарите на дребно, новите права на потребителите, въведени с третия енергиен пакет, значително подобриха положението на потребителите на енергийните пазари.

Успешното прилагане на правилата от третия енергиен пакет по отношение на развитието на вътрешния пазар на електроенергия обаче продължава да е ограничено в редица области на равнището на пазарите за търговия на едро и на дребно. Като цяло оценката показва, че все още могат да бъдат постигнати големи ползи чрез подобряване на структурата на рамката на пазара, както се вижда от неоползотворените възможности за повишаване на общото благосъстояние и крайните ползи за потребителите. На равнището на пазарите за търговия на едро все още съществуват пречки пред трансграничната търговия и капацитетът от междусистемните връзки рядко се използва пълноценно. Това се дължи, наред с другото, на недостатъчното сътрудничество между националните регулатори и оператори на мрежи по отношение на споделеното използване на междусистемните връзки. Националната перспектива на участващите страни все още възпрепятства намирането в много случаи на ефективни трансгранични решения и в крайна сметка ограничава иначе полезните трансгранични потоци. Положението не е едно и също на всички пазари и по отношение на всички срокове, като степента на интеграция на пазарите „ден напред“, на пазарите в рамките на деня и на балансиращите пазари е различна.

По отношение на пазарите за търговия на дребно резултатите от конкуренцията биха могли да бъдат значително подобри. Цените на електроенергията все още варират значително в различните държави членки поради несвързани с пазара причини, като

цените за домакинствата се покачват непрекъснато в резултат на значителното увеличаване на неподлежащите на оспорване такси през последните години, които обхващат такси за мрежата, данъци и налози. Що се отнася до защитата на потребителите, увеличаването на енергийната бедност, както и липсата на яснота относно най-подходящия начин за справяне с уязвимостта на потребителите и енергийната бедност, представляват пречка за по-нататъшното изграждане на вътрешния енергиен пазар. Таксите, свързани със смяната на доставчици, като например таксите за прекратяване на договори, продължават да представляват значителна финансова пречка пред участието на потребителите. Освен това високият брой на жалбите във връзка с фактурирането¹⁶ показва, че все още съществува възможност за подобряване на съпоставимостта и яснотата на информацията относно фактурирането.

В допълнение към слабостите при изпълнението на първоначалните цели, заложи в третия енергиен пакет, се появиха нови предизвикателства, които не бяха предвидени към момента на изготвяне на третия енергиен пакет. Те включват, както е посочено по-горе, изключително голямото увеличение на дела на възобновяемите източници при производството на електроенергия, увеличението на държавната намеса на пазарите на електроенергия поради цели, свързани със сигурността на доставките, и промени в технологично отношение. Всички те доведоха до значителни промени в начина на функциониране на пазарите, особено през последните пет години, до намаляване на положителното въздействие от реформите за потребителите и също така до наличието на неоползотворен потенциал от модернизиранието. Това показва наличието на пропуски в съществуващото законодателство по отношение на начина на реагиране на тези промени.

В съответствие с резултата от оценката и свързаната с нея оценка на въздействието с настоящото предложение се цели преодоляване на посочените пропуски и изготвяне на благоприятна рамка, която да отразява технологичното развитие в сектора, както и прехода на енергийните ни системи към нови модели на производство и потребление.

• Консултации със заинтересованите страни

При подготовката на настоящата инициатива Комисията проведе няколко обществени консултации. В тях имаха възможност да участват гражданите на ЕС и органите на държавите членки, участниците на енергийния пазар и техните сдружения, както и всички други съответни заинтересовани страни, включително МСП и потребителите на енергия.

По-специално трябва да бъдат посочени три консултации и съответните им резултати:

1) Въпросите, свързани с адекватността на ресурсите, бяха предмет на обществена консултация¹⁷, проведена от 15 ноември 2012 г. до 7 февруари 2013 г. и озаглавена „Консултация относно адекватността на производството, механизмите за осигуряване на капацитет и вътрешния пазар на електроенергия“. Целта беше да се

¹⁶ Европейска комисия (2016 г.), „Второ проучване на пазара на дребно относно функционирането на пазарите на дребно на електроенергия за потребителите в ЕС“.

¹⁷ Европейска комисия (2012 г.), „Документ за консултация относно адекватността на производството, механизмите за осигуряване на капацитет и вътрешния пазар на електроенергия“, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf.

получат становищата на заинтересованите страни по отношение на гарантирането на адекватността на ресурсите и сигурността на доставките на електроенергия в рамките на вътрешния пазар.

В рамките на консултацията бяха получени 148 отделни отговора от публични органи, от представители на промишлеността (производители и потребители на енергия) и от академичните среди. На разположение онлайн е подробен списък с отговорите на консултацията¹⁸, както и всички отделни становища и обобщение на резултатите от нея¹⁹.

2) Обществена консултация, посветена на пазарите за търговия на дребно с електроенергия и на крайните потребители²⁰, която бе проведена от 22 януари 2014 г. до 17 април 2014 г. Комисията получи 237 отговора, като около 20 % от тях бяха от доставчици на енергия, 14 % — от оператори на разпределителни системи, 7 % — от организации на потребителите и 4 % — от национални регулаторни органи. Значителен брой отделни граждани също взеха участие в консултацията. Пълно обобщение на отговорите е на разположение на уебсайта на Комисията²¹.

3) Широка обществена консултация²² относно новата структура на енергийния пазар, която бе проведена от 15 юли 2015 г. до 9 октомври 2015 г.

В рамките на тази консултация Комисията получи 320 отговора. Около 50 % от становищата бяха представени от национални сдружения или от браншови сдружения на равнището на ЕС. 26 % от отговорите бяха от дружества, осъществяващи дейност в енергийния сектор (доставчици, посредници и потребители), а 9 % — от оператори на мрежи. В рамките на консултацията също така представиха становища 17 национални правителства и няколко национални регулаторни органа. В нея взеха участие и значителен брой отделни граждани и академични институти. В оценката на въздействието, придружаваща настоящата законодателна инициатива, е представено подробно описание на становищата на заинтересованите страни по всеки от конкретните варианти на политика.

• Събиране и използване на експертни становища

Подготовката на предложения регламент и на оценката на въздействието се основава на голям обем материали, които са споменати в бележките под линия към оценката на въздействието. Те включват близо 30 проучвания и инструменти за моделиране, извършвани главно от независими външни страни, с цел да се направи оценка на конкретните варианти в рамките на настоящото предложение. Те са изчерпателно

¹⁸

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf.

¹⁹ Европейска комисия (2012 г.), Консултация относно адекватността на производството, механизмите за осигуряване на капацитет и вътрешния пазар на електроенергия,

<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>.

²⁰ Европейска комисия (2014 г.), Консултация относно енергийния пазар на дребно,

<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>.

²¹

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf.

²² Европейска комисия (2015 г.), Консултация относно новата структура на енергийния пазар, COM(2015) 340 final <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>.

изброени в приложение V към оценката на въздействието. Проучванията обхващат диапазон от методики, насочени към количествените оценки на анализите на икономическите и социалните разходи и ползи.

Освен това Комисията проведе и секторно проучване относно националните механизми за осигуряване на капацитет, междинните резултати от което своевременно бяха включени в подготвителната фаза на настоящото предложение²³. Резултатите от тези проучвания допълниха подробните коментари, получени от заинтересованите страни, както е посочено по-горе, и като цяло предоставиха на Комисията подробна доказателствена основа, на която да стъпят настоящите предложения.

- **Оценка на въздействието**

Всички предложени мерки бяха подкрепени от оценката на въздействието. Комитетът за регулаторен контрол даде положително становище на 7 ноември 2016 г. Начинът, по който становищата на Комитета за регулаторен контрол бяха взети предвид, е посочен в приложение I към оценката на въздействието.

В оценката на въздействието бяха разгледани редица варианти на политиката за всяка от определените групи от проблеми. Тези групи от проблеми и алтернативните начини за интервенция са изброени по-долу:

Адаптиране на структурата на пазара към повишеното използване на възобновяемите енергийни източници и технологичното развитие:

В оценката на въздействието се подкрепя по-строгото прилагане на настоящите правила на пазара, за да се създадат еднакви условия на конкуренция между всички технологии и ресурси за производство на енергия чрез премахване на съществуващите смущения на пазара. В нея се разглеждат правилата, при които се прави разлика между отделните ресурси и които ограничават или благоприятстват достъпа на някои технологии до електроенергийната мрежа. Освен това всички участници на пазара ще носят финансова отговорност за причинените дисбаланси в мрежата, а за всички ресурси на пазара ще бъде заплащано възнаграждение при равни условия. Пречките пред оптимизацията на потреблението ще бъдат премахнати. Избраният вариант ще допринесе също така за укрепване на краткосрочните пазари, като те се приближат до търговията в реално време, за да се осигури максимална възможност за посрещане на нуждите от гъвкавост и балансиращите пазари да станат по-ефективни. Избраният вариант включва мерки, които ще подпомогнат всички гъвкаво разпределяни ресурси, свързани с производството, потреблението и съхранението, да бъдат пуснати на пазара чрез подходящи стимули и пазарна рамка, която е по-добре адаптирана към тях, и чрез мерки за по-добро стимулиране на операторите на разпределителни системи.

Нерегулаторният подход бе отхвърлен, тъй като предоставя малки възможности за подобряване на положението на пазара и за гарантиране на еднакви условия на конкуренция по отношение на ресурсите. Настоящата регулаторна рамка на ЕС в съответните области в действителност е ограничена или пък в други области въобще не съществува. Освен това се счита, че доброволното сътрудничество не осигурява подходящо равнище на хармонизиране или сигурност на пазара. По същия начин вариантът за пълно хармонизиране на правилата на пазара също бе отхвърлен, тъй като

²³

Междинен доклад за секторното проучване относно механизмите за осигуряване на капацитет, C(2016) 2107 final.

промените могат да нарушат принципите на пропорционалност и като цяло са излишни с оглед на състоянието на европейските енергийни пазари към настоящия момент.

Разглеждане на въпросите относно бъдещите инвестиции в производството и неkoordinираните механизми за осигуряване на капацитет

Бе направена оценка на различните варианти на политиката, които излизат извън основния сценарий, като за всеки вариант бяха предложени различни степени на съгласуваност и координиране между държавите членки на равнището на ЕС, както и различна степен, в която участниците на пазара ще разчитат на плащанията в рамките на енергийния пазар.

Т.нар. вариант за „пазар, на който се търгува единствено с енергия“, би позволил европейските пазари да отбележат подобрене и постигнат взаимосвързаност в достатъчна степен, за да предоставят необходимите ценови сигнали за насърчаване на инвестициите в нови ресурси и в необходимите области. При такъв сценарий повече няма да има нужда от механизми за осигуряване на капацитет.

Избраният вариант се основава на този сценарий за пазар, на който се търгува единствено с енергия, но не премахва възможността държавите членки да използват механизмите за осигуряване на капацитет, при условие обаче че те се основават на методика за оценка на адекватността на споделените ресурси, прилагана при пълна прозрачност чрез ЕМОПС за електроенергия и ACER, и като се осигури съответствие с общите характеристики относно структурата за по-добра съвместимост между националните механизми за осигуряване на капацитет и хармонизираното трансгранично сътрудничество. Този вариант се основава на насоките на Европейската комисия относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетиката за периода 2014 — 2020 г., както и на секторното проучване на механизмите за осигуряване на капацитет.

Нерегулаторният подход бе отхвърлен, тъй като съществуващите разпоредби в законодателството на ЕС не са достатъчно ясни и надеждни, за да се справят с предизвикателствата, пред които е изправена европейската електроенергийна система. Освен това доброволното сътрудничество може да не доведе до подходящо равнище на хармонизиране във всички държави членки или да установи сигурност на пазара. Съществува нужда от законодателство в тази област, за да могат проблемите да се решават по последователен начин. Вариантът, при който въз основа на оценки на адекватността на производството на регионално равнище или на равнището на ЕС от цели региони или в крайна сметка от всички държави членки ще се изиска задължително да въведат механизми за осигуряване на капацитет, бе отхвърлен като непропорционален.

Незадоволителни резултати на пазарите за търговия на дребно: бавно изграждане и ниски равнища на предоставяни услуги

Избраният вариант включва постепенно премахване от държавите членки на общото регулиране на цените в срок, определен в законодателството на ЕС, като се започне с цените, които са по-ниски от себестойността. Този вариант дава възможност за преходен период на регулиране на цените за уязвимите потребители. За да се увеличи участието на потребителите, се ограничава прилагането на такси за прекратяване на договори. Доверието на потребителите в уебсайтовете за сравняване на цени следва да се насърчи чрез въвеждането от националните органи на инструмент за сертифициране. Освен това посредством основни принципи, съдържащи минимални изисквания относно предоставяната в сметките за енергия информация, ще се гарантира, че те са

ясни и лесни за разбиране. От държавите членки се изисква също така да наблюдават броя на домакинствата в положение на енергийна бедност. Накрая, за да се даде възможност за разработването на нови услуги от новите участници и дружествата за енергийни услуги, ще се гарантира предоставянето на недискриминационен достъп до данните за потребителите.

Другите разгледани, но отхвърлени варианти, включваха пълното хармонизиране на законодателството относно потребителите, заедно с мерки за широкообхватната им защита, освобождаване от изискванията за регулиране на цените, определени на равнището на ЕС въз основа на праг на потребление или на прагова цена, въвеждане на стандартен модел за обработка на данни, като отговорността бъде възложена на независим участник на пазара, например оператор на преносна мрежа, забрана на всички такси при смяна на доставчика, включително на таксите за прекратяване на договори, като информацията, съдържаща се в сметките за енергия, ще бъде частично хармонизирана, и накрая, създаване на рамка на ЕС за наблюдение на енергийната бедност въз основа на извършено от държавите членки проучване на енергийната ефективност на жилищния фонд, както и въвеждане на превантивни мерки за предотвратяване на прекъсванията в захранването. Всички тези варианти бяха отхвърлени с оглед на принципите на субсидиарност и пропорционалност. Почти всички заинтересовани страни, с които бе проведена консултация, не сметнаха и запазването на съществуващото положение като реалистичен вариант.

Подобряване на институционалната рамка и ролята на Агенцията

С институционалната рамка на третия пакет се цели да се насърчи сътрудничеството между националните регулаторни органи и операторите на преносни системи. От момента на създаването си досега ACER и ЕМОПС са имали основна роля за напредъка към постигането на функциониращ вътрешен пазар на енергия. Независимо от това обаче неотдашните промени на европейските пазари на енергия, които са обект на разглеждане в настоящата оценка на въздействието, и последващите предложения, съдържащи се в инициативата относно структурата на пазара, изискват адаптиране на институционалната рамка. Освен това прилагането на третия пакет също така изведе на преден план области с потенциал за подобрене по отношение на рамката, приложима към ACER и ЕМОПС. С оглед на вариантите, разглеждани за преобразуване на институционалната рамка, поради това, че сценарият „запазване на статуквото“ би довел до пропуски в областта на регулирането и на надзора на пазара, в съответствие с променящите се разпоредби за пазара, въведени на друго място в настоящото предложение, както и в съответствие с напредъка на равнище на ЕС на вторичното законодателство, този сценарий беше отхвърлен.

Беше разгледан нерегулаторен подход на „засилено правоприлагане“ и доброволно сътрудничество без каквито и да било нови допълнителни мерки за адаптиране на институционалната рамка. По-доброто правоприлагане на съществуващото законодателство предполага продължаване на изпълнението на третия пакет и цялостно изпълняване на мрежовите кодекси и насоки, както е описано във вариант „запазване на статуквото“, в комбинация със засилено правоприлагане. Само засиленото правоприлагане обаче няма да осигури каквото и да било подобряване на съществуващата институционална рамка.

Беше разгледан и законодателен вариант за преобразуването на ACER в нещо като паневропейски регулатор, но този вариант в крайна сметка беше отхвърлен. За да може Агенцията да изпълнява тази роля, в нея ще трябва да бъдат назначени голям брой експерти, което ще направи необходимо значителното увеличаване на бюджета и

персонала на ACER. Също така подходящо би било да се запази участието на националните регулатори в процеса на вземане на решения на Агенцията, както и да не се заместват системно решенията, вземани с мнозинство от националните регулатори, с решения, вземани от директора.

Поради това бяха разгледани законодателни варианти за подобряване на ACER въз основа на съществуващата рамка. Вариантът, който бе избран при оценката на въздействието, позволява институционалната рамка на ЕС да се адаптира към новите дадености на електроенергийната система. Този вариант позволява също така да се обърне внимание на необходимостта от допълнително регионално сътрудничество, както и на съществуващите и предвижданите регулаторни пропуски в областта на енергийния пазар, като по този начин се осигури гъвкавост посредством съчетание на подходи „отдолу нагоре“ и „отгоре надолу“.

Освен това, с оглед на преодоляването на съществуващите регулаторни пропуски по отношение на функциите на националните регулаторни органи (НРО) на регионално равнище, политическите инициативи в рамките на този вариант биха могли да създадат гъвкава регионална регулаторна рамка с цел да се засили регионалната координация и вземането на решения от националните регулаторни органи. С този вариант ще се въведе система от координирани регионални решения и надзор по определени въпроси от страна на националните регулаторни органи на региона (напр. РОЦ и други органи, предвидени по предложените инициативи за структуриране на пазара) и ще даде на ACER ролята на гарант на интересите на ЕС.

Основни права

Настоящото предложение може да окаже въздействие върху редица основни права, установени в Хартата на основните права на ЕС, и по-специално: зачитането на личния и семейния живот (член 7), правото на защита на личните данни (член 8), забраната за дискриминация (член 21), правото на социална помощ (член 34), достъпа до услуги от общ икономически интерес (член 36), включването в политиките на Съюза на високото равнище на опазване на околната среда (член 37), правото на ефективни правни средства за защита (член 47).

Това по-специално се урежда чрез редица разпоредби относно защитата на потребителите, енергийната бедност и защитата на уязвимите потребители, достъпа до услуги от общ икономически интерес, защитата на данните и неприкосновеността на личния живот.

Резюме на оценката на въздействието може да бъде намерено на интернет страницата на Комисията²⁴, наред с положителното становище на Комитета за регулаторен контрол.

• Пригодност и опростяване на законодателството

Предложението може да доведе до увеличаване на административните изисквания, макар и в ограничен мащаб. Например ако се осигурят условия на равнопоставеност за всички технологии с оглед на пълноценното им участие на енергийния пазар, тези технологии би трябвало да са съобразени с редица пазарни изисквания за съответствие, което може да доведе до повишено административно натоварване.

Предлаганите мерки за подобряване на ликвидността и интеграцията на енергийните пазари също така могат да създадат трудности в краткосрочен план пред

²⁴ [Към Службата за публикации: моля да въведете връзка към оценката на въздействието].

предприятията, тъй като те трябва да се адаптират към новите търговски договорености в областта на енергийните пазари. Трудностите обаче се разглеждат като минимални в сравнение с базовия сценарий — непредприемане на действия — тъй като икономическите ползи от реформата ще надхвърлят многократно всякакви краткосрочни или дългосрочни ползи, дължащи се на административна реорганизация.

Също така постепенното премахване на регулираните цени на равнището на държавите членки ще изисква от НРО да положат повече усилия за наблюдение на пазарите, за да осигурят ефикасна конкуренция и гарантират защитата на потребителите. Тези въздействия могат да бъде компенсирани с повишаване на ангажираността на потребителите, което естествено ще доведе до засилване на конкуренцията на пазара.

Разнообразните дейности, които трябва да се извършват в рамките на актуализираната институционална рамка, ще създадат също и нов набор от изисквания за ангажиране на административно равнище на част от националните регулатори и операторите на преносни системи. Сред тези дейности са участието в ACER и в процесите на вземане на решения, водещи до договарянето на методики и практики за гладкото протичане на търговията с енергия на границата.

Подробни данни за административното и икономическото въздействие върху предприятията и публичните органи от всеки вариант на политиката могат да се намерят в глава 6 от оценката на въздействието.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Отражението върху бюджета, свързано с предложението в настоящия пакет, засяга ресурсите на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER), които са описани в законодателната финансова обосновка, придружаваща предложението на Комисията за преработка на регламента за създаване на ACER. Основно новите задачи, които ще се изпълняват от ACER, по-специално по отношение на оценката на адекватността на системата и създаването на регионални оперативни центрове, налагат постепенното въвеждане на до 18 допълнителни ЕПРВ в Агенцията през 2020 г. както и на съответни финансови ресурси.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за наблюдение, оценка и докладване**

Комисията ще следи транспонирането и спазването от страна на държавите членки и други участници на мерките, които ще бъдат приети в крайна сметка, и при необходимост ще прилага мерки за правоприлагане. Освен това, както това бе направено в контекста на прилагането на третия енергиен пакет, Комисията ще предостави документи с насоки, с които ще осигури помощ при изпълнението на приетите мерки.

За целите на наблюдението и прилагането Комисията по-специално ще бъде подкрепяна от ACER. Годишните доклади на Агенцията и паралелните оценки, извършвани от Комисията, заедно с докладите на Групата за координация в областта на електроенергията, са част от разпоредбите в настоящата инициатива. Агенцията ще бъде приканена да направи допълнителен преглед на своите показатели за наблюдение, за да гарантира, че те продължават да са валидни за наблюдението на постигането на целите на настоящите предложения, така че те да бъдат отразени по подходящ начин, наред с другото, с помощта на годишния доклад за наблюдение на пазара на ACER.

Успоредно с предложените инициативи, Комисията ще излезе с инициатива относно управлението на енергийния съюз, с която ще се рационализират изискванията за планиране, докладване и наблюдение. Въз основа на инициативата за управление на енергийния съюз настоящите изисквания за наблюдение и докладване на Комисията и на държавите членки в рамките на третия енергиен пакет ще бъдат включени в хоризонталните доклади за напредък и в докладите от наблюдението. Повече информация за рационализирането на изискванията за наблюдение и докладване могат да бъдат намерени в оценката на въздействието, предназначена за управлението на Европейския съюз.

По-обстойно изложение относно механизмите за наблюдение и референтните показатели може да се намери в глава 8 от оценката на въздействието.

6. ОБЯСНЕНИЕ НА КОНКРЕТНИ РАЗПОРЕДБИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст)**

В *глава I* от предложената директива се съдържат някои пояснения за обхвата и предмета на директивата, като се подчертават насочеността към потребителите и значението на вътрешния пазар и неговите основни принципи. Предоставя се също и актуализация на основните определения, използвани в директивата.

В *глава II* от предложението за директива се установява общият принцип, а именно че държавите членки трябва да гарантират, че електроенергийният пазар в ЕС е конкурентоспособен, насочен към потребителите и недискриминационен. Подчертава се, че националните мерки не следва неправомерно да възпрепятстват трансграничните потоци, участието на потребителите или инвестициите. Освен това се установява принципът, че цените на доставка са основани на пазара, като се допускат надлежно обосновани изключения. В главата също се изясняват някои принципи, свързани с функционирането на пазарите на електроенергия в ЕС, като например правото на свободен избор на доставчик. В нея се излагат и актуализирани правила относно евентуалните задължения за обществени услуги, които могат да бъдат наложени от държавите членки при определени обстоятелства.

С глава III от предложението за директива се засилват вече съществуващите права на потребителите и се въвеждат нови права, с които се цели потребителите да се поставят в центъра на енергийните пазари, като се гарантира, че потребителите са оправомощени и по-добре защитени. В нея се установяват правила за по-ясна информация за фактурирането и за сертифицираните инструменти за съпоставяне. В нея се съдържат разпоредби, които гарантират, че потребителите могат свободно да избират и сменят доставчиците или доставчиците на агрегирани услуги, че имат право да сключват договори за динамични цени и че имат възможност да участват в оптимизация на потреблението и да имат собствено производство и потребление на електроенергия. В нея се предвижда, че всеки потребител има право да поиска интелигентен измервателен уред с минимален набор от функционални възможности. В нея също така се подобряват съществуващите правила относно възможността потребителите да споделят данните си с доставчиците и доставчиците на услуги, като се изяснява ролята на страните, отговорни за управлението на данните, и се определя общ европейски формат на данните, който трябва да бъде разработен от Комисията с помощта на акт за изпълнение. С нея се цели също да се гарантира, че държавите членки вземат мерки за справяне с енергийната бедност. Освен това в нея се съдържа изискването държавите

членки да определят рамки за независими доставчици на агрегирани услуги и за оптимизация на потреблението съобразно принципи, които позволяват пълноценното им участие на пазара. В тази глава се определя рамка за местните енергийни общности, които могат да участват в производството, разпределението, агрегирането, съхранението, доставката на енергия на местно ниво, както и услуги за повишаване на енергийната ефективност. Освен това в нея се предвиждат някои пояснения за съществуващи по-рано разпоредби относно интелигентните измервателни уреди, единните звена за контакт, за правата за извънсъдебно уреждане на спорове, за универсалната услуга и за уязвимите потребители.

В глава IV на предложението за директива се предвиждат някои разяснения по отношение на задачите на операторите на разпределителни системи, по-специално във връзка с дейности на операторите, свързани с възлагането на мрежови услуги за гарантиране на гъвкавост, интеграция на електрически превозни средства и управление на данните. В нея се пояснява също така ролята на операторите на разпределителни системи по отношение на съхранението на енергия и точките за зареждане на електрически превозни средства.

В глава V от предложението за директива са обобщени общите правила, приложими към ОПС, които до голяма степен се основават на съществуващия текст, като са добавени само някои уточнения по отношение на спомагателните услуги и новите регионални оперативни центрове.

Глава VI от предложението за директива, в която се определят правилата за отделяне, разработени в третия енергиен пакет, остава непроменена по отношение на основните съществени правила за отделяне, по-специално във връзка с трите режима за операторите на преносни системи (разделяне на собствеността, независим системен оператор или независим преносен оператор), както и по отношение на разпоредбите относно определяне и сертифициране на операторите на преносни мрежи. В нея само се предоставят разяснения относно възможността ОПС да използват собствено съхраняване или да предлагат спомагателни услуги.

В глава VII от предложението за директива се съдържат правилата за установяването, обхвата на правомощията и задълженията, както и правилата за дейността на независимите национални енергийни регулатори. В предложението по-специално се подчертава задължението на регулаторите да си сътрудничат с регулатори от съседните страни и ACER в случай на проблеми от трансгранично значение и да актуализират списъка със задачи на регулаторните органи, наред с другото, по отношение на надзора на новосъздадените регионални оперативни центрове.

В глава VIII от предложението за директива се променят някои общи разпоредби, наред с другото, относно дерогациите от Директивата, упражняването на делегирани правомощия от Комисията и Комитета, учреден съгласно правилата по комитология в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011.

В новите приложения към предложението за директива се определят повече изисквания по отношение на инструментите за съпоставяне, фактурирането и информацията за фактурирането и се изменят съществуващите изисквания за интелигентните измервателни уреди и тяхното разполагане.

• **Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст)**

В глава I от предложението за регламент се определят неговият обхват и предмет и се дават определения на използваните в него термини. В нея се подчертава значението на недеформирания пазарни сигнали за осигуряване на засилена гъвкавост, декарбонизация и иновации, като същевременно се актуализират и допълват основните определения, използвани в регламента.

В глава II от предложението за регламент се въвежда нов член, в който се определят основните принципи, които трябва да се спазват в националното законодателство в областта на енергетиката, за да се създаде възможност за функциониране на вътрешния пазар на електроенергия. В нея също така се определят основните правни принципи за правилата за търговия с електроенергия в рамките на различни срокове за търгуване (балансиращи пазари, пазари в рамките на деня, пазари „ден напред“, форуърдни пазари), в това число принципите на ценообразуване. В нея се пояснява принципът на задължението за балансиране и се предвижда рамка за по-съвместими с пазара правила за използването и ограничаването на производството, за оптимизацията на потреблението, в това число условията за всякакви изключения от него.

В глава III от предложението за регламент се описва процесът на координирано определяне на зоните на оферирание в съответствие с процеса на преразглеждане, създаден с Регламент 1222/2015 за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването²⁵. С оглед на преодоляването на постоянния проблем със значителните национални ограничения на трансграничните потоци на електроенергия се изясняват условията за такива извънредни ограничения, по-специално с помощта на правила, които гарантират, че вносът и износът на електроенергия не се ограничават по икономически причини от национални участници на пазара. В тази глава се съдържат също така и изменения на съществуващите принципи на мрежовите тарифи за пренос и разпределение и се установява процедура за насърчаване на постепенното сливане на методиките за определяне на тарифите за пренос и разпределение. Също така се определят изменени правила за използване на такси за претоварване.

В глава IV от предложението за регламент се определят нови общи принципи за координирано преодоляване от държавите членки на опасенията относно адекватността на ресурсите. В нея се определят принципи и процедура за разработването на европейска оценка на адекватността на ресурсите за по-добро определяне на необходимостта от механизми за изграждане на капацитет и ако е уместно, за установяване на стандарт за надеждност от страна на държавите членки. В нея се пояснява как и при какви условия механизмите за осигуряване на капацитет могат да се въвеждат по начин, съвместим с пазара. Поясняват се също така и принципите на разработване на съвместими с пазара механизми за осигуряване на капацитет, в това число на правила за участие на мощности, разположени в друга държава членка, и за използване на трансграничните междусистемни връзки. В тази глава се определя как регионалните оперативни центрове, националните ОПС, ЕМОПС за електроенергия и националните регулатори ще участват чрез ACER в разработването на технически параметри за участието на мощности, разположени в друга държава членка, както и на оперативни правила за тяхното участие.

²⁵ Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24 — 72).

В глава V от предложението за регламент се определят задачите и задълженията на ЕМОПС за електроенергия, а също и задълженията за наблюдение на ACER в тази област, като същевременно се пояснява в това отношение задължението ѝ да действа независимо и в полза на Европа. В нея се определя мисията на регионалните оперативни центрове и се предвиждат критерии и процедура за определяне на регионите на действие на системата, управлявана от всеки регионален оперативен център, както и функциите по координация, които упражняват тези центрове. В нея също така се установяват работни и организационни разпоредби, изисквания относно консултациите, изисквания и процедури за приемането на решения и препоръки и за тяхното преразглеждане, състав и отговорности на управителния съвет и договорености относно отговорността на регионалните оперативни центрове. В същата глава са включени и правила относно начина на свързване, ако такива са налични, на когенерационни инсталации, които по-рано бяха включени в Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г за енергийната ефективност. Правилата относно десетгодишния план за развитие на мрежата, механизма на компенсиране между операторите на преносни системи, обмена на информация и сертифицирането остават до голяма степен без промяна.

В глава VI от предложението за регламент се създава европейска структура за операторите на разпределителни системи, определя се процедура за създаването ѝ, определят се също така и нейните задачи, включително по отношение на консултациите със заинтересованите страни. В нея също така се определят подробни правила за сътрудничество между ОРС и ОПС по отношение на планирането и функционирането на техните мрежи.

В глава VII от предложението за регламент се определят съществуващите правомощия и правила, дадени на Комисията да приема делегирани актове под формата на мрежови кодекси или насоки. В нея се съдържат пояснения по отношение на правното естество и приемането на мрежови кодекси и насоки, разширява се тяхното потенциално съдържание до области като структурата на тарифите за разпределение, съдържат се правила за предоставяне на спомагателни услуги, различни от контрола на честотата, за оптимизация на потреблението, съхраняване на енергията и правила за ограничаване на търсенето, както и правила за сигурност в кибернетичното пространство; определят се и правила по отношение на регионалните оперативни центрове, както и за намаляване на генериращите мощности и преразпределение на генериращите мощности и търсенето. С нея се опростява и рационализира процедурата по разработването на кодекси и насоки за електропреносната мрежа и се дава на националните регулатори органи възможност да вземат решения по въпроси, засягащи прилагането на мрежовите кодекси и насоки. С нея също така Европейската структура на операторите на разпределителни системи и други заинтересовани страни се ангажират по-тясно в процедурата на разработването на предложения за електроенергийните мрежови кодекси.

В глава VIII от предложението за регламент се определят заключителните разпоредби на предложения регламент. В нея са включени съществуващите правила за освобождаване за нови междусистемни електропроводи за постоянен ток от определени изисквания на директивата и регламента за електроенергията, като същевременно се пояснява процедурата за последващи изменения, направени от НРО в тях.

В приложението към предложението за регламент се определят с повече подробности функциите, отредени на регионалните оперативни центрове.

- **Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (преработен текст)**

По принцип правилата по отношение на ACER се предлагат за приемане съгласно общия подход относно децентрализираните агенции, договорен между Европейския парламент, Съвета на ЕС и Европейската комисия (Общ подход)²⁶. На дадения етап обаче запазването на ограничени отклонения от „Общия подход“ за ACER е обосновано.

В глава I от предложението за регламент се описват ролята, целите и задачите на ACER, типът на актовете, които тя ще може да приема, а освен това се определят правила за консултиране и наблюдение. Списъкът на задачите е актуализиран, така че да се включат задълженията на ACER в областта на надзора на пазара на едро и на трансграничната инфраструктура, които бяха възложени на ACER с приемането на регламента.

С оглед на приемането на кодекси за електропреносната мрежа, на ACER се вменяват повече отговорности при изготвянето и представянето на окончателното предложение за мрежови кодекс на Комисията, като същевременно се запазва ролята на ЕМОПС за електроенергия като технически експерт. Предложението също така предвижда официална роля на операторите на разпределителни мрежи, позволяваща им да бъдат представени на равнището на ЕС, по-специално при разработването на предложенията за мрежови кодекс в съответствие с увеличаването на отговорностите им. На Агенцията се дава правомощието да решава по въпроси, засягащи условията, методиките и алгоритмите за прилагане на мрежовите кодекси и насоки.

За задачи в регионален контекст, които засягат само ограничен брой национални регулатори, се въвежда регионален процес на вземане на решения. Съответно директорът ще има задължението да дава становище дали разглежданият въпрос е основно от регионално значение. Ако Съветът на регулаторите приеме, че случаят е такъв, регионален подкомитет в състава на Съвета на регулаторите следва да изготви съответното решение, което в крайна сметка ще бъдат взето или отхвърлено от самия Съвет на регулаторите. В противен случай Съветът на регулаторите ще взема решения без участието на регионалния подкомитет.

В същата глава се определят и редица нови задачи на ACER по отношение на координацията на някои функции във връзка с регионалните оперативни центрове в рамките на Агенцията, които засягат надзора на номинираните оператори на пазара на електроенергия и са свързани с одобряването на методите и предложенията във връзка с адекватността и готовността за справяне с рискове.

В глава II от предложението за регламент се съдържат организационни правила във връзка с Управителния съвет, Съвета на регулаторите, директора, Апелативния съвет, и като нова разпоредба — такива за работните групи на Агенцията. Въпреки че няколко отделни разпоредби на общия подход на ЕС по отношение на децентрализираните агенции или на новите правила за гласуване на Съвета се адаптират, основните характеристики на съществуващата структура на управление, по-специално Съветът на регулаторите, се запазват.

Това отклонение на ACER от общия подход се оправдава по следния начин:

²⁶

Вж. съвместното изявление на Европейския парламент, Съвета на ЕС и Европейската комисия относно децентрализираните агенции от 19.7.2012 г.

основните цели на европейската политика в областта на електроенергията, сигурността на доставките, достъпността на електроенергията и декарбонизацията могат да бъдат постигнати с най-ниски разходи чрез интегриран европейски пазар. В съответствие с това постепенно се създава взаимосвързаност на електропреносната инфраструктура, увеличават се обемите на трансгранична търговия с електроенергия, генериращите мощности се споделят в мащаба на ЕС, а преносната система се експлоатира, като се вземат предвид регионалните и трансграничните аспекти. Настоящият законодателен пакет допълнително засилва посочените тенденции, които се очаква да доведат до ефективност, от която ще се възползват европейските потребители.

Предварително условие за създаването на вътрешен пазар на електроенергия е отварянето на сектора за конкуренцията. Както и в други сектори, отварянето на пазара на електроенергия изисква нови нормативни актове, по-специално по отношение на преносната и разпределителната мрежа, както и регулаторен надзор. За тази цел бяха създадени независими регулаторни органи. Тези структури имат особена отговорност в областта на надзора на националните и европейските правила, които се прилагат в електроенергийния сектор.

От друга страна, с увеличаването на трансграничната търговия и функционирането на системата, при което се вземат предвид регионалният и европейският контекст, от националните регулаторни органи се изисква все повече да съгласуват действията си с национални регулаторни органи на други държави членки. ACER беше определена да се превърне в платформа за такъв обмен и тя изпълнява това си задължение от създаването си през 2011 г. Органът в рамките на Агенцията, където заедно с персонала на ACER се изготвят по-голямата част от нейните становища, препоръки и решения, е Съветът на регулаторите, в който влизат старшите представители на националните регулаторни органи и представител на Комисията без право на глас. Първите години от съществуването на Агенцията показаха, че Съветът на регулаторите успя да допринесе за ефективното изпълнение на задачите на Агенцията.

Тъй като енергийните пазари продължават да са в голяма степен регулирани на национално равнище, националните регулатори са участници с ключова роля в областта на енергийните пазари. Основната роля на ACER не е изпълнението на делегирани от Комисията регулаторни правомощия, а координацията на регулаторните решения на независимите национални регулатори. Настоящото законодателно предложение все още до голяма степен запазва посоченото разпределение на ролите. Със съществуващата структура е постигнат прецизен баланс на правомощията между различните участници с оглед на специфичните характерни особености на развитието на вътрешния енергиен пазар. Нарушаването на баланса на този етап би могло да застраши изпълнението на инициативите на политиката чрез законодателните предложения и по този начин би издигнало препятствия пред по-нататъшното интегриране на енергийния пазар, което е главната цел на настоящото предложение. Поради това изглежда преждевременно да се прехвърлят правомощията за вземане на решения на управителен съвет, както е предвидено в общия подход. Вместо това изглежда целесъобразно да се запази настоящата структура, с която се гарантира, че по конкретни въпроси националните регулатори действат без каквато и да било пряка намеса от страна на институциите на ЕС или държавите членки. Същевременно цялостната дейност на регулаторите продължава да подлежи на одобряване от страна на институциите на ЕС чрез програмните, бюджетните и стратегическите документи. Институциите на ЕС са ангажирани също в различни административни аспекти. Поради това не се предлага да се промени структурата и функционирането на съществуващия Съвет на регулаторите.

По същия начин не се предлага да се адаптира концепцията на Управителния съвет по образа на управителния съвет, предвиден в общия подход. През последните години Управителният съвет на Агенцията в настоящия си състав е доказал своята висока ефективност и ефикасност. Функционирането му е осигурено от представители на Европейския парламент, Съвета и Комисията.

Въпреки че на този етап Комисията не намира за подходящо да адаптира структурата на управление на Агенцията изцяло по образа на общия подход, тя ще продължи да следи дали описаното отклонение от общия подход все още е оправдано, като през 2021 г. е предвидено извършването следващата оценка, която освен че ще се занимае с целите, мандата и задачите на Агенцията, ще обърне особено внимание на нейната структура на управление.

Глава III от предложението за регламент съдържа финансови разпоредби. Предлага се редица отделни разпоредби да бъдат адаптирани към общия подход относно децентрализираните агенции.

В глава IV от предложението за регламент се актуализират няколко отделни разпоредби в съответствие с общия подход, като тя съдържа и значително количество непроменени разпоредби относно персонала и отговорността.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно вътрешния пазар на електроенергия

(преработен текст)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

Като взеха предвид ~~Договора за създаване на Европейската общност~~, ☒ Договора за функционирането на Европейския съюз, ☒ и по-специално член ~~95~~ ☒ 194, параграф 2 ☒ от него,

като взеха предвид предложението на ☒ Европейската ☒ ~~и~~ Комисията,

☒ след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти, ☒

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите,

в съответствие с ☒ обикновената законодателна ☒ ~~процедурата, предвидена в член 251 от Договора~~,

като имат предвид, че:

↓ НОВ

- (1) Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета²⁷ е бил неколккратно и съществено изменян. С оглед на необходимостта от нови изменения и с цел подобряване на яснотата, посоченият регламент следва да бъде преработен.

²⁷

Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15).

- (2) ⇒ Енергийният съюз има за цел сигурно и устойчиво да предоставя на потребителите – домакинства и предприятия – енергия на конкурентни и достъпни цени. В миналото в електроенергийната система господстваха вертикално интегрирани, често държавни, монополи с големи централизирани електроцентрали — ядрени или работещи с изкопаеми горива. ⇐ Вътрешният пазар на електроенергия, който постепенно се създава от 1999 г. насам, е предназначен да предоставя реален избор за всички потребители в ☒ Съюза ☒ ~~Общността, както били те~~ граждани, така ~~и~~ предприятия, на нови бизнес възможности и по-интензивна трансгранична търговия, с цел да се постигне повишаване на ефикасността, конкурентни цени, по-високи стандарти на услугите, сигурност на доставките и устойчиво развитие. ⇒ Вътрешният пазар на електроенергия увеличи конкуренцията, особено в търговията на едро, и трансграничната търговия. Той остава основата за ефикасен енергиен пазар. ⇐
-

- (3) Понастоящем Европейската енергийна система изживява своята най-дълбока промяна от десетилетия насам и пазарът на електроенергия е в центъра на тази промяна. Общата цел за декарбонизация, т.е. намаляване на въглеродните емисии, на енергийната система поражда нови възможности и предизвикателства за участниците на пазара. Същевременно технологичното развитие дава възможност за нови форми на участие на потребителите и трансгранично сътрудничество.
- (4) Държавната намеса, често планирана по некоординиран начин, доведе до растящи смущения на пазара за търговия на едро с електроенергия и до отрицателни последици за инвестициите и трансграничната търговия.
- (5) В миналото потребителите на електроенергия бяха абсолютно пасивни, като често я купуваха на регулирани цени, които не бяха пряко свързани с пазара. В бъдеще потребителите ще трябва да получат възможност за пълноценно участие на пазара при равнопоставеност с другите участници на него. С оглед бъдещата енергийна система да включва растящ дял на енергията от възобновяеми източници, тя следва да се възползва от всички налични източници на гъвкавост, по-специално от оптимизацията на потреблението и съхраняването. За да се постигне действителна декарбонизация на възможно най-ниска цена, ще е необходимо също така да се насърчава повишаването на енергийната ефективност.
- (6) По-голямата пазарна интеграция и развитието към по-променливо производство на електроенергия налагат по-големи усилия за координиране на националните енергийни политики със съседите и използване на възможностите за трансгранична търговия с електроенергия.

~~(2) Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия²⁸ и Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия²⁹ допринесоха значително за създаването на вътрешен пазар на електроенергия.~~

~~(3) Въпреки това понастоящем съществуват препятствия пред продажбата на електроенергия в Общността при условия на равнопоставеност, без дискриминация и пречки. По-специално все още не съществуват недискриминационен достъп до мрежата и еднакво ефективно ниво на регулативен надзор във всяка държава-членка и продължават да съществуват изолирани пазари.~~

~~(4) В съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“, се подчертава значението на завършването на вътрешния пазар на електроенергия и създаването на условия на равнопоставеност за всички предприятия за електроенергия в Общността. Съобщенията на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавени „Перспективи за вътрешния пазар на газ и електроенергия“ и „Разследване по силата на член 17 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на европейските сектори на газ и електроенергия (окончателен доклад)“, показват, че действащите правила и мерки нито осигуряват необходимата рамка, нито създават условия за изграждане на междусистемен капацитет за постигане на целта за добре функциониращ, ефикасен и отворен вътрешен пазар.~~

~~(5) Освен изцяло да се прилага съществуващата регулаторна рамка, регулаторната рамка за вътрешния пазар на електроенергия, уредена в Регламент (ЕО) № 1228/2003, следва да се адаптира в съответствие с тези съобщения.~~

(7) Регулаторните рамки бяха доразвити, така че да дават възможност за търговия с електроенергия в целия Съюз. Това развитие беше подкрепено с приемането на няколко мрежови кодекси и насоки за интеграцията на пазарите на електроенергия. Тези мрежови кодекси и насоки съдържат разпоредби относно правилата на пазара, експлоатацията на системите и присъединяването към мрежата. С цел да се осигури пълна прозрачност и да се повиши правната сигурност, основните принципи за функционирането на пазара и разпределянето на капацитет в сроковете за търгуване на балансиращи пазари, пазари в рамките на деня, пазари „ден напред“, т.е. през следващия ден, и форуърдни пазари също следва да бъдат приети по обикновената законодателна процедура и включени в един-единствен акт.

(8) Съгласно основните пазарни принципи цените на електроенергията следва да се определят от търсенето и предлагането. Тези цени следва да сигнализират за

²⁸ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 37.

²⁹ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1.

наличието на потребност от електроенергия, като предоставят пазарни стимули за инвестиции в източници на гъвкавост — например гъвкаво производство, междусистемни връзки, оптимизация на потреблението или съхраняване.

- (9) Декарбонизацията на електроенергийния сектор, свързана с превръщането на енергията от възобновяеми източници в основна част от пазара, е главна цел на Европейския съюз. Тъй като Съюзът напредва към декарбонизация на електроенергийния сектор и все по-голямо използване на възобновяеми енергийни източници, от решаващо значение е пазарът да премахне съществуващите пречки за трансграничната търговия и да насърчава инвестициите в поддържаща инфраструктура — например за по-гъвкаво производство, междусистемни връзки, оптимизация на потреблението и съхраняване. От съществено значение, за да се подкрепи преходът към променливо и разпределено производство, както и да се гарантира, че принципите на енергийния пазар ще са в основата на пазарите на електроенергия в Съюза в бъдеще, е съсредоточаването отново върху краткосрочните пазари и ценообразуването в условията на недостиг.
- (10) Краткосрочните пазари ще подобрят гъвкавостта и конкуренцията, като дадат възможност за цялостното участие на повече ресурси на пазара, и по-специално на по-гъвкавите от тях. Ефективното ценообразуване в условията на недостиг ще насърчава пазарните участници да присъстват на пазара, когато той изпитва най-голяма потребност от тях, и ще осигурява възстановяването на разходите им на пазара на едро. Поради това от решаващо значение е да се осигури, доколкото е възможно, премахването на определените по административен или косвен път пределни цени, така че да стане възможно цените да се увеличават в условията на недостиг до стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването. Пълното включване в пазарната структура на краткосрочните пазари и ценообразуването в условията на недостиг ще спомогне за премахването на други мерки, като например механизмите за осигуряване на капацитет (т.е. производствен капацитет и/или преносна способност), за да се гарантира сигурността на доставките. Същевременно ценообразуването без пределни цени в условията на недостиг на пазара на едро не следва да е в ущърб на възможността за надеждни и стабилни цени за крайните потребители, по-специално домакинства и МСП.
- (11) Дерогациите от основните пазарни принципи, като например задължение за балансиране, диспечиране съобразно пазара или ограничаване и повторно диспечиране, намаляват сигналите за гъвкавост и действат като пречки за разработването на решения — например за съхраняване, оптимизация на потреблението или агрегиране. Макар че все пак са необходими дерогации, за да се избегне излишната административна тежест за някои участници, по-специално домакинства и МСП, покриващите цялостни технологии широкообхватни дерогации не са в съответствие с целта за постигане на основана на пазара ефикасна декарбонизация, така че следва да бъдат заменени с по-целенасочени мерки.

↓ 714/2009 съображение 16

- (12) Предварителното условие за ефективна конкуренция на вътрешния пазар на електроенергия е недискриминационни и прозрачни такси за използване на

мрежата, включително междусистемните електропроводи в преносната система. Наличният капацитет на тези електропроводи следва да бъде настроен на максимални нива в съответствие със стандартите за безопасност за сигурна експлоатация на мрежата.

↓ 714/2009 съображение 17

- (13) Важно е да се избягва нарушаването на конкуренцията, произтичащо от различните стандарти за безопасност, експлоатация и планиране, използвани от операторите на преносни системи в държавите членки. Освен това следва да има прозрачност за участниците на пазара по отношение на наличния преносен капацитет и стандартите за безопасност, експлоатация и планиране, които засягат наличния преносен капацитет.
-

↓ НОВ

- (14) С оглед ефикасно насочване на необходимите инвестиции е необходимо също така цените да подават сигнали за това къде има най-голяма потребност от електроенергия. За получаването на правилни локационни сигнали в дадена зона електроенергийна система е необходимо съгласувано, обективно и надеждно определяне на тръжните зони (т.е. зоните на offerиране) чрез прозрачен процес. С оглед да се осигури ефикасната експлоатация и планиране на електроенергийната мрежа на Съюза и да се предоставят ефективни ценови сигнали за нужда от нов производствен капацитет (т.е. мощност), оптимизация на потреблението или преносна инфраструктура, тръжните зони следва да отразяват структурното претоварване. По-специално не следва да се намалява междузонавият капацитет (т.е. преносна способност), за да се реши проблемът с вътрешно претоварване.
- (15) За ефикасна декарбонизация на електроенергийната система чрез интеграция на пазарите е необходимо систематично премахване на пречките за трансгранична търговия, така че да се преодолее разпокъсването на пазарите и да се даде възможност на потребителите на енергия в Съюза напълно да се възползват от предимствата на интегрираните пазари на електроенергия и конкуренцията.
-

↓ 714/2009 съображение 10

- (16) Настоящият регламент следва да установи основните принципи по отношение на определяне на тарифите и разпределение на капацитета, като същевременно предвиди приемането на насоки, които да уреждат подробно по-нататък релевантни принципи и методики.
-

↓ 714/2009 съображение 22

- (17) Управлението на проблемите по претоварване следва да предоставя на операторите на преносни системи и участниците на пазара правилни икономически сигнали, както и следва да е основано на пазарни механизми.

↓ 714/2009 съображение 11

- (18) В един отворен, конкурентен пазар операторите на преносни системи следва да бъдат компенсирани за разходите, направени в резултат на преминаването на трансгранични потоци от електроенергия през техните мрежи, от операторите на преносните системи, от които произхождат трансграничните потоци, и системите, където завършват тези потоци.

↓ 714/2009 съображение 12

- (19) Плащането и получаването на средства в резултат на компенсациите между операторите на преносни системи следва да бъдат взети предвид при определянето на националните мрежови тарифи.

↓ 714/2009 съображение 13

- ~~(20)~~ Действителната сума, дължима за трансграничен достъп до мрежата, може да варира значително в зависимост от участващите оператори на преносни системи и в резултат на разлики в структурата на системите за тарифите, прилагани в държавите членки. Поради това е необходима известна степен на хармонизиране, за да се избегнат ~~нарушаване на~~ смущения в търговията.

↓ 714/2009 съображение 21

- (21) Следва да има правила за използване на приходите от процедурите по управление на претоварването, освен ако специфичният характер на съответния междусистемен електропровод оправдава освобождаване от тези правила.

↓ НОВ

- (22) С оглед да се осигурят еднакви условия на конкуренция между всички участници на пазара, следва да се прилагат мрежови тарифи по начин, при който не се прави разлика в положително или отрицателно отношение в производството в зависимост от това дали то е свързано с разпределение или с пренос. Те следва да не са по-неблагоприятни за съхраняването на енергия и да не възпират участието в оптимизацията на потреблението или да представляват пречка за подобрения по отношение на енергийната ефективност.
- (23) С оглед да се повишат прозрачността и съвместимостта при определянето на тарифи, когато задължителната хармонизация не се счита за уместна, Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия („Агенцията“), създадена съгласно [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2], следва да издаде методични препоръки относно тарифите.

- (24) С оглед по-добре да се гарантира оптималното инвестиране в общата трансевропейска мрежа и да се намери решение в случаите, когато реалистични проекти за междусистемни връзки не могат да бъдат осъществени поради липсата на приоритизиране на национално равнище, следва да се преразгледа използването на такси за претоварване и то да се позволява само за да се гарантира наличието и поддръжката или увеличаването на капацитета на междусистемните връзки.

↓ 714/2009	съображение	7
(адаптиран)		

- (25) За да се гарантира оптимално управление на преносната мрежа за електроенергия и да се направят възможни търговията и трансграничните доставки на електроенергия в ☒ Съюза ☒ ~~Общността~~, следва да бъде създадена Европейска мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС за електроенергия). Задачите на ЕМОПС за електроенергия следва да бъдат изпълнявани при спазване на ☒ съюзните ☒ ~~общностните~~ правила в областта на конкуренцията, които остават приложими към решенията на ЕМОПС за електроенергия. Задачите на ЕМОПС за електроенергия следва да бъдат ясно определени и методите ѝ на работа следва да са такива, че да гарантират ефикасност, прозрачност и представителен характер на ЕМОПС за електроенергия. Подготвените от ЕМОПС за електроенергия мрежови кодекси нямат за цел да заменят необходимите национални мрежови кодекси по въпроси, които не са трансгранични. Тъй като може да бъде постигнат по-ефективен напредък чрез подход на регионално равнище, операторите на преносни системи следва да изградят регионални структури в рамките на цялостната структура на сътрудничество, като същевременно осигурят съвместимост на резултатите на регионално равнище с мрежовите кодекси и с необвързващите десетгодишни планове за развитие на мрежата на ☒ съюзно ☒ ~~общностно~~ равнище. Държавите членки следва да насърчават сътрудничеството и да наблюдават ефективността на мрежата на регионално равнище. Сътрудничеството на регионално равнище следва да бъде съвместимо с напредъка по посока на конкурентен и ефикасен вътрешен пазар на електроенергия.

↓ НОВ

- (26) ЕМОПС за електроенергия следва да изготви надеждна оценка на адекватността на ресурсите на съюзно равнище в средно- и дългосрочен план, за да предостави обективна основа за оценка на опасенията относно тази адекватност. Механизмите за осигуряване на капацитет в отговор на опасение относно адекватността на ресурсите следва да се основават на оценката за ЕС.
- (27) Предназначението на оценката на адекватността на ресурсите в средно- и дългосрочен план (от 10 години напред до година напред), посочена в настоящия регламент, е различно от това на сезонните прогнози за перспективите (за шест месеца напред), посочени в член 9 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862]. Оценките в средно- и дългосрочен план се използват главно за преценяване на нуждата от

механизми за осигуряване на капацитет, докато сезонните прогнози за перспективите служат за насочване на вниманието към рискове, които могат да възникнат през следващите шест месеца, в резултат от които е вероятно значително влошаване на положението с доставките на електроенергия. В допълнение регионалните оперативни центрове също така изготвят регионални оценки на адекватността, както е определено в европейското законодателство относно експлоатацията на електропреносни системи. Тези оценки на адекватността са в много краткосрочен план (от седмица напред до ден напред) и се използват в контекста на експлоатацията на системите.

- (28) Преди въвеждането на механизми за осигуряване на капацитет държавите членки следва да оценят регулаторните отклонения, допринасящи за съответното опасение за адекватността на ресурсите. От тях следва да се изисква приемането на мерки за премахване на установените отклонения, включително срок за изпълнението им. Механизми за осигуряване на капацитет следва да се въвеждат само за оставащите опасения, на които не може да се отговори чрез премахването на такива отклонения.
- (29) Държавите членки, възнамеряващи да въведат механизми за осигуряване на капацитет, следва да извеждат цели за адекватността на ресурсите, следвайки прозрачен и проверим процес. Държавите членки следва да имат свободата да определят своя собствена желателна степен на сигурност на доставките.
- (30) Следва да бъдат определени основните принципи на механизмите за осигуряване на капацитет, като се изходи от принципите на държавната помощ в областта на околната среда и енергетиката, както и от констатациите от секторното проучване на генерална дирекция „Конкуренция“ относно тези механизми. Съобразно тези принципи следва да бъде направен преглед на вече въведените механизми за осигуряване на капацитет. В случай че оценката на адекватността на европейските ресурси разкрие отсъствието на опасения за адекватността, следва да не се въвеждат нови механизми за осигуряване на капацитет и да не се поемат ангажменти за нов капацитет по вече въведени механизми. Във всеки един момент трябва да се съблюдава прилагането на правилата за контрол върху държавната помощ съгласно членове 107—109 от ДФЕС.
- (31) Следва да бъдат определени подробни правила за улесняване на трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет, различни от схемите за резервиране. Операторите на трансгранични преносни системи следва да улесняват заинтересованите производители, желаещи да участват в механизми за осигуряване на капацитет в други държави членки. Поради това те следва да изчисляват максималния капацитет, за който би било възможно трансгранично участие, да дават възможност за участие и да проверяват наличностите. Националните регулаторни органи следва да налагат прилагането на трансграничните правила в държавите членки.
- (32) Предвид различията в националните енергийни системи и техническите ограничения на съществуващите електроенергийни мрежи най-добрият подход за постигане на напредък в интеграцията на пазарите често ще бъде на регионално равнище. Така че следва да се засили регионалното сътрудничество на операторите на преносни системи. С оглед да се осигури ефикасно сътрудничество, в нова регулаторна рамка следва да се предвиди засилено регионално управление и регулаторен надзор, включително с укрепване на правомощието на Агенцията за вземане на решения по трансгранични въпроси.

По-тясното сътрудничество между държавите членки може да е необходимо също и в кризисни ситуации, за да се повиши сигурността на доставките и да се ограничат смущенията на пазара.

- (33) Координацията между операторите на преносни системи на регионално равнище беше формализирана със задължителното участие на тези оператори в състава на регионалните координатори по сигурността, което следва да бъде допълнено от усъвършенствана институционална рамка посредством създаването на регионални оперативни центрове. При създаването на регионални оперативни центрове следва да се вземат предвид съществуващите инициативи за регионална координация и да се подкрепи нарастването на интеграцията в експлоатацията на електроенергийните системи в целия Съюз, чрез което да се осигури тяхното ефикасно и сигурно действие.
- (34) Географският обхват на регионалните оперативни центрове следва да им дава възможност да играят ефективна координираща роля чрез оптимизиране на действията на операторите на преносни системи в по-големи региони.
- (35) Регионалните оперативни центрове следва да изпълняват функции, при които техният регионален обхват носи добавена стойност в сравнение с изпълнението на тези функции на национално равнище. Функциите на регионалните оперативни центрове следва да обхващат функциите, осъществявани от регионалните координатори по сигурността, както и допълнителни функции по експлоатацията на системата, функционирането на пазара и готовността за справяне с рискове. Функциите, осъществявани от регионалните оперативни центрове, следва да не обхващат експлоатацията в реално време на електроенергийната система.
- (36) Регионалните оперативни центрове следва да действат на първо място в интерес на експлоатацията на системата и функционирането на пазара в региона, а не в интерес на отделен субект. Поради това регионалните оперативни центрове следва да бъдат оправомощени да вземат решения да действат и да направляват действията, които трябва да се предприемат от операторите на преносни системи в региона на експлоатацията на системите за определени функции, и да изпълняват засилена консултативна роля за останалите функции.
- (37) ЕМОПС за електроенергия следва да гарантира, че действията на регионалните оперативни центрове са координирани извън границите на регионите.
- (38) С оглед да се повиши ефективността на разпределителните мрежи за електроенергия в Съюза и да се осигури тясно сътрудничество с операторите на преносни системи и ЕМОПС за електроенергия, следва да бъде създадена Организация на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз (EU DSO entity) (наричана по-долу „ООРСЕС“). Задачите на ООРСЕС следва да бъдат ясно определени и методите ѝ на работа следва да гарантират ефикасност, прозрачност и представителност сред операторите на разпределителни системи в Съюза. ООРСЕС следва да действа в тясно сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия по подготовката и прилагането на мрежовите кодекси, когато това е приложимо, и следва да работи по предоставянето на насоки по интегрирането, *inter alia*, на разпределено производство на електроенергия и съхраняване в разпределителни мрежи или други области, които са свързани с управлението на разпределителни мрежи.

- (39) ~~По специално е и~~Необходимо е да се увеличат сътрудничеството и координацията между операторите на преносни системи, за да се създадат мрежови кодекси за предоставяне и управление на ефективен и прозрачен достъп до трансграничните преносни системи, както и за да се осигурят координирано и в достатъчна степен ориентирано към бъдещето планиране и стабилно техническо развитие на преносната система в ☒ Съюза ☒ ~~Общността~~, включително изграждане на междусистемен капацитет, при спазване на екологичните изисквания. Тези мрежови кодекси следва да съответстват на рамковите насоки, които са необвързващи по своя характер (рамкови насоки) и които са разработени от Агенцията ~~за сътрудничество между регулаторите на енергия, създадена е Регламент (ЕО) № 713/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия~~³⁰ (Агенцията). Агенцията следва да участва в преразглеждането на основата на факти на проектите на мрежови кодекси, включително в съобразяването им с рамковите насоки, както и да има право да ги препоръчва за приемане от Комисията. Агенцията следва да прави оценка на предложените изменения на мрежовите кодекси, както и да има право да ги препоръчва за приемане от Комисията. Операторите на преносни системи следва да експлоатират своите мрежи в съответствие с тези мрежови кодекси.

- (40) За осигуряване на гладкото функциониране на вътрешния пазар на електроенергия следва да се предвидят процедури, които да позволяват приемането на решения и насоки с оглед, *inter alia*, определяне на тарифите и разпределение на капацитета от Комисията, като същевременно се осигурява участието на регулаторните органи на държавите членки в този процес, където е подходящо чрез тяхната европейска асоциация. Регулаторните органи, заедно с другите съответни органи на държавите членки, имат важна роля в допринасянето за правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия.

- (41) Всички участници на пазара се интересуват от работата, която се очаква от ЕМОПС за електроенергия. Следователно процесът на ефективна консултация е от съществено значение и съществуващите структури, създадени, за да го улесняват и направляват, ~~като Съюза за координация на преноса на~~

³⁰

Вж. стр. 1 от настоящия Официален вестник.

~~електроенергия~~, ☒ посредством ☒ националните регулатори или Агенцията, следва да играят важна роля.

↓ 714/2009 съображение 9
(адаптиран)

- (42) За да се гарантира по-голяма прозрачност по отношение на цялата мрежа за пренос на електроенергия в ☒ Съюза ~~☒ Общността~~, ЕМОПС за електроенергия следва да изготви, публикува и редовно да актуализира необвързващ десетгодишен план за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~ (план за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~). Този план за развитие на мрежата следва да включва жизнеспособни мрежи за пренос на електроенергия и необходимите регионални междусистемни електропроводи, подходящи от търговска гледна точка или от гледна точка на сигурността на доставките.
-

↓ нов

- (43) Опитът по разработването и приемането на мрежови кодекси показва, че е полезно процедурата за разработване да бъде рационализирана, като се включи пояснение, че Агенцията има право да преразглежда проектите на мрежови кодекси за електроенергия преди да ги представи на Комисията.
-

↓ 714/2009 съображение 14

~~Необходима е подходяща система на дългосрочни локационни сигнали, основана на принципа, че нивото на таксите за достъп до мрежата следва да отразява баланса между производството на електроенергия и потреблението на съответния район на базата на диференциране на таксите за достъп до мрежата за производители и/или потребители.~~

↓ 714/2009 съображение 15

~~Не би било уместно да се използват тарифи в зависимост от разстоянието или, при условие че има подходящи локационни сигнали, да бъде запланирана определена тарифа само от износителите или вносителите в допълнение към общата такса за достъп до националната мрежа.~~

↓ 714/2009 съображение 18

~~Наблюдението на пазара, предприето през последните години от националните регулаторни органи и от Комисията, показва, че действащите изисквания за прозрачност и правила за достъп до инфраструктурата не са достатъчни за осигуряване на истински, добре функциониращ, отворен и ефикасен вътрешен пазар на електроенергия.~~

↓ 714/2009 съображение 19

~~Необходим е еднакъв достъп до информация за физическия статус и ефикасността на системата, така че всички участници на пазара да могат да преценят цялостното състояние на търсенето и предлагането и да открият причините за промените на цените на едро. Това включва по-точна информация за производството, търсенето и предлагането на електроенергия, включително прогнозиране, мрежови и междусистемен капацитет, потоци и поддръжка, балансиращ и резервен капацитет.~~

↓ 714/2009 съображение 23

- (44) Инвестициите в нова важна инфраструктура следва да бъдат силно насърчавани, като едновременно с това се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия. За да се увеличи положителното въздействие на освободените междусистемни електропроводи за ~~прав~~постоянен ток върху конкуренцията и сигурността на доставките, пазарните интереси следва да бъдат подлагани на проверка по време на фазата на планирането и следва да бъдат приети правила за управление на претоварването. Когато междусистемните електропроводи за ~~прав~~постоянен ток са разположени върху територията на повече от една държава членка, Агенцията следва да обработва като последна инстанция искането за освобождаване, за да може по-добре да се отчитат трансграничните последици и да се улесни административната му обработка. Освен това, предвид изключителния риск при изграждане на такива освободени големи инфраструктурни проекти, предприятията, които имат интереси в доставката и производството, следва да могат да се ползват от временна дерогация от правилата за пълно отделяне по отношение на тези проекти. Освобождаването, предоставено съгласно Регламент (ЕО) № 1228/2003³¹, продължава да се прилага до определения срок, както постановява решението за освобождаване.
-

↓ 714/2009 съображение 25

~~Националните регулаторни органи следва да осигурят съобразяване с правилата, съдържани в настоящия регламент, и с насоките, приети въз основа на тях.~~

↓ 714/2009 съображение 20

- (45) За да се увеличи доверието в пазара, неговите участници се нуждаят да бъдат сигурни, че извършителите на злоупотреби подлежат на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции. Компетентните органи следва да бъдат оправомощени да разследват ефективно твърденията за злоупотреба с пазара. За тази цел е необходимо компетентните органи да имат достъп до данни, които

³¹ Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия (ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1).

дават информация за взетите от предприятията за доставка оперативни решения. На пазара за електроенергия много релевантни решения се вземат от производителите, които следва да предоставят на разположение на компетентните органи информация във връзка с решенията на компетентните органи, като тя бъде лесно достъпна за тях за определен период от време. Освен това компетентните органи следва редовно да следят за спазването на правилата от страна на операторите на преносни системи. Дребните производители, които нямат реална възможност да нарушават пазара, следва да бъдат освободени от това задължение.

↓ 714/2009 съображение 26

- (46) От държавите членки и компетентните национални органи следва да се изисква предоставянето на релевантна информация на Комисията. Такава информация следва да се третира като поверителна от Комисията. Когато е необходимо, Комисията следва да има възможност да изисква релевантната информация директно от съответните предприятия, при условие че са уведомени компетентните национални органи.

↓ 714/2009 съображение 27

- (47) Държавите членки следва да установят правила за санкции, приложими за нарушения на разпоредбите на настоящия регламент, и да гарантират тяхното изпълнение. Тези санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

↓ 714/2009 съображение 28

~~Мерките, необходими за прилагане на настоящия регламент, следва да бъдат приети в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията³².~~

↓ 714/2009 съображение 29

~~По специално на Комисията следва да се предоставят правомощия за създаване и приемане на насоките, необходими за осигуряване на минималната степен на хармонизиране, която се изисква за постигане на целите на настоящия регламент. Тъй като тези мерки са от общ характер и са предназначени да изменят несъществени елементи на настоящия регламент чрез допълването му с нови несъществени елементи, те трябва да бъдат приети в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, предвидена в член 5а от Решение 1999/468/ЕО.~~

³²

ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

- (48) Държавите членки и договарящите се страни от Енергийната общност следва тясно да си сътрудничат по всички въпроси, отнасящи се за развитието на регион за интегрирана търговия с електроенергия, и следва да не вземат мерки, които могат да застрашат по-нататъшната интеграция на пазарите на електроенергия или сигурността на доставките за държавите членки и договарящите се страни.
- (49) С оглед да се осигури минималната степен на хармонизация, изисквана за ефективно функциониране на пазара, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз в областите, които са основни за пазарната интеграция. Те следва да включват географската област на регионално сътрудничество на операторите на преносни системи, размера на компенсационните плащания между операторите на преносни системи, приемането и изменението на мрежови кодекси и насоки, както и прилагането на разпоредби за освобождаване за нови междусистемни електропроводи. От особено значение е Комисията да извърши подходящи консултации по време на подготвителната си работа, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, определени в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 година³³. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

- (50) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно осигуряването на хармонизирана рамка за трансграничен обмен на електроенергия, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и следователно може да бъде по-добре постигната на ☒ съюзно ☒ ~~общностно~~ равнище, ☒ Съюзът ☒ ~~Общността~~ може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора ☒ за Европейския съюз ☒. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

~~Предвид обхвата на измененията, които се правят в настоящия регламент в Регламент (ЕО) № 1228/2003, е желателно, от съображения за яснота и рационалност, въпросните~~

³³ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

~~разпоредби да бъдат преработени чрез организирането им в единен текст в нов регламент;~~

↓ 714/2009 (адаптиран)

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Глава I

☒ Предмет, приложно поле и определения ☒

Член I

Предмет и приложно поле

Настоящият регламент цели да:

↓ НОВ

- a) постави основата за ефикасно постигане на целите на Европейския енергиен съюз, и по-специално на рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г.³⁴, като се даде възможност за получаване на пазарни сигнали с оглед на повишена гъвкавост, декарбонизация и иновативност;
 - б) определи основните принципи за добре функциониращи интегрирани пазари за електроенергия с оглед да се позволи недискриминационен достъп до пазара за всички доставчици на ресурси и потребители на електроенергия, да се предоставят повече права на потребителите, да се даде възможност за оптимизация на потреблението и енергийна ефективност, да се улесни агрегирането на разпределеното търсене и предлагане, да се допринесе за декарбонизацията на икономиката и заплащането на пазарен принцип на електроенергията, произведена от възобновяеми източници;
-

↓ 714/2009 (адаптиран)

⇒ НОВ

в) определи справедливи правила за трансграничен обмен на електроенергия и следователно засилване на конкуренцията на вътрешния пазар на електроенергия при отчитане на конкретните характеристики на националните и регионални пазари. Това включва създаването на компенсаторен механизъм по отношение на трансграничните потоци на електроенергия и създаването на хармонизирани принципи във връзка с таксите за трансграничен пренос и разпределението на наличния капацитет на междусистемните електропроводи между националните преносни системи;

³⁴

COM/2014/015 final.

(16) улесни възникването на добре работещ и прозрачен пазар на едро с висока степен на сигурност на доставките на електроенергия. Той предоставя механизми за хармонизиране на правилата за трансграничен обмен на електроенергия.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент се прилагат определенията, съдържащи се в член 2 от ~~Директива 2009/72/ЕО~~ [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] ~~на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2009 г. относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия~~ ⇨, в член 2 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета³⁵, в член 2 от Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията³⁶ и в член 2 от [преработената Директива за енергията от възобновяеми източници] ⇨ ~~и~~ ~~изключение на определението за „междусистемен електропровод“, което се заменя със следното: „междусистемен електропровод“ означава преносна линия, която пресича или върви по протежението на граница между държавите членки и която свързва националните преносни системи на държавите членки.~~
 1. ☒ В допълнение се ☒ ~~прилагат~~ се следните определения:
 - а) „регулаторни органи“ означава регулаторните органи, посочени в член ~~57~~³⁵, параграф 1 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] ~~Директива 2009/72/ЕО~~;
 - б) „трансграничен поток“ означава физическия поток електроенергия в преносната мрежа на дадена държава членка, който е резултат от въздействието на дейността на производители и/или ☒ клиенти ☒ ~~потребители~~ извън тази държава членка върху нейната преносна мрежа;
 - в) „претоварване“ означава ситуация, при която ⇨ не могат да бъдат изпълнени всички заявки от пазарни участници за търговия между две тръжни зони, защото те биха засегнали значително физическите потоци по мрежови елементи, които не могат да поемат тези потоци ⇨ ~~даден междусистемен електропровод, свързващ национални преносни мрежи, не може да поеме всички физически потоци, произтичащи от заявления от участници на пазара международен търговски обмен, поради липса на капацитет на междусистемните електропроводи и/или в съответните национални преносни системи;~~
 - г) ~~„деклариран износ“ означава декларация за електроенергия в една държава членка на основата на основна договореност с действие едновременно с~~ ~~съответстващ прием (деклариран внос) на електроенергия да се осъществи в друга държава членка или трета държава;~~

³⁵ Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1).

³⁶ Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията от 14 юни 2013 г. за представяне и публикуване на данни на пазарите за електроенергия и за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 163, 15.6.2013 г., стр. 1).

- д) ~~„деклариран транзит“ означава обстоятелство, при което се осъществява „деклариран износ“ на електроенергия и при което определената за сделката пътека включва държава, в която няма да се извърши нито диспечерирането, нито съответният едновременен прием на електроенергия;~~
- е) ~~„деклариран внос“ означава прием на електроенергия в държава-членка или трета държава едновременно с диспечерирането на електроенергия („деклариран износ“) в друга държава-членка;~~
- ж)г) „нов междусистемен електропровод“ означава междусистемен електропровод, който не е завършен до 4 август 2003 г.;

↓ НОВ

- д) „структурно претоварване“ означава претоварване в преносната система, което е предсказуемо, не се мени географски във времето и често възниква отново при нормални условия в електроенергийната система
- е) „пазарен оператор“ означава субект, предоставящ услуга, чрез която офертите за продажба на електроенергия се съгласуват с офертите за покупка на електроенергия;
- ж) „номиниран оператор на пазара на електроенергия (НОПЕ)“ означава пазарен оператор, определен от компетентния орган да изпълнява задачи по единното свързване на пазарите за ден напред или в рамките на деня;
- з) „стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването“ (value of lost load) означава оценка в евро/MWh на максималната цена на електроенергията, която клиентите са готови да заплатят, за да избегнат изключване на електроснабдяването;
- и) „балансиране“ означава всички действия и процеси, във всички срокове, чрез които операторите на преносни системи гарантират непрекъснатото поддържане на честотата в системата в предварително определен интервал на устойчивост в съответствие с размера на резервите, които са необходими с оглед на изискваното качество;
- й) „балансираща енергия“ означава енергията, използвана от операторите на преносни системи, за да извършват балансиране;
- к) „доставчик на услуга за балансиране“ означава пазарен участник, предоставящ на оператори на преносни системи балансираща енергия и/или балансиращ капацитет;
- л) „балансиращ капацитет“ означава количество капацитет, за което даден доставчик на услуга за балансиране се е съгласил да поддържа и да представя оферти за покупка за съответно количество балансираща енергия на оператора на преносни системи за времетраенето на договора;
- м) „страна, отговорна за баланса“ означава участник на пазара или негов избран представител, отговорен за дисбалансите му на пазара на електроенергия;
- н) „период за отстраняване на дисбаланса“ означава единицата време, за която се изчислява дисбалансът на страните, отговорни за баланса;

- о) „цена на дисбаланса“ означава цената, била тя положителна, нула или отрицателна, във всеки период за отстраняване на даден дисбаланс във всяка посока;
- п) „област за цената на дисбаланса“ означава областта, в която се изчислява дисбалансът;
- р) „процес на предварителна оценка“ означава процеса на проверка дали даден доставчик на балансиращ капацитет отговаря на изискванията, поставени от операторите на преносни системи;
- с) „резервен капацитет“ означава размера на резервите за първично регулиране на честотата, резервите за вторично регулиране на честотата или резервите за замяна, които трябва да са на разположение на оператора на преносни системи.
- т) „приоритетно диспечиране“ означава диспечерското управление на електроцентрали въз основа на критерии, различни от подреждането на офертите за покупка по икономически показатели, и — в системи за централно диспечиране, от мрежови ограничения, като се отдава приоритет на диспечерското управление на конкретни технологии за производство на електроенергия;
- у) „регион на изчисляване на капацитета“ означава географската област, в която се прилага координираното изчисляване на капацитета;
- ф) „механизъм за осигуряване на капацитет“ означава административна мярка, за да се осигури постигането на желаното равнище на сигурност на доставките чрез възнаграждение за предоставянето на ресурси на разположение, като не се включват мерки, отнасящи се за спомагателни услуги;
- х) „стратегически резерв“ означава механизъм за осигуряване на капацитет, при който ресурси се диспечират само в случай на неуспешен клиринг на пазарите за ден напред и в рамките на деня, операторите на преносни системи са изчерпали своите балансиращи ресурси за установяване на равновесие между търсенето и предлагането, и дисбалансите на пазара по време на периоди, когато са били диспечирани резервите, се уреждат на стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването;
- ц) „високоэффективно комбинирано производство на енергия“ означава комбинирано производство на енергия, отговарящо на критериите, определени в приложение II към Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета³⁷;
- ч) „демонстрационен проект“ означава проект, доказващ наличието на технология, която е първа по рода си в Съюза и представлява значително нововъведение, което далеч надхвърля съвременното технологично равнище.

³⁷ Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 1).

Глава II

Общи правила за пазара на електроенергия

Член 3

Принципи, отнасящи се за функционирането на пазарите на електроенергия

1. Държавите членки, националните регулаторни органи, операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи и пазарните оператори осигуряват функционирането на пазарите на електроенергия в съответствие със следните принципи:
 - а) цените се формират въз основа на търсенето и предлагането;
 - б) избягват се действия, които пречат за формирането на цените въз основа на търсенето и предлагането или възпират развитието на по-гъвкаво производство, нисковъглеродно производство или по-гъвкаво търсене;
 - в) клиентите получават възможност да се възползват от пазарните възможности и от увеличената конкуренция на пазарите на дребно;
 - г) потребителите и малките предприятия получават възможност да участват на пазара чрез агрегиране на производството от множество генериращи съоръжения или на натоварването от множество потреблящи съоръжения, за да подават съвместни предложения на пазара на електроенергия и да бъдат съвместно обслужвани в електроенергийната система при спазване на заложените в Договора за ЕС правила относно конкуренцията;
 - д) правилата за пазара подкрепят декарбонизацията на икономиката, като дават възможност за интеграцията на електроенергията от възобновяеми енергийни източници и предоставят стимули за енергийната ефективност;
 - е) правилата за пазара осигуряват подходящи стимули за инвестиране в производството, съхраняването, енергийната ефективност и оптимизацията на потреблението, за да се отговори на нуждите на пазара и така да се гарантира сигурност на доставките;
 - ж) избягват се пречки за трансграничните електроенергийни потоци и за трансграничните сделки на пазарите на електроенергия и свързаните пазари на услуги;
 - з) в правилата за пазара се предвижда регионално сътрудничество, когато е ефективно;
 - и) всички ресурси за производство, съхраняване и потребление участват равноправно на пазара;
 - й) всички производители отговарят пряко или косвено за продажбата на произведената от тях електроенергия;
 - к) правилата за пазара дават възможност за осъществяване на напредък в научноизследователските и развойните дейности в полза на обществото;
 - л) правилата за пазара дават възможност за ефикасно диспечерско управление на генериращите мощности и на оптимизацията на потреблението;

- м) правилата за пазара дават възможност за влизането и напускането му от предприятия за производство и доставки на електроенергия въз основа на тяхната оценка за икономическата и финансовата жизнеспособност на действията им;
- н) възможностите за участниците на пазара да хеджират в дългосрочен план срещу рискове от нестабилност на цените на пазарна основа и да премахват несигурността относно бъдещата възвръщаемост на инвестициите следва да бъдат търгуеми на борсите по прозрачен начин при спазване на заложените в Договора за ЕС правила относно конкуренцията.

Член 4

Отговорност за балансирането

1. Всички участници на пазара се стремят към баланс на пазара и отговарят финансово за дисбалансите, които причиняват в системата. Те се явяват отговорни за баланса страни или делегират своята отговорност на дадена отговорна за баланса страна по свой избор.
2. Държавите членки могат да предоставят дерогация от отговорността за баланса по отношение на:
 - а) демонстрационни проекти;
 - б) генериращи инсталации, използващи възобновяеми енергийни източници, или високоефективно комбинирано производство на енергия с инсталирана генерираща мощност под 500 kW;
 - в) инсталации, за които се ползва подкрепа, одобрена от Комисията по правилата на Съюза относно държавната помощ съгласно членове 107—109 от ДФЕС, и които са пуснати в експлоатация преди [датата на влизане в сила: да се въведе от Службата за публикации]. Държавите членки могат, като спазват правилата на Съюза относно държавната помощ, да стимулират участниците на пазара, които са освободени изцяло или частично от отговорността за балансирането, да поемат пълната отговорност за балансирането срещу съответна компенсация.
3. Считано от 1 януари 2026 г., буква б) от параграф 2 се прилага само за инсталации за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, с инсталирана генерираща мощност под 250 kW.

Член 5

Балансиращ пазар

1. Всички участници на пазара трябва да имат достъп до балансиращия пазар — индивидуално или чрез агрегиране. Правилата и продуктите на балансиращия пазар се съобразяват с необходимостта от приспособяване към растящия дял на променливото производство на електроенергия, както и към увеличената еластичност на потреблението и появата на нови технологии.

2. Балансиращите пазари се организират по такъв начин, че да се гарантира действителното недопускане на дискриминация между участниците на пазара, като се отчитат различните технически възможности за производство на електроенергия от променливи възобновяеми източници, оптимизацията на енергийното потребление и съхраняването.
3. Възлагането на поръчки за балансираща енергия се извършва отделно от това за балансиращ капацитет. Процесите на възлагане на поръчки трябва да са прозрачни, като същевременно се зачита поверителността.
4. Балансиращите пазари трябва да осигуряват оперативна сигурност, като същевременно дават възможност за максимално използване и ефикасно разпределение на междузоновия капацитет в сроковете за търгуване в съответствие с член 15.
5. За уреждане на балансиращата енергия се използват пределни цени. На участниците на пазара се позволява да оферират възможно най-близо до реално време и поне след затварянето на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня, определено в съответствие с член 59 от Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията³⁸.
6. Дисбалансите се уреждат на цена, която отразява стойността на енергията в реално време.
7. Оразмеряването на резервния капацитет се извършва на регионално равнище в съответствие с точка 7 от приложение I. Регионалните оперативни центрове подпомагат операторите на преносни системи за определяне на балансиращия капацитет, за който е нужно да се възложат поръчки в съответствие с точка 8 от приложение I.
8. Възлагането на поръчки за балансиращ капацитет се улеснява на регионално равнище в съответствие с точка 8 от приложение I. Възлагането на поръчки се основава на първичен пазар и се организира по такъв начин, че да не се допуска дискриминация между участниците на пазара в процеса на предварителна оценка индивидуално или чрез агрегиране.
9. Възлагането на поръчки за повишаващ балансиращ капацитет се извършва отделно от това за понижаващ балансиращ капацитет. Договарянето се извършва за не повече от един ден преди предоставянето на балансиращия капацитет при максимален договорен период един ден.
10. Операторите на преносни системи публикуват почти в реално време информация относно текущото състояние на своите контролни зони, цената на дисбаланса и цената на балансиращата енергия.

Член 6

Пазари за ден напред и в рамките на деня

1. Операторите на преносни системи и номинираните оператори на пазара на електроенергия организират съвместно управлението на интегрираните пазари

³⁸ Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24).

за ден напред и в рамките на деня въз основа на свързване на пазарите съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222. Операторите на преносни системи и номинираните оператори на пазара на електроенергия си сътрудничат на равнището на Съюза или, когато това е по-уместно, на регионална основа, за да увеличат максимално ефикасността и ефективността на търговията с електроенергия в Съюза за ден напред и в рамките на деня. Задължението за сътрудничество не засяга прилагането на разпоредбите на правото на Съюза в областта на конкуренцията. По отношение на своите функции във връзка с търговията с електроенергия операторите на преносни системи и номинираните оператори на пазара подлежат на регулаторен надзор от страна на регулаторите и Агенцията съгласно член 59 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] и членове 4 и 9 от [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2].

2. Пазарите за ден напред и в рамките на деня трябва:

- а) да бъдат организирани по такъв начин, че да не се допуска дискриминация;
- б) максимално да увеличават способността на участниците на пазара да допринасят за избягване на дисбаланси в системата;
- в) максимално да увеличават възможностите за участниците на пазара да участват в трансграничната търговия възможно най-близо до реално време във всички тържните зони;
- г) да предоставят цени, които отразяват пазарните принципи и на които участниците на пазара могат да разчитат, когато договарят дългосрочни продукти за хеджиране;
- д) да осигуряват оперативна сигурност, като същевременно дават възможност за максимално използване на преносния капацитет;
- е) да бъдат прозрачни, като същевременно се зачита поверителността;
- ж) да осигуряват анонимност на сделките; и
- з) да не правят разлика между сделки, направени в рамките на дадена тържна зона и между тържни зони.

3. Пазарните оператори трябва да имат свободата да разработват продукти и възможности за търговия, които да отговарят на търсенето от страна на участниците на пазара и на техните нужди, както и да гарантират, че всички участници на пазара имат достъп до пазара — индивидуално или чрез агрегиране. Те се съобразяват с необходимостта от приспособяване към растящия дял на променливото производство на електроенергия, както и към увеличената еластичност на потреблението и появата на нови технологии.

Член 7

Търговия на пазарите за ден напред и в рамките на деня

1. Пазарните оператори позволяват на участниците на пазара да търгуват с енергия възможно най-близо до реално време и поне до момента на затварянето на пазара за сделки с междузонав преносен капацитет в рамките на деня в съответствие с член 59 от Регламент (ЕС) 2015/1222.

2. Пазарните оператори предоставят на участниците на пазара възможност да търгуват с енергия на времеви интервали, които са поне толкова кратки, колкото е периодът за отстраняване на дисбаланса на пазарите както за ден напред, така и в рамките на деня.
3. Пазарните оператори предоставят продукти за търгуване на пазарите за ден напред и в рамките на деня, които са достатъчно малки по размер — с минимален размер на офертата 1 мегават или по-малко, за да дават възможност за ефективно участие за оптимизация на енергийното потребление, съхраняване на енергия и използване в малък мащаб на възобновяеми източници.
4. Към 1 януари 2025 г. периодът за отстраняване на дисбаланса трябва да бъде 15 минути във всички контролни зони.

Член 8

Форумърдни пазари

1. В съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1719 операторите на преносни системи предоставят дългосрочни права за пренос или прилагат равностойни мерки, за да дават възможност на участниците на пазара, и по-специално на собствениците на съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, да хеджират срещу ценовите рискове през границите на тръжните зони.
2. Дългосрочните права за пренос се разпределят по прозрачен, пазарен и недискриминационен начин чрез една-единствена платформа за разпределяне. Дългосрочните права за пренос трябва да са гарантирани и да могат се прехвърлят между участниците на пазара.
3. Пазарните оператори имат свободата, като спазват договорните правила относно конкуренцията, да разработват форумърдни продукти за хеджиране, включително дългосрочни, за да предоставят на участниците на пазара, и по-специално на собствениците на съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, подходящи възможности за хеджиране срещу финансови рискове от колебания на цените. Държавите членки не ограничават такава дейност за хеджиране до сделки в своите граници или в рамките на тръжна зона.

Член 9

Ограничения за цените

1. Цената на едро на електроенергията не се ограничава с максимално допустима стойност, освен ако последната е зададена да възлиза на стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването, определена в съответствие с член 10. Цената на едро на електроенергията не се ограничава с минимално допустима стойност, освен ако последната е зададена да възлиза на минус 2000 EUR или по-малко и, в случай че ограничението е или се предвижда да бъде достигнато, за него трябва да бъде зададена по-ниска стойност за следващия ден. Настоящата разпоредба се прилага, *inter alia*, за офертиране и клиринг за всички срокове за търгуване и включва цените за балансираща енергия и дисбаланси.

2. Чрез дерогация от параграф 1, до [да се въведе от Службата за публикации: *две години след влизането в сила*] пазарните оператори могат да прилагат ограничения относно максималните клирингови цени за сроковете за търгуване за ден напред или в рамките на деня в съответствие с членове 41 и 54 от регламент (ЕС) 2015/1222. В случай че ограниченията са или се предвижда да бъдат достигнати, те се вдигат за следващия ден.
3. Операторите на преносни системи не предприемат никакви мерки с цел промяна на цените на едро. Всички заявки за диспечирание се докладват на националния регулаторен орган в срок от един ден.
4. Държавите членки определят политики и мерки, прилагани на територията им, които биха могли да допринасят за непряко ограничаване на формирането на цените, включително ограничаване на офертите за покупка във връзка с активирането на балансираща енергия, механизми за осигуряване на капацитет, мерки от страна на операторите на преносни системи, мерки в противодействие на резултатите от действието на пазара или за предотвратяване на злоупотреба с господстващо положение или неефикасно определени тържни зони.
5. Когато дадена държава членка определи политика или мярка, която би могла да послужи за ограничаване на формирането на цените, тя предприема всички подходящи действия, за да премахне или, ако това е невъзможно, да ограничи въздействието върху тържното поведение. Държавите членки представят на Комисията доклад до [да се въведе от Службата за публикации: *шест месеца след влизането в сила*] с подробности за мерките и действията, които са предприели или възнамеряват да предприемат.

Член 10

Стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването

1. До [да се въведе от Службата за публикации: една година след влизането в сила] държавите членки изготвят единна оценка за стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването Value of Lost Load — VoLL) за тяхната територия в евро/MWh. Посочената оценка се съобщава на Комисията и се прави публично достояние. Държавите членки могат да установят различна VoLL по тържни зони, ако на тяхната територия има няколко тържни зони. За установяване на VoLL държавите членки прилагат методиката, разработена съгласно член 19, параграф 5.
2. Държавите членки актуализират своята оценка най-малко на всеки пет години.

Член 11

Диспечерско управление на производството на електроенергия и на оптимизацията на потреблението

1. Диспечерското управление на съоръженията за производство на електроенергия и на оптимизацията на потреблението трябва да бъде недискриминационно и на пазарен принцип, освен ако е предвидено друго по параграфи 2—4.

2. Когато операторите на преносни системи диспечират инсталации за производство на електроенергия, те отдават приоритет на инсталациите, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия от малки инсталации, или на инсталации с използване на нови технологии, в следния обхват:
 - а) генериращи инсталации, използващи възобновяеми енергийни източници, или високоефективно комбинирано производство на енергия с инсталирана генерираща мощност под 500 kW; или
 - б) демонстрационни проекти за иновативни технологии.
3. Когато общата мощност на инсталациите за производство на електроенергия, които подлежат на приоритетно диспечерско управление съгласно параграф 2, е по-голяма от 15 % от общата мощност на всички инсталации за производство на електроенергия в дадена държава членка, буква а) от параграф 2 се прилага само за допълнителни инсталации за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, с инсталирана генерираща мощност под 250 kW.

Считано от 1 януари 2026 г., буква а) от параграф 2 се прилага само за допълнителни инсталации за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, с инсталирана генерираща мощност под 250 kW или, ако е достигнат прагът по първото изречение от настоящия параграф, по-малко от 125 kW.
4. Инсталации за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, които са пуснати в експлоатация преди [влизането в сила: да се въведе от Службата за публикации] и при пускането си в експлоатация са подлежали на приоритетно диспечерско управление съгласно член 15, параграф 5 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета или член 16, параграф 2 от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³⁹, продължават да подлежат на приоритетно диспечерско управление. Приоритетното диспечерско управление не се прилага повече от датата, на която инсталацията за производство на електроенергия бъде подложена на значителни изменения, като това е валидно най-малкото когато се изисква ново споразумение за присъединяване или при увеличаване на производствения капацитет (т.е. генериращата мощност).
5. Приоритетното диспечерско управление не трябва да застрашава сигурната експлоатация на електроенергийната система и да се използва като оправдание за ограничаване на трансграничния капацитет свръх предвиденото в член 14 и трябва да се основава на прозрачни и недискриминационни критерии.

³⁹

Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 16).

Повторно диспечирание и ограничаване

1. Ограничаването или повторното диспечирание на производството на електроенергия и повторното диспечирание на оптимизацията на потреблението се осъществяват въз основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии.
2. Ограничените или диспечирани повторно ресурси се подбират измежду съоръженията за производство или потребление на електроенергия, представящи оферти за ограничаване или повторно диспечирание, като се използват пазарни механизми и се компенсират финансово. Ограничаване или повторно диспечирание на производството на електроенергия или повторно диспечирание на оптимизацията на потреблението се използва на непазарен принцип само когато липсва пазарна алтернатива, изчерпани са всички налични на пазара ресурси или броят на наличните съоръжения за производство или потребление на електроенергия в зоната, в която са разположени подходящи за предоставянето на услугата съоръжения за производство или потребление на електроенергия, е твърде малък за осигуряването на ефективна конкуренция. Предоставянето на пазарни ресурси трябва да е достъпно за всички технологии за производство на електроенергия, съхраняване и оптимизация на потреблението, включително за оператори в други държави членки, освен ако е невъзможно по технически причини.
3. Отговорните системни оператори докладват най-малко веднъж годишно на компетентния регулаторен орган относно ограничаването или понижаващото повторно диспечирание на инсталации за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, и относно предприетите мерки за ограничаване на необходимостта от намаляване или понижаващо повторно диспечирание в бъдеще. Ограничаването или повторното диспечирание на инсталации за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, подлежи на компенсация съгласно параграф 6.
4. При спазване на изискванията, отнасящи се за поддържането на надеждността и безопасността на мрежата, въз основа на определените от компетентните национални органи критерии, операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи:
 - а) гарантират способността на преносните и разпределителните мрежи да пренасят електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници или получена от високоефективно комбинирано производство на енергия, с минимално възможно ограничаване или повторно диспечирание. Това не трябва да пречи при мрежовото планиране да се има предвид ограничено съкращаване или повторно диспечирание, когато е доказано, че то е икономически по-ефективно и не превишава 5 % от инсталираните мощности с използване на възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия в тяхната зона;
 - б) предприемат подходящи оперативни мерки във връзка с мрежата и пазара, за да сведат до минимум ограничаването или понижаващото повторно диспечирание на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни

източници или получена от високоефективно комбинирано производство на енергия.

5. Когато се използва понижаващо повторно диспечиране или ограничаване на непазарен принцип, се прилагат следните принципи:

- а) инсталациите за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, подлежат на понижаващо повторно диспечиране или ограничаване само когато липсва друга алтернатива или други решения биха довели до прекомерни разходи или рискове за мрежовата сигурност;
- б) инсталациите за производство на електроенергия, използващи високоефективно комбинирано производство на енергия, подлежат на понижаващо повторно диспечиране или ограничаване само когато липсва друга алтернатива, различна от понижаващо повторно диспечиране или ограничаване на инсталациите за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, или други решения биха довели до прекомерни разходи или рискове за мрежовата сигурност;
- в) електроенергията собствено производство от инсталации, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, която не се подава на преносната или разпределителната мрежа, не се ограничава, освен ако няма друго решение за решаване на проблеми с мрежовата сигурност;
- г) понижаващото повторно диспечиране или ограничаването съгласно букви а) — в) се обосновава надлежно и прозрачно. Обосновката се включва в доклада по параграф 3.

6. Когато се използва понижаващо повторно диспечиране или ограничаване на непазарен принцип, то подлежи на финансова компенсация от страна на системния оператор, поискал ограничаването или повторното диспечиране, предназначена за собственика на съкратеното или повторно диспечирано съоръжение за производство или потребление на електроенергия. Финансовата компенсация трябва да е най-малко равна на най-голямата от стойностите на следните елементи:

- а) допълнителни оперативни разходи, причинени от ограничаването или повторното диспечиране — например допълнителни разходи за гориво в случай на повишаващо повторно диспечиране или за поемане на топлинната енергия в случай на понижаващо повторно диспечиране или ограничаване на инсталация за производство на електроенергия с използване на високоефективно комбинирано производство на енергия;
- б) 90 % от нетните приходи от продажбата на пазара за ден напред на електроенергията, която съоръжението за производство на електроенергия или потребяващото съоръжение би произвело, ако не беше искането за ограничаване или повторно диспечиране. Когато се оказва финансова подкрепа за съоръжения за производство или потребление на електроенергия въз основа на количеството произведена или консумирана електроенергия, изгубената финансова подкрепа се счита за част от нетните приходи.

Глава III

Достъп до мрежата и управление на претоварването

РАЗДЕЛ 1

РАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА КАПАЦИТЕТА

Член 13

Определяне на тържните зони

1. Границите на тържните зони се определят въз основа на дългосрочните, структурни претоварвания в преносната мрежа, като тържните зони не трябва да съдържат такива претоварвания. Конфигурацията на тържните зони в Съюза се проектира по такъв начин, че максимално да се увеличат икономическата ефективност и възможностите за трансгранична търговия, като същевременно се запази сигурността на доставките.
2. Всяка тържна зона следва да е еднаква с ценова зона за дисбаланса.
3. С оглед да се осигури оптимално определяне на тържните зони в тясно свързани помежду си области, се извършва преглед на тържните зони. Въпросният преглед включва анализ на конфигурацията на тържните зони по координиран начин с участието на съответните заинтересовани страни от всички засегнати държави членки, като се следва процесът съгласно членове 32—34 от Регламент (ЕС) 2015/1222. Агенцията одобрява и може да поиска изменения в методиката и допусканията, които ще бъдат използвани в процеса на преглед на тържните зони, както и разгледаните алтернативни конфигурации на тържните зони.
4. Операторите на преносни системи, участващи в прегледа на тържните зони, представят предложение до Комисията относно изменението или запазването на конфигурацията на тържните зони. Въз основа на това предложение Комисията приема решение относно изменението или запазването на конфигурацията на тържните зони *[не по-късно от 6 месеца след влизането в сила на настоящия регламент, конкретната дата да се въведе от Службата за публикации]* или до шест месеца след заключението за конфигурацията на тържните зони съгласно букви а), б) или в) от член 32, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/1222, в зависимост от това кое е с по-късна дата.
5. Решението, посочено в параграф 4, се взема въз основа на резултата от прегледа на тържните зони и предложението на операторите на преносни системи относно тяхното запазване или изменение. Решението се обоснова, по-специално по отношение на възможни отклонения от резултата от прегледа на тържните зони.
6. Ако се извършват допълнителни прегледи на тържните зони съгласно член 32, параграф 1, букви а), б) или в) от Регламент (ЕС) 2015/1222 Комисията може да приеме решение в срок от шест месеца от заключението от съответния преглед на тържни зони.

7. Комисията се консултира със съответните заинтересовани страни относно своите решения по настоящия член, преди те да бъдат приети.
8. В решението на Комисията се определя датата за осъществяване на дадена промяна. Въпросната дата за осъществяване трябва да съчетава необходимостта от навременност със съображения за практичност, включително за форуърдна търговия с електроенергия. Комисията може определи подходящи преходни разпоредби като част от своето решение.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~1416~~

Общи принципи на разпределяне на капацитета и управление на претоварването

1. Към проблемите, свързани с претоварване на мрежата, се подхожда с недискриминационни пазарно обусловени решения, които подават ефикасни икономически сигнали към участниците на пазара и операторите на преносни системи. Проблемите, свързани с претоварването, се решават ~~преференциално~~ чрез методи, които не са свързани със сделки, а именно методи, които не включват избор между договорите с индивидуалните участници на пазара. ⇒ Когато операторът на преносна система предприема оперативни мерки, за да гарантира, че неговата преносна система остава в нормално състояние, той отчита въздействието на тези мерки върху съседни контролни зони и координира такива мерки с операторите на други засегнати преносни системи, както е предвидено в Регламент (ЕС) 2015/1222. ⇐
2. Процедури за ограничаване на сделките се прилагат само при извънредни ситуации, при които операторът на преносна система трябва да действа експедитивно и повторното диспечирание или насрещната търговия не са възможни. Такива процедури се прилагат по недискриминационен начин. Освен в случаи на *force-majeure* участниците на пазара, на които е разпределен капацитет, се компенсират за подобно ограничаване.
3. На участниците на пазара се предоставя максималният капацитет на междусистемните електропроводи и/или на преносните мрежи, влияещи върху трансграничните потоци, като се спазват стандартите за безопасност и сигурна експлоатация на мрежата. ⇒ Използват се насрещна търговия и повторно диспечирание, включително трансгранично повторно диспечирание, за да се увеличи максимално наличният капацитет, освен ако се докаже, че това не е от полза за икономическата ефективност на равнището на Съюза. ⇐

↓ НОВ

4. Капацитетът се разпределя само посредством експлицитни търгове за капацитет или имплицитни търгове, обхващащи както капацитета, така и енергията. И двата метода може да се прилагат едновременно за един и същ

междусистемен електропровод. При търговия в рамките на текущия ден се прилага непрекъсваща търговия, която може да бъде допълнена от търгове.

5. Успешни са най-високите по стойност оферти, независимо дали се провежда експлицитен или имплицитен търг, за даден срок. Освен в случаите на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от изключение съгласно член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003, член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 или член 59, при методите за разпределяне на капацитет не се разрешава определянето на цени за резервиране.
6. Капацитетът се търгува свободно на вторичния пазар, при условие че операторът на преносната система е информиран достатъчно време предварително. Когато операторът на преносната система откаже вторична търговия (сделка), това се съобщава и обяснява ясно и открито от този оператор на всички участници на пазара и регулаторният орган се уведомява за това.
7. Операторите на преносни системи не ограничават обема на междусистемния капацитет, който трябва да бъде на разположение на другите участници на пазара, за да се справят с претоварване вътре в своята собствена контролна зона или като средство за управление на потоците по граница между две контролни зони, наблюдаван дори без сделка, т.е. потоци през контролни зони, при които началната и крайната точка са с произход или местоназначение в рамките на една контролна зона.

По искане на оператор на преносна система съответният регулаторен орган може да предостави дерогация от първата алинея, когато това е необходимо за запазване на оперативната сигурност или когато е от полза за икономическата ефективност на равнището на Съюза. Такава дерогация, която може да не е свързана с ограничаване на вече разпределен капацитет съгласно параграф 5, се ограничава по време, както и единствено до необходимото за целта, като се избягва дискриминация между вътрешния и междузонавия обмен. Преди предоставянето на дерогация съответният регулаторен орган се консултира с регулаторните органи на другите държави членки, които представляват част от засегнатия регион на изчисляване на капацитета. В случай на несъгласие на регулаторния орган с предложената дерогация, Агенцията взема решение относно дерогацията съгласно член 6, параграф 8, буква а) от [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2]. Причините и обосновката за дерогацията се публикуват. Когато бъде предоставена дерогация, съответният оператор на преносна система разработва и публикува методика и проекти, осигуряващи решение в дългосрочен план на проблема, в отговор на който е дерогацията. Дерогацията е валидна до изтичането на нейния срок или до прилагането на решението, като в сила е по-ранната от съответните две дати.

↓ 714/2009

4.8. Участниците на пазара информират съответните оператори на преносни системи достатъчно време преди съответния експлоатационен период дали възнамеряват да използват разпределения им капацитет. Разпределен капацитет, който няма да бъде използван, се подава обратно към пазара по открит, прозрачен и недискриминационен начин.

5.9. Операторите на преносни системи, доколкото е технически възможно, салдират изискванията за капацитет на който и да е енергиен поток в обратна посока по претоварени междусистемни електропроводи с цел използване на тези електропроводи до максималния им капацитет. При пълно отчитане на сигурността на мрежата никога не се отхвърлят сделки, които спомагат за облекчаване на претоварването.

↓ НОВ

10. Финансовите последствия от неизпълнението на задълженията, свързани с разпределянето на капацитет, се покриват от тези, които са отговорни за това неизпълнение. Когато участниците на пазара не използват капацитет, който са се задължили да използват, или в случай на капацитет от експлицитен търг, не продават на вторичния пазар или не върнат своевременно капацитет, те губят правото върху него и заплащат такса, която отразява разходите. Всички такси, които отразяват разходите за неизползване на капацитет, трябва да са обосновани и пропорционални. Ако оператор на преносна система не изпълни свое задължение, той носи отговорност за компенсирането на участника на пазара за загубата на права върху капацитет. За тази цел не се вземат предвид последващи загуби. Ключовите понятия и методи за определяне на отговорността при неизпълнение на задълженията се определят предварително по отношение на финансовите последствия и подлежат на преразглеждане от съответния(те) национален(ни) регулаторен(ни) орган(и).

Член 15

Разпределение на междузонавия капацитет в сроковете за търгуване

1. Операторите на преносни системи преизчисляват наличния междузонав преносен капацитет най-малко след моментите на затваряне на пазара за сделки с междузонав преносен капацитет за ден напред и в рамките на деня. Операторите на преносни системи разпределят наличния междузонав преносен капацитет плюс останалия неразпределен междузонав преносен капацитет, както и междузонавия капацитет от предишни разпределения, освободен от притежателите на физически права за пренос, в следващия процес на разпределяне на междузонав преносен капацитет.
2. Когато е наличен междузонав преносен капацитет след затварянето на пазара за сделки с междузонав преносен капацитет в рамките на деня, операторите на преносни системи използват междузонавия капацитет за обмена на балансираща енергия или за осъществяване на процеса на нетиране на дисбаланса.
3. Операторите на преносни системи използват методиките, разработени в мрежовите кодекси и насоките относно балансирането, когато са приложими, за да разпределят междузонавия капацитет за обмена на балансиращ капацитет или за съвместно ползване на резерви съгласно член 5, параграфи 4 и 7.
4. Операторите на преносни системи не увеличават резерва за надеждност, изчислен съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222, поради обмена на балансиращ капацитет или за съвместно ползване на резерви.

РАЗДЕЛ 2

⊗ МРЕЖОВИ ТАКСИ И ПРИХОДИ ОТ ИЗБЯГВАНЕ НА ПРЕТОВАРВАНЕ ⊗

Член ~~16~~4

Такси за достъп до мрежите

1. Таксите, прилагани от операторите на мрежите за достъп до мрежите ⇒ , включително такси за присъединяване към мрежите, такси за използване на мрежите и, когато е приложимо, такси за съответно укрепване на мрежите, ⇐ са прозрачни, отчитат необходимостта от сигурност на мрежата ⇒ и гъвкавост ⇐ и отразяват действително направените разходи, доколкото те съответстват на тези, извършени от ефективен и сравним в структурно отношение оператор на мрежа, и се прилагат без дискриминация. ⇒ По-специално те се прилагат по начин, при който не се прави разлика в положително или отрицателно отношение в производството в зависимост от това дали то е свързано с разпределение или с пренос. Те не са по-неблагоприятни за съхраняването на енергия и не възпират участието в оптимизацията на потреблението. Без да се засяга параграф 3, ⇐ ~~тези такси не~~ зависят от разстоянието.

↓ НОВ

2. С тарифите се предоставят подходящи стимули на операторите на преносни и разпределителни системи както в краткосрочен, така и в дългосрочен план за повишаване на ефективността, включително енергийната ефективност, спомагане за пазарната интеграция и енергийната сигурност и подкрепа за инвестиране и съответни научноизследователски дейности.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ НОВ

~~2.3.~~ Когато е подходящо, нивото на прилаганите към производителите и/или потребителите тарифи включва локационни сигнали на ⊗ съюзно ⊗ ~~общностно~~ равнище и отчита размера на загубите по мрежата и предизвиканото претоварване, както и инвестиционните разходи за инфраструктура.

~~3.4.~~ При определяне на таксите за достъп до мрежата се вземат предвид:

- а) плащанията и приходите от компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи;

- б) действително извършените плащания и получените суми, както и очакваните плащания за бъдещи периоди от време, изчислени на базата на минали периоди.

~~4.5.~~ Определянето на такси за достъп до мрежата съгласно настоящия член не засяга таксите ~~за деклариран износ и деклариран внос~~ в резултат на управлението на претоварването, посочени в член ~~14~~16.

~~5.6.~~ Не се прилага специална мрежова такса за индивидуалните сделки при ⇨ трансгранична търговия с ⇐ ~~деклариран транзит на електроенергия~~.

↓ НОВ

7. Тарифите за разпределение отразяват разходите за използване на разпределителната мрежа от ползвателите на системата, включително активни клиенти, и могат да бъдат диференцирани въз основа на профилите на потребление или производство на ползвателите на системата. Когато държавите членки са осъществили внедряването на интелигентни измервателни системи, регулаторните органи могат да въведат диференцирани по време мрежови тарифи, отразяващи използването на мрежата, по прозрачен и предвидим начин за потребителя.
8. Регулаторните органи предоставят стимули на операторите на разпределителни системи да възлагат поръчки за услуги по експлоатацията на развитието на техните системи и да въвеждат иновативни решения в разпределителните системи. За тази цел регулаторните органи признават за допустими и включват всички съответни разходи в тарифите за разпределение, а също така въвеждат цели за ефективност, за да стимулират операторите на разпределителни системи да повишават ефективността, включително енергийната ефективност, в техните системи.
9. До *[конкретната дата да се въведе от Службата за публикации: три месеца след влизането в сила]* Агенцията предоставя препоръка, адресирана до регулаторните органи, относно постепенното сближаване на методиките за определяне на тарифите за пренос и разпределение. Въпросната препоръка обхваща като минимум:
- а) отношението на тарифите, прилагани към производителите и към потребителите;
 - б) разходите, които трябва да бъдат възстановени чрез тарифи;
 - в) диференцираните по време мрежови тарифи;
 - г) локационните сигнали;
 - д) връзката между тарифите за пренос и разпределение, включително принципите за недопускане на дискриминация;
 - е) методите за осигуряване на прозрачност в определянето и структурата на тарифите;
 - ж) групите от потребители на мрежата, за които се отнасят тарифите, включително освобождавания от тарифите.

10. Без да се засяга по-нататъшното хармонизиране посредством делегирани актове съгласно член 55, параграф 1, буква к), регулаторните органи надлежно се съобразяват с препоръката на Агенцията, когато одобряват или определят тарифи за преноса или методики за тях в съответствие с член 59, параграф 6, буква а) от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2].
11. Агенцията наблюдава прилагането на своята препоръка и представя доклад до Комисията до 31 януари всяка година. Тя актуализира препоръката най-малко веднъж на всеки две години.

Член 17

Приходи от избягване на претоварване

1. Процедурите за управление на претоварването, свързани с предварително определен срок, могат да генерират приходи единствено в случай на претоварване, което възниква за този срок, освен в случай на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от изключението по член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003, член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 или член 59. Процедурата за разпределяне на тези приходи подлежи на преразглеждане от страна на регулаторните органи и нито нарушава процеса на разпределяне в полза на участник, който кандидатства за капацитет или енергия, нито обезсърчава намаляването на претоварването.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ НОВ

~~2.6.~~ Всички приходи от разпределението на ~~междусистемните електропроводи~~ ☒ междусистемен капацитет ☒ се използват за следните цели:

- а) гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет; ~~и/или~~
- б) поддържане или увеличаване на междусистемните капацитети чрез мрежови инвестиции, по-специално в нови междусистемни електропроводи.

Ако приходите не могат да бъдат използвани ефективно за целите, посочени в първа алинея, букви а) ~~и/или б)~~, ⇨ те се записват по вътрешна сметка на отделен ред за бъдещо използване за тези цели. ⇐ ~~те може да бъдат използвани при условие одобрението на регулаторните органи на съответните държави членки до максимална сума, която се определя от тези регулаторни органи като приход, който се взема предвид от регулаторните органи при одобряване на методиката за изчисляване на мрежовите тарифи и/или фиксирането на мрежовите тарифи.~~

~~Остатъкът от приходите се слага на отделна линия по вътрешна сметка, докато стане възможно да бъде изразходван за целите, посочени в първа алинея, букви а) и/или б). Регулаторният орган уведомява Агенцията за одобрението, посочено във втора алинея.~~

3. Използването на приходите в съответствие с букви а) и б) от параграф 2 е съобразно методиката, предложена от Агенцията и одобрена от Комисията. Предложението на Агенцията се представя на Комисията до *[да се въведе от Службата за публикации: 12 месеца след влизането в сила]* и се одобрява в срок от шест месеца.

Агенцията може, по своя собствена инициатива или по искане на Комисията, да актуализира методиката и Комисията одобрява актуализираната методика не по-късно от шест месеца след нейното представяне.

Преди представяне на Комисията, Агенцията се консултира относно методиката съгласно член 15 от [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2].

Методиката съдържа подробно описание като минимум на условията, при които приходите могат да се използват в съответствие с букви а) и б) от параграф 2, и условията, при които те могат да бъдат записани по вътрешна сметка на отделен ред за бъдещо използване за тези цели.
4. Операторите на преносни системи предварително определят ясно как ще се използват приходите от избягване на претоварване и докладват за действителното използване на тези приходи. Ежегодно до 31 юли националните регулаторни органи публикуват доклад, в който се посочва размерът на приходите, събрани за 12-месечния период, завършващ на 30 юни същата година, и как са били използвани те, включително конкретните проекти, за които са били използвани, или сумата, записана по сметка на отделен ред, заедно с доказателство, че това използване е в съответствие с настоящия регламент и с методиката, разработена съгласно параграф 3.

Глава IV

Адекватност на ресурсите

Член 18

Адекватност на ресурсите

1. Държавите членки наблюдават адекватността на ресурсите на своята територия въз основа на оценката на адекватността на европейските ресурси съгласно член 19.
2. Когато при оценката на адекватността на европейските ресурси се установи опасение за адекватността на ресурсите, държавите членки установяват регулаторните отклонения, причинили или допринесли за възникването на това опасение.
3. Държавите членки публикуват график за приемане на мерки за премахване на установените регулаторни отклонения. Когато се занимават с опасения за адекватността на ресурсите, държавите членки разглеждат по-специално премахването на регулаторните отклонения, даването на възможност за

ценообразуване в условията на недостиг, развитието на взаимната свързаност, съхраняването на енергия, мерки от страна на търсенето и енергийната ефективност.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ нов

Член 19

Оценка на адекватността на европейските ресурси

~~4.1. Европейската прогноза за адекватността на производството, посочена в параграф 3, буква б),~~ ⇒ Оценката на адекватността на европейските ресурси ⇐ включва цялостната адекватност на електроенергийната система за задоволяване на текущото и планираното търсене на електроенергия ⇐ за десетгодишен период, считано от датата на въпросната оценка, с разбивка по години. ⇐ ~~за следващия петгодишен период, както и за периода между пет и 15 години, считано от датата на тази прогноза. Европейската прогноза за адекватността на производството се основава на прогнозите за адекватността на националното производство за всеки отделен оператор на преносна система.~~

↓ нов

2. До [да се въведе от Службата за публикации: шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията проект на методика за оценка на адекватността на европейските ресурси въз основа на принципите, предвидени в параграф 4.
3. Операторите на преносни системи предоставят на ЕМОПС за електроенергия данните, от които се нуждае, за да извършва ежегодно оценката на адекватността на европейските ресурси. ЕМОПС за електроенергия извършва оценката всяка година.
4. Оценката на адекватността на европейските ресурси се прави въз основа на методика, която гарантира, че оценката:
 - а) се извършва на равнището на тръжните зони, като се обхващат най-малко всички държави членки;
 - б) се основава на подходящи сценарии за прогнозираното търсене и предлагане, включително икономическа оценка на вероятността за излизане от експлоатация, изграждане на нови генериращи мощности и мерки за постигане на целите за енергийната ефективност и подходяща чувствителност спрямо цените на едро и развитието на цената на въглеродните емисии;
 - в) е надлежно съобразена с приноса на всички ресурси, включително сегашното и бъдещото производство, съхраняването на енергията, оптимизацията на потреблението и възможностите за внос и износ, както и с техния принос за гъвкава експлоатация на системата;
 - г) предвижда вероятното въздействие на мерките, посочени в член 18, параграф 3;

- д) включва сценарии без съществуващи или бъдещи механизми за осигуряване на капацитет;
 - е) се основава на пазарен модел, в който се използва основан на потоците подход, когато е приложим такъв;
 - ж) е с прилагане на изчисления за вероятността;
 - з) е с прилагане най-малко на следните показатели:
 - „очаквана непредоставена електроенергия“ и
 - „очаквани загуби от прекъсване на електроснабдяването“;
 - и) разкрива източниците за възможни опасения за адекватността на ресурсите, по-специално дали те представляват мрежово или ресурсно ограничение или и двете.
5. До [да се въведе от Службата за публикации: *шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент*], ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията проект на методика за изчисляване на:
- а) стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването;
 - б) „разходи за въвеждане на нови мощности“ (cost of new entry) в производството на електроенергия или в оптимизацията на потреблението; и
 - в) нормата за надеждност, изразена като „очаквана непредоставена електроенергия“ и „очаквани загуби от прекъсване на електроснабдяването“.
6. Предложенията по параграфи 2 и 5, както и резултатите от оценката на адекватността на европейските ресурси съгласно параграф 3, подлежат на предварителна консултация и одобрение от страна на Агенцията по процедурата, посочена в член 22.

Член 20

Норма за надеждност

- 1. Когато прилагат механизми за осигуряване на капацитет, държавите членки въвеждат норма за надеждност, посочваща по ясен начин желаното от тях равнище на сигурност на доставките.
- 2. Нормата за надеждност се задава от националния регулаторен орган въз основа на методиката съгласно член 19, параграф 5.
- 3. Стойността на нормата за надеждност се изчислява, като се използва стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването, както и стойността на разходите за нов вход за даден срок.
- 4. Параметрите, определящи размера на капацитета, набавен в механизма за осигуряване на капацитет, се одобряват от националния регулаторен орган.

Трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет

1. Механизмите, които са различни от стратегически резерви, са отворени за пряко участие на доставчиците на капацитет, разположени в други държави членки, при условие че съществува мрежова връзка между въпросната държава членка и тържната зона, прилагаща механизма.
2. Държавите членки гарантират, че чуждестранен капацитет, който е в състояние да предостави равностойни на националния капацитет технически характеристики, има възможност да участва в същия конкурентен процес, както националният.
3. Държавите членки не лишават капацитета, който е на тяхната територия, от участие в механизми на други държави членки за осигуряване на капацитет.
4. Трансграничното участие в обхващащи целия пазар механизми за осигуряване на капацитет не трябва да променя или да въздейства другояче на междузоновите графици и физическите потоци между държавите членки, които трябва да се определят единствено от резултата от разпределянето на капацитета съгласно член 14.
5. Доставчиците на капацитет могат да участват в повече от един механизъм за един и същ срок на доставяне. Ако не могат да доставят договорения капацитет, те са задължени да извършат плащания, като плащанията са две или повече, когато има едновременно недостиг в две или повече тържни зони, за които доставчиците на капацитет са обвързани със съответни договори.
6. Регионалните оперативни центрове, създадени съгласно член 32, ежегодно изчисляват максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет, като вземат предвид очакваното наличие на междусистемни връзки и вероятността за съвпадение на извънредно натоварване между системата, в която се прилага механизмът, и системата, в която се намира чуждестранният капацитет. Такова изчисление се изисква за всяка една граница между тържни зони.
7. Държавите членки гарантират, че входният капацитет, посочен в параграф 6, се разпределя на отговарящи на условията доставчици на капацитет по прозрачен, пазарен и недискриминационен начин.
8. Разликата в цената между чуждестранния и националния капацитет, възникваща вследствие на разпределението, посочено в параграф 7, се начислява на операторите на преносни системи и се разпределя между тях съгласно методиката, посочена в параграф 10, буква б). Операторите на преносни системи използват приходите от това за целите, посочени в член 17, параграф 2.
9. Операторът на преносната система, където се намира чуждестранният капацитет:
 - а) установява дали заинтересованите доставчици на капацитет могат да предоставят техническите характеристики, изисквани за механизма за осигуряване на капацитет, в който възнамеряват да участват, и вписва отговарящите на условията доставчици на капацитет в съответен регистър;

- б) извършва по целесъобразност проверки за наличие.
10. До [да се въведе от Службата за публикации: *дванадесет месеца след влизането в сила на настоящия регламент*] ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията:
- а) методика за изчисляване на максималния входен капацитет за трансгранично участие, посочен в параграф 6;
 - б) методика за разпределяне на приходите, посочени в параграф 8;
 - в) общи правила за извършване на проверки за наличие, посочени в параграф 9, буква б);
 - г) общи правила за определяне дали се дължи плащане за неналичие;
 - д) условия за воденето на регистъра, посочен в параграф 9, буква а);
 - е) общи правила за установяване на допустимостта за участие на доставчиците на капацитет, както е посочено в параграф 9, буква а);
- Предложението подлежи на предварителна консултация и одобрение от страна на Агенцията по процедурата, посочена в член 22.
11. Агенцията проверява дали стойностите за капацитета са изчислени в съответствие в методиката, посочена в параграф 10, буква а).
12. Националните регулаторни органи гарантират, че трансграничното участие в механизми за осигуряване на капацитет се организира по ефективен и недискриминационен начин. Те предвиждат по-специално подходящи административни мерки за правоприлагане по отношение на трансграничните плащания за неналичие.
13. Разпределеният капацитет, посочен в параграф 7, може да се прехвърля между отговарящите на условията доставчици на капацитет. Отговарящите на условията доставчици на капацитет се уведомяват и вписват в регистъра, посочен в параграф 9, буква а).
14. Не по-късно от [да се въведе от Службата за публикации: *две години след влизането в сила на настоящия регламент*] ЕМОПС за електроенергия създава и води регистъра, посочен в параграф 9. Регистърът е отворен за всички отговарящи на условията доставчици на капацитет, системи, прилагащи механизмите, и техните оператори на преносни системи.

Член 22

Процедура за одобряване

1. При позоваване на настоящия член е приложима процедурата, посочена в параграфи 2—4, за одобряването на предложения, представени от ЕМОПС за електроенергия.
2. Преди да представи предложение, ЕМОПС за електроенергия провежда консултативен процес с участието на всички съответни заинтересовани страни, национални регулаторни органи и други национални органи.
3. В срок от три месеца от датата на получаване на предложението Агенцията или го одобрява, или го изменя. Във втория случай Агенцията се консултира с

ЕМОПС за електроенергия преди да приеме измененото предложение. Приетото предложение се публикува на уебсайта на Агенцията най-късно три месеца след датата на приемане на предложените документи.

4. Агенцията може да поиска по всяко време промени в одобреното предложение. В срок от шест месеца от искането ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията проект за предложените промени. В срок от три месеца от датата на приемане на проекта Агенцията изменя или одобрява промените и ги публикува на своя уебсайт.

Член 23

Принципи за проектиране на механизми за осигуряване на капацитет

1. В отговор на оставащите опасения, чието премахване не е възможно с мерките съгласно член 18, параграф 3, държавите членки могат да въведат механизми за осигуряване на капацитет при спазване на разпоредбите на настоящия член и на правилата на Съюза относно държавната помощ.
2. Когато дадена държава членка желае да въведе механизъм за осигуряване на капацитет, тя се консултира относно предложени механизъм поне със съседните държави членки, с чиито електроенергийни системи е свързана.
3. Механизмите за осигуряване на капацитет не трябва да пораждат ненужни смущения на пазара и да ограничават трансграничната търговия. Размерът на ангажирания в механизма капацитет не трябва да превишава необходимия, за да се отговори на опасението.
4. Производствен капацитет (т.е. генерираща мощност), за който окончателното решение за инвестиране е било взето след [да се въведе от Службата за публикации: *влизането в сила*], се допуска за участие в механизъм за осигуряване на капацитет само ако неговите емисии са под 550 грама CO₂/kWh. Производствен капацитет с емисии 550 грама CO₂/kWh или повече не се ангажира в механизми за осигуряване на капацитет 5 години след влизането в сила на настоящия регламент.
5. Когато при оценката на адекватността на европейските ресурси не се установи опасение за адекватността на ресурсите, държавите членки не прилагат механизми за осигуряване на капацитет.

Член 24

Съществуващи механизми

Държавите членки, прилагащи механизми за осигуряване на капацитет към [да се въведе от Службата за публикации: *влизането в сила на настоящия регламент*], адаптират своите механизми, така че те да са в съответствие с членове 18, 21 и 23 от настоящия регламент.

Глава V

⊠ Эксплоатация на преносните системи ⊠

Член 254

Европейска мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия

1. ~~Овещени~~ операторите на преносни системи си сътрудничат на ⊠ съюзно ⊠ общностно равнище посредством ЕМОПС за електроенергия, за да се съдейства за завършването и функционирането на вътрешния пазар на електроенергия, както и трансграничната търговия, и да се гарантират оптималното управление, координираната експлоатация и стабилната техническа еволюция на европейската мрежа за пренос на електроенергия.

↓ НОВ

2. При изпълнението на своите функции съгласно правото на ЕС, ЕМОПС за електроенергия действа за европейското благо и независимо от индивидуалните национални интереси или националните интереси на операторите на преносни системи и допринася за ефикасното и устойчиво постигане на целите, поставени в рамката за политиките в областта на климата и енергетиката, обхващаща периода 2020—2030 г., като по-специално допринася за ефикасната интеграция на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, и за повишаване на енергийната ефективност.

↓ 714/2009
⇒ НОВ

Член 265

Създаване на ЕМОПС за електроенергия

1. ~~До 3 март 2011 г. О~~ операторите на преносни системи за електроенергия внасят в Комисията и в Агенцията проект на устав, списък на членовете и проект на процедурен правилник, включително процедурен правилник относно консултирането с други заинтересовани страни, на ЕМОПС за електроенергия, която предстои да бъде създадена.
2. В срок от два месеца от деня на получаването, след официална консултация с организациите, които представляват всички заинтересовани страни, и по-специално с ползвателите на системата, включително клиентите, Агенцията

предоставя на Комисията становище относно проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник.

3. Комисията дава становището си по проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник, като взема предвид становището на Агенцията, предвидено в параграф 2, и в срок от три месеца от деня на получаване на становището на Агенцията.
4. В срок от три месеца от деня на получаване на $\Rightarrow$ благоприятно $\Leftarrow$ становище~~те~~ на Комисията операторите на преносни системи създават ЕМОПС за електроенергия, приемат и публикуват нейния устав и процедурен правилник.

↓ НОВ

5. Документите, посочени в параграф 1, се представят на Комисията и Агенцията в случай на промени в тях или по мотивирано искане на Комисията или на Агенцията. Агенцията и Комисията дават становище в съответствие с параграфи 2—4.

↓ 714/2009 (адаптиран)
 $\Rightarrow$ НОВ

Член ~~278~~

Задачи на ЕМОПС за електроенергия

~~1. ЕМОПС за електроенергия разработва мрежови кодекси в областите, посочени в параграф 6 от настоящия член, след отправено искане от Комисията в съответствие с член 6, параграф 6.~~

~~2.1.~~ ЕМОПС за електроенергия ~~може~~ $\Rightarrow$ трябва $\Leftarrow$:

а) да разработи мрежови кодекси в областите, уредени в ~~параграф 6~~ член 55 параграф 1, с оглед постигане на целите, посочени в ~~член 254~~; ~~когато тези мрежови кодекси не са свързани с областите, включени в обхвата на отправеното от Комисията искане. Тези мрежови кодекси се представят на Агенцията за становище. Това становище се взема надлежно предвид от ЕМОПС за електроенергия.~~

~~3. ЕМОПС за електроенергия приема:~~

б) $\boxtimes$ да приема и публикува $\boxtimes$ необвързващ десетгодишен план за развитие на мрежата в $\boxtimes$ целия Съюз ~~$\boxtimes$ цялата Общност~~ (план за развитие на мрежата в $\boxtimes$ целия Съюз ~~$\boxtimes$ цялата Общност~~), ~~включително европейска прогноза за адекватността на производството~~ на всеки две години;

↓ НОВ

в) да подготвя и приема предложения във връзка с оценката на адекватността на европейските ресурси съгласно член 19, параграфи 2, 3 и 5 и за техническите

спецификации за трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет съгласно член 21, параграф 10;

↓ 714/2009 (адаптиран)

~~в)~~ г) ☒ да приема ☒ препоръки относно координацията на техническото сътрудничество между оператори на преносни мрежи от ☒ Съюза ~~☒ Общността~~ и оператори на преносни мрежи от трети държави;

↓ нов

- д) да приема рамка за сътрудничеството и координацията между регионалните оперативни центрове;
- е) да приеме предложение за определяне на региона на експлоатация на системите, обхванат от всеки един регионален оперативен център;

↓ 347/2013 (адаптиран)

⇒ нов

~~в)~~ ж) ☒ да приема ☒ инструменти за съвместна експлоатация на мрежата с оглед осигуряване на координация при експлоатация на мрежата в нормални и извънредни условия, включително обща скала за класификация на аварииите и планове за научноизследователска дейност ⇒, включително изпълнението на тези планове чрез ефективна научноизследователска програма ⇐. Тези инструменти наред с другото посочват конкретно:

- i) информацията, включително подходяща информация ~~едни ден~~ ~~предварително за ден напред~~, в рамките на деня и в реално време, която да е полезна за подобряване на оперативното координиране, както и оптимална честота за събиране и споделяне на тази информация;
- ii) технологичната платформа за обмен на информация в реално време и където е подходящо, технологичните платформи за събирането, обработката и предаването на другата информация, посочена в подточка i), както и за прилагане на процедурите, с които би могло да се засили оперативното координиране между операторите на преносни системи с оглед тази координация да обхване целия Съюз;
- iii) начина, по който операторите на преносни системи предоставят оперативната информация на останалите оператори на преносни системи или на всяка структура, която е надлежно упълномощена да ги подпомага за постигане на оперативното координиране, и на Агенцията; и
- iv) тези оператори на преносни системи определят звено за контакт, което да отговаря на запитванията относно такава информация от други оператори на преносни системи или от всяка структура, която е надлежно упълномощена съгласно посоченото в подточка iii), или от Агенцията.

~~ЕМОПС за електроенергия изпраща приетите спецификации относно горепосочените подточки i) – iv) на Агенцията и на Комисията до 16 май 2015 г.~~

~~В срок от 12 месеца от приемането на спецификациите Агенцията издава становище, в което оценява дали те допринасят достатъчно за насърчаването на трансграничната търговия и за гарантирането на оптималното управление, координираната експлоатация, ефективното използване и стабилното техническо развитие на европейската мрежа за пренос на електроенергия;~~

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ НОВ

~~и) 3)~~ ☒ да приема ☒ годишна работна програма;

~~и) и)~~ ☒ да приема ☒ годишен доклад;

~~й) е)~~ ☒ да изготвя и приема ☒ ~~годишна лятна и зимна~~ ⇒ сезонна ☐ прогноза за адекватността на производството ☒ съгласно член 9 параграф 2 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862] ☒ .

~~4. Европейската прогноза за адекватността на производството, посочена в параграф 3, буква б), включва цялостната адекватност на електроенергийната система за задоволяване на текущото и планираното търсене на електроенергия за следващия петгодишен период, както и за периода между пет и 15 години, считано от датата на тази прогноза. Европейската прогноза за адекватността на производството се основава на прогнозите за адекватността на националното производство за всеки отделен оператор на преносна система.~~

↓ НОВ

2. ЕМОПС за електроенергия докладва на Агенцията установените недостатъци относно създаването и функционирането на регионалните оперативни центрове.

3. ЕМОПС за електроенергия публикува протоколите от заседанията на своето събрание, своя управителен съвет и своите комитети, като редовно предоставя на обществеността информация за решенията, които взема, и за дейността си.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ НОВ

~~5. 4.~~ Годишната работна програма по параграф ~~3~~ 1, буква ~~и) 3)~~ и) 3) включва списък и описание на мрежовите кодекси, които да се подготвят, план за координиране на експлоатацията на мрежата и научноизследователски и развойни дейности, които да се осъществят през тази година, както и примерен график.

~~9.5.~~ ЕМОПС за електроенергия предоставя цялата налична информация, искана от Агенцията за изпълнение на задачите ѝ по член ~~299~~ 299 параграф 1. ⇒ Операторите на

преносни системи предоставят цялата информация, от която се нуждае ЕМОПС за електроенергия за изпълнението на своята задача по изречение 1. ⇐

~~612.~~ По искане на Комисията ЕМОПС за електроенергия изразява пред Комисията своето мнение относно приемането на насоките, посочени в член ~~5748~~.

~~7. Мрежовите кодекси се разработват за въпроси, свързани с трансграничната мрежа, и за въпроси, свързани с интегрирането на пазара, и не засягат правото на държавите членки да създават национални мрежови кодекси по въпроси, които не засягат трансграничната търговия.~~

~~8. ЕМОПС за електроенергия наблюдава и анализира прилагането на мрежовите кодекси и насоките, приети от Комисията в съответствие с член 6, параграф 11, и влиянието, което оказват върху хармонизирането на приложимите правила, целящи улесняване на интегрирането на пазара. ЕМОПС за електроенергия докладва за своите констатации на Агенцията и включва резултатите от анализа в годишния доклад, посочен в параграф 3, буква д) от настоящия член.~~

Член ~~2840~~

Консултации

1. Докато подготвя ⇐ предложения съгласно задачите, посочени в член 27, параграф 1 ⇐ ~~мрежовите кодекси, проекта на план за развитие на мрежата в цялата Общност и годишната работна програма, посочени в член 8, параграфи 1, 2 и 3,~~ ЕМОПС за електроенергия провежда обстоен процес на консултации, на ранен етап и по открит и прозрачен начин, в който участват всички съответни ☒ заинтересовани страни ☒ ~~участници на пазара~~ и особено организациите, в които са представени всички заинтересовани страни в съответствие с процедурния правилник, посочен в член ~~26 5, параграф 1.~~ В ~~тези консултации~~ тези консултации участват и националните регулаторни органи и други национални органи, предприятия за доставка и производство, ползватели на системата, включително клиенти, оператори на разпределителни системи, включително съответните промишлени асоциации, технически органи и платформи на заинтересованите страни. Те имат за цел определяне на възгледите и предложенията на всички заинтересовани страни по време на процеса на вземане на решения.
2. Всички документи и протоколи от заседанията, свързани с консултациите, посочени в параграф 1, са публично достояние.
3. Преди да приеме ⇐ предложения съгласно член 27, параграф 1 ⇐ ~~годишната работна програма и мрежовите кодекси, посочени в член 8, параграфи 1, 2 и 3,~~ ЕМОПС за електроенергия посочва как са били взети под внимание бележките, получени по време на консултацията. Когато бележките не са взети под внимание, тя излага основанията за това.

Член ~~299~~

Наблюдение от Агенцията

1. Агенцията наблюдава изпълнението на задачите на ЕМОПС за електроенергия, посочени в член ~~278~~, параграфи 1, 2 и 3, и докладва на Комисията.

Агенцията наблюдава прилагането от ЕМОПС за електроенергия на мрежовите кодекси, разработени съгласно член 55, параграф 14 ~~8(2)~~, и на мрежовите кодекси, разработени в съответствие с член 6, параграфи 1—10, които не са били приети от Комисията съгласно член 6, параграф 11. В случаите, когато ЕМОПС за електроенергия не е приложил такива мрежови кодекси, Агенцията изисква от ЕМОПС за електроенергия да представи надлежно мотивирано обяснение относно причините за това. Агенцията информира Комисията за това обяснение и представя своето становище по него.

Агенцията наблюдава и анализира прилагането на мрежовите кодекси и насоките, приети от Комисията в съответствие с член 54, параграф 1 ~~6~~, ~~параграф 11~~, и тяхното въздействие върху хармонизирането на приложимите правила, целящи улесняване на интегрирането на пазара, както и върху недискриминацията, ефективната конкуренция и ефикасното функциониране на пазара, и докладва на Комисията.

2. ЕМОПС за електроенергия внася в Агенцията за становище проекта на плана за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~ и проекта на годишната работна програма, включително информацията относно процеса на консултация и другите документи, посочени в член 27, параграф 1 ~~8~~, ~~параграф 3~~.

В срок от два месеца от деня на получаване Агенцията предоставя надлежно мотивирано становище, както и препоръки до ЕМОПС за електроенергия и до Комисията, когато счита, че проектът на годишна работна програма или проектът на плана за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~, предоставени от ЕМОПС за електроенергия, не допринасят за недискриминацията, ефективната конкуренция, ефикасното функциониране на пазара или за задоволителна степен на трансгранична свързаност на мрежите, отворени за достъп за трети страни.

↓ 347/2013

Член 30~~44~~

Разходи

Разходите, свързани с дейностите на ЕМОПС за електроенергия, посочени в членове 25—29 и 54—57 ~~4—12~~ от настоящия регламент и в член 11 от Регламент (ЕС) № 347/2013, се поемат от операторите на преносни системи и се вземат предвид при изчисляване на тарифите. Регулаторните органи одобряват тези разходи единствено ако те са обосновани и пропорционални.

Член ~~31~~⁴²

Регионално сътрудничество между операторите на преносни системи

1. Операторите на преносни системи установяват регионално сътрудничество в рамките на ЕМОПС за електроенергия, за да допринасят за дейностите, посочени в член ~~27~~⁸, параграфи 1, 2 и 3. По-специално те публикуват регионален инвестиционен план на всеки две години и могат да вземат инвестиционни решения на основата на регионалния инвестиционен план. ⇒ ЕМОПС за електроенергия насърчава сътрудничеството между операторите на преносни системи на регионално равнище, осигуряващо оперативна съвместимост, комуникации и наблюдение на регионалните характеристики в тези области, които все още не са хармонизирани на равнището на Съюза. ⇐
2. Операторите на преносни системи насърчават постигането на оперативни договорености, за да бъде осигурено оптимално управление на мрежата, и насърчават развитието на енергийния обмен, координираното разпределяне на трансграничен капацитет чрез недискриминационни пазарно обусловени решения и като отдават дължимото внимание на специфичните предимства на имплицитните търгове за краткосрочно разпределяне, и насърчават интегрирането на механизмите за балансиране и за резервна мощност.
3. С оглед постигане на целите, установени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, географската област, която всяка структура за регионално сътрудничество обхваща, може да бъде определена от Комисията, като се вземат предвид съществуващите структури за регионално сътрудничество. Всяка държава членка има право да насърчава сътрудничество в повече от една географска област. ⇒ Комисията е оправомощена да приема делегирани актове в съответствие с член 63 по отношение на географската област, обхващана от всяка структура за регионално сътрудничество. ⇐ ~~Мрежата, посочена в първо изречение, предназначена да измени несъществени елементи на настоящия регламент чрез допълването му, се приема в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 23, параграф 2. За тази цел Комисията се консултира с Агенцията и с ЕМОПС за електроенергия.~~

Член 32

Създаване и мисия на регионалните оперативни центрове

1. До [да се въведе от Службата за публикации: *дванадесет месеца след влизането в сила*] всички оператори на преносни системи създават регионални оперативни центрове в съответствие с критериите, посочени в настоящата

глава. Регионалните оперативни центрове се създават на територията на една от държавите членки в региона, в който ще действа центърът.

2. Регионалните оперативни центрове се организират в правна форма, посочена в член 1 от Директива 2009/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.⁴⁰
3. Регионалните оперативни центрове допълват ролята на операторите на преносни системи, като изпълняват функции от регионално значение. Те установяват оперативни договорености, за да бъде осигурена ефикасната, сигурна и надеждна експлоатация на взаимосвързаната преносна система.

Член 33

Географски обхват на регионалните оперативни центрове

1. До [да се въведе от Службата за публикации: *шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент*] ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията предложение за определяне на регионите на действие на системата, обхванати от регионални оперативни центрове, като взема предвид съществуващите регионални координатори по сигурността, въз основа на следните критерии:
 - а) мрежовата топология, включително степента на взаимна свързаност и взаимна зависимост на енергийните системи по отношение на потоците;
 - б) синхронното присъединяване на системите;
 - в) размера на региона, който следва да покрива най-малко един регион на изчисляване на капацитета;
 - г) географската оптимизация на балансиращите резерви.
2. В срок от три месеца от датата на получаване на предложението за определяне на регионите на действие на системата Агенцията или го одобрява, или предлага изменения в него. Във втория случай Агенцията се консултира с ЕМОПС за електроенергия преди да приеме измененията. Приетото предложение се публикува на уебсайта на Агенцията.

Член 34

Задачи на регионалните оперативни центрове

1. Всеки регионален оперативен център изпълнява всички изброени по-долу функции в региона на действие на системата, в който е създаден, а регионалните оперативни центрове извършват като минимум следните функции, обяснени по-подробно в приложение I:
 - а) координирано изчисляване на капацитета;
 - б) координиран анализ на сигурността;

⁴⁰

Директива 2009/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за координиране на гаранциите, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 48, втора алинея от Договора, за защита на интересите на членовете и на трети лица с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 258, 1.10.2009 г., стр. 11).

- в) създаване на общи модели на системите;
 - г) оценка на съгласуваността на плановете на операторите на преносни системи за защита и възстановяване;
 - д) координация и оптимизация на възстановяването в региона;
 - е) анализ и докладване след операции и смущения;
 - ж) регионално оразмеряване на резервния капацитет;
 - з) улесняване на възлагането в региона на поръчки за балансиращ капацитет;
 - и) регионални прогнози за седмица напред за адекватността на системата за сделки в рамките на деня и подготовка на действия за намаляване на риска;
 - й) координация на планирането на изключванията на електрозахранването;
 - к) оптимизация на компенсаторните механизми между операторите на преносни системи;
 - л) обучение и сертифициране;
 - м) идентифициране на регионални сценарии за криза съгласно член 6, параграф 1 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862], ако тази задача е делегирана от ЕМОПС за електроенергия;
 - н) подготовка и извършване на годишни симулации на кризи в сътрудничество с компетентните органи съгласно член 12, параграф 3 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862];
 - о) задачи, свързани с идентифицирането на регионални сценарии за криза, ако и доколкото те са делегирани на регионални оперативни центрове, съгласно член 6, параграф 1 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862];
 - п) задачи, свързани със сезонни прогнози за адекватността, ако и доколкото те са делегирани на регионални оперативни центрове, съгласно член 9, параграф 2 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862];
 - р) изчисляване на максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет в механизми за осигуряване на капацитет, съгласно член 21, параграф 6.
2. Комисията може да добави други функции на регионалните оперативни центрове, без правомощия за вземане на решения, съгласно глава VII от настоящия регламент.
 3. Операторите на преносни системи предоставят на своя регионален оперативен център информацията, която му е необходима за изпълнение на неговите функции.
 4. Регионалните оперативни центрове предоставят на операторите на преносни системи от региона на действие на системата информацията, която им е

необходима за изпълнение на решенията и препоръките, предложени от регионалните оперативни центрове.

Член 35

Сътрудничество в рамките на регионалните оперативни центрове

1. Ежедневната дейност на регионалните оперативни центрове се управлява чрез съвместно вземане на решения. Процесът на съвместно вземане на решения се основава на:
 - а) правила за работа, отнасящи се за аспекти на планирането и дейността във връзка с функциите, в съответствие с член 36;
 - б) процедура за консултиране с операторите на преносни системи в региона на действие на системата във връзка с изпълнението на техните оперативни задължения и задачи, в съответствие с член 37;
 - в) процедура за приемане на решения и препоръки в съответствие с член 38;
 - г) процедура за преразглеждане на решения и препоръки, приети от регионалните оперативни центрове, в съответствие с член 39.

Член 36

Правила за работа

1. Регионалните оперативни центрове разработват правила за работа, отнасящи се за аспекти на планирането и дейността във връзка с изпълняваните функции, като вземат предвид по-специално особеностите на тези функции и изискванията за тях, както е уточнено в приложение I.
2. Регионалните оперативни центрове гарантират, че правила за работа съдържат правила за уведомяване на засегнатите страни.

Член 37

Процедура за консултации

Регионалните оперативни центрове разработват процедура за организиране, във връзка с изпълнението на техните оперативни задължения и задачи, на целесъобразни и редовни консултации с операторите на преносни системи и съответните заинтересовани страни. При необходимост се включват и регулаторни органи, за да се осигури възможност за разглеждане на въпроси по регулирането.

Член 38

Приемане на решения и препоръки

1. Регионалните оперативни центрове разработват процедура за приемане на решения и препоръки.
2. Регионалните оперативни центрове приемат обвързващи решения, адресирани до операторите на преносни системи, по отношение на функциите, посочени в

член 34, параграф 1, букви а), б), ж) и р). Операторите на преносни системи изпълняват обвързващите решения, издадени от регионалните оперативни центрове, с изключение на случаите, когато те ще се отразят отрицателно на безопасността на системата.

3. Регионалните оперативни центрове приемат препоръки, адресирани до операторите на преносни системи, по отношение на функциите, посочени в член 34, параграф 1, букви в) — е) и з) — п).
4. Регулаторните органи в региона на действие на системата могат да решат съвместно да оправомощят регионалните оперативни центрове да издават обвързващи решения за една или повече от функциите, предвидени в член 34, параграф 1, букви в) — е) и з) — л).

Член 39

Преразглеждане на решения и препоръки

1. Регионалните оперативни центрове разработват процедура за преразглеждане на решения и препоръки.
2. Процедурата се задейства по искане на един или повече оператори на преносни системи в региона на действие на системата. След преразглеждане на решението или препоръката регионалните оперативни центрове потвърждават или изменят съответната мярка.
3. Когато мярката, подлежаща на преразглеждане, представлява обвързващо решение в съответствие с член 38, параграф 2, искането за преразглеждане не спира действието на решението с изключение на случаите, когато то ще се отрази отрицателно на безопасността на системата.
4. Когато мярката, подлежаща на преразглеждане, представлява препоръка в съответствие с член 38, параграф 3 и след нейното преразглеждане даден оператор на преносна система реши да се отклони от препоръката, операторът на преносна система представя подробна обосновка за това на регионалния оперативен център и на другите оператори на преносни системи в региона на действие на системата.

Член 40

Управителен съвет на регионалните оперативни центрове

1. Регионалните оперативни центрове учредяват свой управителен съвет, който да приема мерки във връзка с управлението им и да наблюдава дейността им.
2. Управителният съвет се състои от членове, представляващи операторите на преносни системи, и наблюдатели, представляващи регулаторните органи в региона на действие на системата. Представителите на регулаторните органи са без право на глас.
3. Управителният съвет отговаря за:
 - а) изготвяне и одобряване на устава и процедурния правилник на регионалния оперативен център;
 - б) вземане на решения относно организационната структура и изпълнението им;

- в) изготвяне и одобряване на годишния бюджет;
 - г) разработване и одобряване на процесите на съвместно вземане на решения в съответствие с член 35.
4. Компетентностите на управителния съвет изключват тези, които са свързани с ежедневната дейност на регионалните оперативни центрове и с изпълнението на техните функции.

Член 41

Организационна структура

1. Регионалните оперативни центрове изграждат и управляват своята организационна структура така, че тя да благоприятства за безопасността на функционирането им. Тяхната организационна структура определя:
- а) правомощията, задълженията и отговорностите на ръководния персонал;
 - б) връзката и линиите за докладване между различните части и процеси в организацията.
2. Регионалните оперативни центрове могат да създават регионални офиси, които да се занимават с местни особености или да подпомагат оперативните центрове за ефикасното и надеждно упражняване на техните функции.

Член 42

Оборудване и персонал

Регионалните оперативни центрове се оборудват с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, които са необходими за изпълнение на задълженията им по настоящия регламент и упражняване на функциите им.

Член 43

Наблюдение и докладване

1. Регионалните оперативни центрове въвеждат процес за непрекъснато наблюдение най-малко на:
- а) оперативната им дейност;
 - б) издадените решения и препоръки, както и постигнатите резултати по тях;
 - в) ефективността и ефикасността за всяка една от функциите, за които отговарят те.
2. Регионалните оперативни центрове представят на Агенцията и на регулаторните органи в региона на действие на системата най-малко веднъж годишно данните, получени в резултат на непрекъснатото им наблюдение.
3. Регионалните оперативни центрове установяват своите разходи по прозрачен начин и ги докладват на Агенцията и на регулаторните органи в региона на действие на системата.

4. Регионалните оперативни центрове представят годишен доклад за дейността си на ЕМОПС за електроенергия, Агенцията и регулаторните органи в региона на действие на системата, както и на Групата за координация в областта на електроенергетиката, създадена съгласно член 1 от Решение 2012/С 353/02 на Комисията⁴¹.
5. Регионалните оперативни центрове докладват за недостатъците, установени в процеса на наблюдение съгласно параграф 1, на ЕМОПС за електроенергия, регулаторните органи в региона на действие на системата и Агенцията, както и на компетентните органи на държавите членки, отговарящи за предотвратяването и управлението на кризисни ситуации.

Член 44

Отговорност

Регионалните оперативни центрове предприемат необходимите стъпки за покриване на отговорността във връзка с изпълнението на своите задачи, особено когато вземат решения, които са обвързващи за операторите на преносни системи. Прилаганият метод за осигуряване на покритието е съобразно правния статут на регионалния оперативен център и равнището на предлаганото на пазара застрахователно покритие.

↓ 714/2009 (адаптиран)

Член ~~45~~

☒ Десетгодишен план за развитие на мрежата ☒

1. ~~10. ЕМОПС за електроенергия приема и публикува план за развитие на мрежата в цялата Общност на всеки две години. Този план за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност ☒~~, посочен в член 27, параграф 1, буква б), ☒ включва моделиране на интегрираната мрежа, разработване на сценарии, европейска прогноза за адекватността на производството на енергия и оценка на устойчивостта на системата.~~

Планът за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~, по-специално:

↓ 347/2013

- a) се основава на националните инвестиционни планове, като се вземат предвид регионалните инвестиционни планове, посочени в член 12, параграф 1, и ако е целесъобразно, съюзните аспекти на планирането на мрежите съгласно определеното в Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета ~~от 17 април 2013 г. относно указания за трансевропейската енергийна~~

⁴¹ Решение на Комисията от 15 ноември 2012 г. за създаване на Група за координация в областта на електроенергетиката (ОВ С 353, 17.11.2012 г., стр. 2).

~~инфраструктура~~⁴², той се подлага на анализ на разходите и ползите, като се използва методологията, установена съгласно определеното в член 11 от този регламент;

↓ 714/2009 (адаптиран)

- б) по отношение на трансграничните междусистемни електропроводи се основава също така на разумните потребности на различните ползватели на системата и включва дългосрочните задължения на инвеститорите, посочени в ~~член 8 и членове 4443 и 5122~~ от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] ~~Директива 2009/72/ЕО~~; и
- в) открива пропуски в инвестициите, най-вече по отношение на трансграничните капацитети.

По отношение на ~~втора алинея~~ буква в), може да се добави преглед на пречките пред укрепването на трансграничния капацитет на мрежата, които произтичат от различните процедури или практики за одобрение, като приложение към плана за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~.

~~112.~~ Агенцията представя становище относно националните десетгодишни планове за развитие на мрежата с оглед извършване на оценка на съответствието им с плана за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~. Ако Агенцията установи несъответствия между ~~националния~~ национален десетгодишен план за развитие на мрежата и плана за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~, тя препоръчва да се измени националният десетгодишен план за развитие на мрежата или планът за развитие на мрежата в ☒ целия Съюз ~~☒ цялата Общност~~, ~~тя препоръчва да се измени националният десетгодишен план за развитие на мрежата или планът за развитие на мрежата в цялата Общност~~, според случая. Ако такъв национален десетгодишен план за развитие на мрежата е изготвен в съответствие с член ~~5122~~ от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] ~~Directive 2009/72/EC~~, Агенцията препоръчва на компетентните национални регулаторни органи да изменят националния десетгодишен план за развитие на мрежата в съответствие с член ~~5122~~, параграф 7 от посочената директива и да уведомят Комисията за това.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~4643~~

Компенсаторен механизъм между операторите на преносни системи

1. Операторите на преносни системи получават компенсации за разходите по приема на трансгранични потоци електроенергия в техните мрежи.

⁴² Regulation (EU) No 347/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure (OJ L 115, 25.4.2013, p. 39).

2. Компенсациите, посочени в параграф 1, се изплащат от операторите на националните преносни системи, от които произхождат трансграничните потоци, и от системите, в които завършват тези потоци.
3. Изплащането на компенсации се извършва редовно по отношение на определен минал период от време. Когато е необходимо да бъдат отразени действителните разходи, се изплащат корекции на компенсациите със задна дата.

Първият период, за който се изплащат компенсации, се определя в насоките, посочени в член ~~57~~⁴⁸.

4. Комисията ~~определя~~ ⇨ приема делегирани актове в съответствие с член 63 относно ⇨ сумите, дължими като компенсации. ~~Тази мярка, предназначена да измени несъществени елементи от настоящия регламент чрез допълването му, се приема в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 23, параграф 2.~~
5. Размерът на приетите трансгранични потоци и размерът на трансграничните потоци, посочени като произхождащи от и/или завършващи в национални преносни системи, се определя на базата на физическите потоци електроенергия, действително измерени през определен период от време.
6. Разходите, направени в резултат на приема на трансгранични потоци, се установяват на базата на прогнозните дългосрочни средни пределни разходи, като се вземат предвид загубите, инвестициите в нова инфраструктура и съответна част от стойността на съществуващата инфраструктура, доколкото тази инфраструктура се използва за преноса на трансгранични потоци, и по-специално като се вземе предвид необходимостта от гарантиране на сигурността на доставките. Когато се установяват направените разходи, се използват стандартни методики за определяне на разходите. Ползите за дадена мрежа от приема на трансгранични потоци се вземат предвид, за да бъдат намалени получените компенсации.

7. Само за целите на ~~посочения в член 13~~ компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи, когато преносните системи на две или повече държави членки принадлежат отчасти или изцяло към един контролен блок, контролният блок като цяло се счита за принадлежащ към преносната мрежа на едната от съответните държави членки, с цел да се избегне считането на потоците в рамките на контролните блокове като трансгранични потоци съгласно ~~първа алинея, буква~~ член 2, параграф 2, буква б) ~~от настоящия параграф~~ и да се инициират компенсационни плащания съгласно параграф 1 от настоящия член 13. Регулаторните органи на съответните държави членки може да решат към коя държава членка се счита, че принадлежи контролният блок като цяло.

Член ~~47~~⁴⁵

Предоставяне на информация

1. Операторите на преносни системи въвеждат механизми за координация и информационен обмен с оглед гарантиране на сигурността на мрежите във връзка с управлението на претоварването.
2. Използваните от операторите на преносни системи стандарти за безопасност, експлоатация и планиране се огласяват. Публикуваната информация включва обща схема за изчисляване на общия преносен капацитет и маржа на надеждност на преноса, въз основа на електрическите и физическите характеристики на мрежата. Тези схеми подлежат на одобрение от страна на регулаторните органи.
3. Операторите на преносни системи публикуват прогнози за наличния преносен капацитет за всеки ден, като посочват дали определен наличен преносен капацитет вече е запазен. Тези публикации излизат на определени интервали преди деня на пренос и при всички случаи включват прогнози за седмица напред и за месец напред, както и количествени показания по отношение на очакваната надеждност на наличния капацитет.
4. Операторите на преносни системи публикуват релевантната информация за обобщената прогноза и фактическото търсене, за наличието и фактическото използване на ~~активи за производство и натоварване~~ генериращи и потребяващи мощности, за ~~наличието~~ разполагаемостта и използването на мрежите и междусистемните електропроводи и за балансиращата мощност и резервния капацитет. По отношение на наличието и фактическото използване на малки генериращи и потребяващи мощности ~~за производство и натоварване~~ може да се използват обобщени прогнозни данни.
5. Съответните участници на пазара предоставят на операторите на преносни системи релевантните данни.
6. Предприятията за производство на електроенергия, които притежават или експлоатират ~~активи за производство~~ генериращи мощности, ~~сред, от които поне един актив за производство има~~ инсталирана мощност от поне 250 MW, ⇨ или които имат портфейл, включващ поне 400 MW генериращи мощности, ⇩ съхраняват на разположение на националния регулаторен орган, националния орган по конкуренция и Комисията в продължение на пет години данните за всеки час и за всяка централа, които са необходими, за да се проверят всички оперативни решения за диспечирание и поведението на борсите за енергиен обмен, търговете за междусистемни електропроводи, пазарите на резервни мощности и пазарите „на гише“. Информацията за всеки час и за всяка централа, която трябва да се съхранява, включва, но не се ограничава единствено до данни относно наличния производствен капацитет и предоставените резервни мощности, включително тяхното разпределение на ниво централа, по време на наддаването и по време на производството.

7. Операторите на преносни системи редовно обменят набор от достатъчно точни данни за мрежите и потоците на натоварване, за да се даде възможност за изчисляване на потоците на натоварване за всеки оператор на преносна система в съответната зона. Същият набор от данни се предоставя на регулаторните органи и на Комисията при поискване. Регулаторните органи и Комисията третираят този набор от данни като поверителен и гарантират третирането му като поверителен и от страна на всеки консултант, който извършва аналитична работа по тяхно искане въз основа на тези данни.

Член 48~~3~~

Сертифициране на оператори на преносни системи

1. Комисията разглежда незабавно всяка получена нотификация на решение за сертифициране на оператор на преносна система съгласно член ~~5240~~ параграф 6 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] Директива 2009/72/ЕО. В срок от два месеца от деня на получаване на такава нотификация Комисията дава становището си на съответния национален регулаторен орган относно съответствието ѝ с член ~~5240~~, параграф 2 или член ~~5341~~, както и член ~~439~~ от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] Директива 2009/72/ЕО.
 При изготвяне на посоченото в първа алинея становище Комисията може да поиска Агенцията да предостави становище относно решението на националния регулаторен орган. В такъв случай двумесечният срок, посочен в първа алинея, се удължава с два допълнителни месеца.
 При отсъствието на становище от Комисията в ~~рамките на~~ срока, посочен в първа и втора алинея, се счита, че Комисията не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган.
2. В срок от два месеца от получаването на становище на Комисията националният регулаторен орган приема окончателното си решение относно сертифицирането на оператора на преносна система, като се съобразява в най-голяма степен с това становище. Решението на регулаторния орган и становището на Комисията се публикуват заедно.
3. Във всеки един момент по време на процедурата регулаторните органи и/или Комисията може да изискват от оператор на преносна система и/или от предприятие, извършващо някоя от функциите по производство или доставка, всяка релевантна информация за изпълнението на задачите им по настоящия член.
4. Регулаторните органи и Комисията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.

~~5. Комисията може да приема насоки, определящи в детайли процедурата, която да бъде следвана за прилагането на параграфи 1 и 2 от настоящия член. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящия регламент чрез допълване му, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 23, параграф 2.~~

~~5.6~~ Когато Комисията получи нотификация за сертифициране на оператор на преносна система съгласно член ~~43~~⁹, параграф ~~9~~¹⁰ от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] ~~Директива 2009/72/ЕО~~, Комисията взема решение относно сертифицирането. Регулаторният орган се съобразява с решението на Комисията.

↓ НОВ

Глава VI

Експлоатация на разпределителните системи

Член 49

Организация на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз

Операторите на разпределителни системи, които не представляват част от вертикално интегрирани предприятия или които са отделени съгласно разпоредбите на член 35 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2], си сътрудничат на равнището на Съюза чрез Организацията на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз (ООРСЕС), за да насърчават оптималното управление и координираната експлоатация на преносните и разпределителните системи. Операторите на разпределителни системи, които желаят да участват в ООРСЕС, се регистрират като членове на организацията.

Член 50

Създаване на ООРСЕС за електроенергия

1. До [да се въведе от Службата за публикации: *дванадесет месеца след влизането в сила*] операторите на разпределителни системи, с административната подкрепа на Агенцията, представят на Комисията и на Агенцията проекта за устав, списък на регистрираните членове, проекта на процедурен правилник, включително процедурен правилник относно консултирането с ЕМОПС за електроенергия и с други заинтересовани страни, както и правилата за финансиране на ООРСЕС, която предстои да бъде създадена.
2. В срок от два месеца след получаването, след официална консултация с организациите, които представляват всички заинтересовани страни, и по-специално ползвателите на разпределителни системи, Агенцията предоставя на

Комисията становище относно проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник.

3. Комисията дава становището си по проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник, като взема предвид становището на Агенцията, предвидено в параграф 2, в срок от три месеца след получаването на становището на Агенцията.
4. В срок от три месеца от деня на получаване на положителното становище на Комисията операторите на разпределителни системи създават ООРСЕС за електроенергия, приемат и публикуват нейния устав и процедурен правилник.
5. Документите, посочени в параграф 1, се представят на Комисията и Агенцията в случай на промени в тях или по мотивирано искане на Комисията или на Агенцията. Агенцията и Комисията дават становище в съответствие с процеса, описан в параграфи 2—4.
6. Разходите, свързани с дейностите на ООРСЕС за електроенергия, се поемат от операторите на разпределителни системи и се вземат предвид при изчисляването на тарифите. Регулаторните органи одобряват тези разходи единствено ако те са обосновани и пропорционални.

Член 51

Задачи на ООРСЕС за електроенергия

1. Задачите на ООРСЕС за електроенергия са, както следва:
 - а) координирана експлоатация и планиране на преносни и разпределителни мрежи;
 - б) интегриране на възобновяеми енергийни източници, разпределено производство и други ресурси, внедрени в разпределителната мрежа, като например съхраняване на енергия;
 - в) развитие на оптимизацията на потреблението;
 - г) цифровизация на разпределителните мрежи, включително внедряване на интелигентни мрежи и интелигентни измервателни системи;
 - д) управление на данните, киберсигурност и защита на данните;
 - е) участие в изработването на мрежови кодекси съгласно член 55.
2. Освен това ООРСЕС:
 - а) си сътрудничи с ЕМОПС за електроенергия по наблюдението за прилагането на мрежовите кодекси и насоки, които са от значение за експлоатацията и планирането на разпределителни мрежи, както и за координираната експлоатация на преносни и разпределителни мрежи, и които са приети съгласно настоящия регламент;
 - б) си сътрудничи с ЕМОПС за електроенергия и приема най-добри практики за координираната експлоатация и планиране на преносни и разпределителни мрежи, включително по проблеми като обмена на данни между операторите и координацията на разпределени енергийни ресурси;

- в) работи по установяването на най-добри практики в областите, посочени в параграф 1, и за въвеждането в разпределителната мрежа на подобрения в енергийната ефективност;
- г) приема годишна работна програма и годишен доклад;
- д) действа при пълно спазване на правилата за конкуренцията.

Член 52

Консултации в процеса на разработване на мрежови кодекси

1. Когато подготвя мрежови кодекси в съответствие с член 55, ООРСЕС провежда процес на обстойни консултации на ранен етап по открит и прозрачен начин с участието на всички съответни заинтересовани страни, и по-специално на организациите, представляващи всички заинтересовани страни, в съответствие с процедурния правилник, посочен в член 50. В посочените консултации участват и националните регулаторни органи и други национални органи, предприятия за доставка и производство на електроенергия, ползватели на системата, включително клиенти, оператори на разпределителни системи, включително съответните промишлени асоциации, технически органи и платформи на заинтересовани страни. Тези консултации имат за цел установяване на възгледите и предложенията на всички заинтересовани страни по време на процеса на вземане на решения.
2. Всички документи и протоколи от заседанията, свързани с консултациите, посочени в параграф 1, се правят публично достояние.
3. ООРСЕС взема предвид възгледите, изразени по време на консултациите. Преди да приеме предложения за мрежови кодекси, посочени в член 55, ООРСЕС указва как са били взети под внимание бележките, получени по време на консултациите. Когато бележките не са били взети под внимание, тя излага основанията за това.

Член 53

Сътрудничество между операторите на разпределителни системи и операторите на преносни системи

1. Операторите на разпределителни системи си сътрудничат с операторите на преносни системи в планирането и експлоатацията на своите мрежи. По-конкретно операторите на разпределителни и преносни системи си обменят цялата необходима информация и данни, отнасящи се за ефективността на генериращите мощности и оптимизацията на потреблението, ежедневната експлоатация на своите мрежи и дългосрочното планиране на инвестициите в мрежите, с оглед да обезпечат разходооефективното, сигурно и надеждно развитие и експлоатация на мрежите си.
2. Операторите на разпределителни системи си сътрудничат, за да получат координиран достъп до ресурси, като например за разпределено производство на електроенергия, съхраняване на енергия или оптимизация на потреблението,

които могат да задоволят конкретни нужди както на разпределителната, така и на преносната система.

Глава VII

Мрежови кодекси и насоки

Член 54

Приемане на мрежови кодекси и насоки

1. Комисията може да приема делегирани актове, при условие че е оправомощена за това съгласно членове 55 и 57. Такива делегирани актове се приемат или като мрежови кодекси въз основа на текстови предложения, изготвени от ЕМОПС за електроенергия, или когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно член 55, параграф 2 — от ООРСЕС и Агенцията съгласно процедурата по член 55, или като насоки съгласно процедурата по член 57.
2. Мрежовите кодекси и насоки:
 - а) осигуряват предоставянето на минималната степен на хармонизация, която е необходима за постигане на целите на настоящия регламент;
 - б) са съобразени при необходимост с регионалните особености;
 - в) не надхвърлят необходимото за тази цел; и
 - г) не засягат правото на държавите членки да създават национални мрежови кодекси, които не засягат трансграничната търговия.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ нов

Член ~~55~~

Установяване на мрежови кодекси

~~6.1.~~ ⇒ Комисията е оправомощена да приема делегирани актове в съответствие с член 63, отнасящи се за установяването на мрежови кодекси в ⇐ ~~Мрежовите кодекси, посочени в параграфи 1 и 2, обхващат следните области, като при необходимост се вземат под внимание регионалните особености:~~

- а) правила за сигурност и надеждност на мрежата, включително правила за технически резервен преносен капацитет за оперативна сигурност на мрежата;
- б) правила за присъединяване към мрежата;
- в) правила за достъп на трета страна;
- г) правила за обмен на данни и разрешаване на спорове;
- д) правила за оперативна съвместимост;
- е) оперативни процедури при аварийни ситуации;

- ж) правила за разпределение на капацитета и за управление на претоварването ⇨ включително ограничаване на производството на електроенергия и повторно диспечирание на генериращи мощности и потребление ⇩;
- з) правила за търговия, свързани с техническото и оперативното предоставяне на услуги за достъп до мрежата и балансиране на системата;
- и) правила за прозрачност;
- й) правила за балансиране, включително свързаните с мрежата правила за резервна мощност;
- к) правила относно хармонизирани тарифни структури за пренос ⇨ и разпределение ⇩, ⇨ както и такси за присъединяване ⇩, включително локационни сигнали и правила за компенсация между операторите на преносни системи; #
- л) енергийна ефективност по отношение на електроенергийните мрежи; ≡

⇩ НОВ

- м) правила за недискриминационно, прозрачно предоставяне на спомагателни услуги, различни от контрола на честотата, включително контрол за стабилност на напрежението, инерционен момент, бързо инжектиране на реактивен ток и възможност за черен старт, т.е. пускане без външно захранване;
- н) оптимизация на потреблението, включително агрегиране, съхраняване на енергия и правила за ограничаване на търсенето;
- о) правила за киберсигурност; и
- п) правила, отнасящи се за регионалните оперативни центрове.

⇩ 714/2009

⇨ НОВ

1.2. Комисията, след консултация с Агенцията, ЕМОПС за електроенергия и другите съответни заинтересовани страни, изготвя ~~единен~~ списък на приоритетите ⇨, на всеки три години, ⇩ определящ областите, уредени в параграф 1 член 8, параграф 6, които следва да се включат при разработването на мрежовите кодекси. ⇨ Ако предметът на мрежовия кодекс е пряко свързан с експлоатацията на разпределителната система и е от по-малко значение за преносната система, Комисията може да поиска от ООРСЕС за електроенергия вместо от ЕМОПС за електроенергия да свика комитет за изготвянето на проект, който да внесе в Агенцията предложение за мрежов кодекс. ⇩

2.3. Комисията изисква от Агенцията да ѝ представи в разумен срок, не по-дълъг от шест месеца, необвързваща рамкова насока („рамкова насока“), в която да се установят ясни и обективни принципи ~~в съответствие с член 8, параграф 7~~ за разработването на мрежови кодекси, свързани с установените области в списъка на приоритетите. ⇨ Искането на Комисията може да включва условия, на които да отговаря рамковата насока. ⇩ Всяка рамкова насока допринася за ⇨ пазарната интеграция, ⇩ недискриминацията, ефективната конкуренция и ефикасното функциониране на пазара. При мотивирано искане от страна на Агенцията Комисията може да удължи този срок.

~~3.4.~~ Агенцията се консултира официално с ЕМОПС за електроенергия ⇨ , ООРСЕС ⇨ и ~~е~~ другите съответни заинтересовани страни относно рамковата насока в продължение най-малко на два месеца по открит и прозрачен начин.

↓ НОВ

5. Агенцията представя необвързваща рамкова насока на Комисията при искане за това съгласно параграф 3. Агенцията преразглежда необвързващата рамкова насока и я представя отново на Комисията при искане за това съгласно параграф 6.

↓ 714/2009

⇨ НОВ

~~4.6.~~ Ако Комисията счете, че рамковата насока не допринася за ⇨ пазарна интеграция ⇨, недискриминация, ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, тя може да поиска от Агенцията да преразгледа рамковата насока в разумен срок и да я представи повторно на Комисията.

~~5.7.~~ Ако Агенцията не представи или не представи повторно рамковата насока в определения от Комисията срок по параграф ~~32~~ или ~~64~~, Комисията изготвя въпросната рамкова насока.

~~6.8.~~ Комисията иска от ЕМОПС за електроенергия ⇨ или, когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно параграф 2, от ООРСЕС за електроенергия ⇨ в разумен срок, който не надвишава 12 месеца, да представи на Агенцията ⇨ предложение за ⇨ мрежов кодекс, който да е съобразен със съответната рамкова насока.

~~7. В срок от три месеца от деня на получаването на мрежов кодекс, по време на които Агенцията може да се консултира официално със съответните заинтересовани страни, Агенцията предоставя на ЕМОПС за електроенергия мотивирано становище относно мрежовия кодекс.~~

~~8. ЕМОПС за електроенергия може да измени мрежовия кодекс в съответствие със становището на Агенцията и да го представи повторно на Агенцията.~~

↓ 714/2009 (адаптиран)

⇨ НОВ

~~1.9.~~ ⇨ ЕМОПС за електроенергия или, когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно параграф 2, ООРСЕС свиква комитет за изготвянето на проект, който да я подпомага в процеса на разработване на мрежовия кодекс. Комитетът за изготвянето на проект се състои от представители на ЕМОПС за електроенергия, Агенцията, ООРСЕС, номинирани оператори на пазара на електроенергия, когато е уместно, и ограничен брой от главните засегнати заинтересовани страни. ⇨ЕМОПС за електроенергия⇨ или, когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно параграф 2, ООРСЕС ⇨разработва ⇨ предложения за ⇨мрежови кодекси в областите, посочени в ~~параграф 6 от настоящия член~~ параграф 1, след отправено искане от Комисията в съответствие с ~~параграф 8 член 6, параграф 6.~~

~~9.10.~~ Когато Агенцията ⇨ преразглежда мрежовия кодекс и гарантира ⇨ е ~~удовлетворена, че даден мрежов~~, че мрежовият кодекс е съобразен със съответната рамкова насока ⇨ и допринася за пазарна интеграция, недискриминация, ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, и ⇨ ~~Агенцията~~ представя ⇨ преразгледания ⇨ мрежов кодекс на Комисията ~~и може да препоръча неговото приемане в разумен~~ в срок от ⇨ шест месеца, считано от деня на получаване на предложението. ⇨ ~~срок. Ако Комисията не приеме мрежовия кодекс, тя посочва причините за това.~~ ⇨ В предложението, представено на Комисията, Агенцията взема предвид възгледите, изразени от всички участващи страни по време на ръководеното от ЕМОПС за електроенергия и ООРСЕС изготвяне на предложението и официално се консултира със съответните заинтересовани страни относно версията, която ще бъде представена на Комисията. ⇨

~~10.11.~~ Когато ЕМОПС за електроенергия ⇨ или ООРСЕС ⇨ не успее да разработи мрежов кодекс в ~~рамките на~~ определения от Комисията срок по параграф ~~86~~, Комисията може да поиска от Агенцията да подготви проект на мрежов кодекс въз основа на съответната рамкова насока. Агенцията може да започне допълнителна консултация в хода на подготовката на проект на мрежов кодекс по настоящия параграф. Агенцията внася в Комисията проект на мрежов кодекс, подготвен по настоящия параграф, и може да препоръча неговото приемане.

~~11.12.~~ Комисията може да приеме по собствена инициатива един или повече мрежови кодекси в областите, изброени в ~~параграф 1 член 8, параграф 6~~, когато ЕМОПС за електроенергия ⇨ или ООРСЕС ⇨ не успее да разработи мрежов кодекс или Агенцията не успее да разработи проект на мрежов кодекс, както е посочено в параграф ~~1114~~ от настоящия член, или по препоръка на Агенцията съгласно параграф ~~109~~ от настоящия член.

~~13.~~ Когато Комисията предложи приемането на мрежов кодекс по своя собствена инициатива, Комисията се консултира с Агенцията, ЕМОПС за електроенергия и всички заинтересовани страни по отношение на проекта на мрежов кодекс в продължение на ~~период~~ срок от не по-малко от два месеца. ~~Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящия регламент чрез допълване му, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 23, параграф 2.~~

~~12.14.~~ Настоящият член не засяга правото на Комисията да приема и изменя насоките съгласно член ~~5748~~. ⇨ Той не засяга възможността ЕМОПС за електроенергия да разработва незадължителни указания в областите, посочени в параграф 1, когато те не се отнасят за области, включени в обхвата на отправеното от Комисията искане до нея. Тези указания се представят на Агенцията за становище. Това становище се взема надлежно предвид от ЕМОПС за електроенергия. ⇨

Член ~~567~~

Изменения на мрежови кодекси

↓ НОВ

1. Комисията е оправомощена да приема делегирани актове в съответствие с член 63, отнасящи се за изменение на мрежови кодекси, като следва процедурата по

член 55. Агенцията също може да предлага изменения по процедурата, посочена в параграфи 2—4 от настоящия член.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇒ нов

~~12.~~ Проекти за изменения на мрежов кодекс, приет по силата на член ~~55~~, може да бъдат предлагани на Агенцията от лица, които е вероятно да са заинтересовани от съответния мрежов кодекс, включително ЕМОПС за електроенергия, ⇒ ООРСЕС, ⇐ операторите на преносни системи, ползвателите на системата и потребителите. Агенцията може да предложи изменения по собствена инициатива.

~~23. Агенцията се консултира с всички заинтересовани страни в съответствие с член 10 от Регламент (ЕО) № 713/2009. Въз основа на тази процедура~~ Агенцията може да представи на Комисията мотивирани предложения за изменения, като обясни по какъв начин тези предложения съответстват на целите на мрежовите кодекси, установени в член ~~6~~ 55, параграф 2. ⇒ Когато счита дадено предложение за допустимо, както и за предложения по собствена инициатива, ⇐ ☒ Агенцията се консултира с всички заинтересовани страни съгласно член 15 от [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2]. ☒

~~34.~~ Като вземе предвид предложенията на Агенцията, Комисията е оправомощена ~~може~~ да приеме изменения в мрежов кодекс, приет съгласно член 55, ~~6~~. ~~Тези мерки, предназначени да изменят неосновни елементи на настоящия регламент, като го допълват, се приемат~~ ⇒ под формата на делегирани актове ⇐ в съответствие с член 63. ~~процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 23, параграф 2.~~

45. Разглеждането на предложените изменения в съответствие с процедурата, предвидена в член 63 ~~23, параграф 2~~, се ограничава до разглеждане на аспектите, свързани с предложеното изменение. Тези предложени изменения не засягат други изменения, които Комисията може да предложи.

Член ~~57~~48

Насоки

↓ нов

1. Комисията може да приеме задължителни насоки в областите, изброени по-долу.
2. Комисията може да приеме делегиран акт като насока в областите, за които разработването на такива делегирани актове е възможно и по процедурата за мрежови кодекси съгласно член 55, параграф 1.

~~1.3. Когато е подходящо, насоките,~~ ⇒ Може да бъдат приети насоки ⇐, свързани с компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи. ☒ Те определят ☒ в съответствие с уредените в членове ~~4613~~ и ~~1614~~ принципи, предвиждат принципи:

- а) подробности по отношение на процедурата за определяне кои оператори на преносни системи са длъжни да плащат компенсации за трансграничните потоци, включително разграничение между операторите на националните преносни системи, от които произхождат трансграничните потоци, и системите, в които те завършват, в съответствие с член ~~4613~~, параграф 2;
- б) подробности по отношение на процедурата на плащане, която да се следва, включително определяне на първия период, за който следва да бъде изплатена компенсация, в съответствие с член ~~4613~~, параграф 3, втора алинея;
- в) подробности по отношение на методиките за определяне на приетите трансгранични потоци, за които се дължи компенсация в съответствие с член ~~4613~~, по отношение както на количество, така и на типа потоци, както и определяне на величините на тези потоци като произхождащи и/или завършващи в преносните системи на отделните държави членки, в съответствие с член ~~4613~~, параграф 5;
- г) подробности по отношение на методиката за определяне на разходите и ползите в резултат на приемане на трансгранични потоци, в съответствие с член ~~4613~~, параграф 6;
- д) подробности относно третирането на потоци електроенергия, произхождащи или завършващи в държави извън Европейското икономическо пространство, в контекста на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи; и
- е) участието на национални системи, които са свързани чрез електропроводи на правостоянен ток, в съответствие с член ~~4613~~.

~~2.4. Насоките може да определят също така и подходящи правила, които водят до постепенно хармонизиране на основните принципи за определяне на~~ ⇒ отнасящи се за ⇐ таксите, налагани на производителите, ⇐ съхраняването на енергия ⇐ и ☒ клиентите ☒ потребителите (натоварване) (за потреблението) по националните ⇒ разпределителни и преносни ⇐ тарифни системи ⇒ и режими на присъединяване ⇐, включително и отразяване на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи в националните такси за достъп и осигуряване на подходящи и ефективни локационни сигнали в съответствие с принципите, посочени в член ~~1614~~.

Насоките ⇒ могат да ⇐ предвиждат мерки за подходящи и ефективни хармонизирани локационни сигнали на ☒ съюзно ☒ ~~общностно~~ равнище.

Всяко такова хармонизиране не пречи прилагането от държавите членки на механизми, с които да гарантират, че таксите за достъп до мрежата, които плащат ☒ клиентите ☒ потребителите (натоварване) (за потреблението), са съпоставими на цялата им територия.

~~3.5.~~ Когато е целесъобразно, в насоките, в които се посочва минималната степен на необходима хармонизация за постигане целите на настоящия регламент, ~~се~~ ~~предвиждат~~ ⇨ може да се уточняват ⇐ също така и:

~~(а) подробности, свързани с предоставянето на информация в съответствие с принципите, уредени в член 15;~~

~~а)б)~~ подробности относно правилата за търговия с електроенергия;

~~б)в)~~ подробности относно правилата за инвестиционните стимули за капацитет на междусистемен електропровод, в това число локационните сигнали;

~~(б) подробности относно областите, изброени в член 8, параграф 6.~~

~~За тази цел Комисията се консултира с Агенцията и с ЕМОПС за електроенергия.~~

~~4. Насоките за управление и разпределяне на наличния преносен капацитет на междусистемните електропроводи между националните мрежи са установени в приложение I.~~

↓ 347/2013 (адаптиран)

~~4а.6.~~ Комисията може да приеме насоки относно прилагането на оперативната координация между операторите на преносни системи на равнището на Съюза. Тези насоки са съгласувани с посочените в член ~~55~~ от настоящия регламент мрежови кодекси и се основават на тях, както и на приетите спецификации ~~и становището на Агенцията~~, посочени в член 27, параграф 1, буква ж) ~~8, параграф 3, буква а)~~ от настоящия регламент. При приемането на тези насоки Комисията взема предвид различните оперативни изисквания на регионално и национално равнище.

Тези насоки се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член ~~23, параграф 3~~ ~~62, параграф 2~~.

↓ 714/2009 (адаптиран)

⇨ НОВ

~~75. Комисията може да приема насоки по въпросите, изброени в параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член. Тя може да изменя насоките, посочени в параграф 4 от настоящия член, в съответствие с принципите, уредени в членове 15 и 16, по специално за да включи подробни насоки относно всички прилагани на практика методики за разпределяне на капацитет и за да гарантира, че механизмите за управление на претоварването се развиват по начин, съвместим с целите на вътрешния пазар. Когато е целесъобразно, в хода на извършването на такива изменения се установяват общи правила за минимални стандарти за безопасност и експлоатация при използването и експлоатацията на мрежата, както е посочено в член 15, параграф 2. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящия регламент чрез допълване му, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 23, параграф 2.~~

Когато приема или изменя насоки, Комисията ⇨ се консултира с Агенцията, ЕМОПС за електроенергия и други заинтересовани страни, когато е уместно. ⇐

~~а) гарантира, че насоките осигуряват минималната степен на хармонизация, която е изисква за постигане на целите на настоящия регламент, и не надхвърлят необходимото за тази цел; и~~

~~б) посочва какви действия е предприела по отношение на съответствието на правилата в трети държави, които представляват част от общността електроенергийна система, е въпросите насоки.~~

~~Когато приема за първи път насоки съгласно настоящия член, Комисията гарантира, че те обхващат в един проект на мярка поне въпросите, посочени в параграф 1, букви а) и г) и в параграф 2.~~

Член 58~~21~~

Право на държавите членки да предвиждат по-подробни мерки

Настоящият регламент не засяга правото на държавите членки да запазят или въведат мерки, които съдържат по-подробни разпоредби от тези, установени в настоящия регламент, ~~или~~ в насоките, посочени в член 57~~18~~ ⇨, или в мрежовите кодекси, посочени в член 55, при условие че тези мерки не застрашават ефективността на законодателството на Съюза ⇨.

Глава VIII

⊠ Заключителни разпоредби ⊠

Член 59~~17~~

Нови междусистемни електропроводи

1. При поискване и за ограничен период от време новите междусистемни електропроводи за ~~постоянен~~~~прав~~ ток може да бъдат освободени от разпоредбите на член 17, параграф 2~~16~~, ~~параграф 6~~ от настоящия регламент и членове 69, 43~~32~~ и ~~член 59~~37~~~~, параграф 6, както и член 60, параграф 1~~10~~ от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2]~~Директива 2009/72/ЕО~~ при следните условия:
 - а) инвестициите трябва да засилват конкуренцията при доставката на електроенергия;
 - б) степента на риск, свързан с инвестициите, е такава, че инвестициите няма да бъдат осъществени, ако не бъде предоставено такова освобождаване;
 - в) междусистемният електропровод трябва да бъде собственост на физическо или юридическо лице, което е отделно поне по отношение на правната си форма от системните оператори, в рамките на чиито системи ще бъде изграден междусистемният електропровод;
 - г) таксите се начисляват на ползвателите на този междусистемен електропровод;
 - д) след частичното отваряне на пазара, посочено в член 19 от Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ~~от 19 декември 1996 г. относно общите~~

~~правила за вътрешния пазар на електроенергия~~⁴³, нито една част от капиталовите или оперативните разходи за междусистемния електропровод не е възвръната от който и да било елемент от таксите за използване на преносните или разпределителните мрежи, свързани чрез междусистемния електропровод; и

- е) освобождаването не трябва да е във вреда на конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия или на ефективното функциониране на регулираната система, към която е свързан междусистемният електропровод.
- 2. При изключителни случаи параграф 1 се прилага също така за междусистемните електропроводи на променлив ток, при условие че разходите и рисковете при въпросните инвестиции са особено високи в сравнение с разходите и рисковете, които обикновено съпътстват свързването на две съседни национални преносни системи чрез междусистемен електропровод на променлив ток.
- 3. Параграф 1 се прилага също и при значително нарастване на капацитета на съществуващите междусистемни електропроводи.
- 4. Решението за освобождаване съгласно параграфи 1, 2 и 3 се взема за всеки отделен случай от регулаторните органи на съответните държави членки. Освобождаването може да покрива целия или част от капацитета на новия междусистемен електропровод или на съществуващия междусистемен електропровод със значително увеличен капацитет.

В срок от два месеца от датата, на която искането за освобождаване е получено от последния от съответните регулаторни органи, Агенцията може да даде консултативно становище на тези регулаторни органи, което може да служи като основа за вземането на тяхното решение.

При вземане на решение за предоставяне на освобождаване за всеки отделен случай се отчита нуждата от налагане на условия, свързани със срока на освобождаване и недискриминационния достъп до междусистемния електропровод. При вземането на решение за тези условия по-специално се обръща внимание на допълнителния капацитет, който ще бъде изграден, или на промяната на съществуващия капацитет, времевата рамка на проекта и националните обстоятелства.

Преди да предоставят освобождаване, регулаторните органи на съответните държави членки определят правилата и механизмите за управление и разпределяне на капацитета. Правилата за управление на претоварването включват задължение за предлагане на неизползван капацитет на пазара, а лицата, използващи съоръженията, са оправомощени да търгуват с договорения си капацитет на вторичния пазар. При оценяването на критериите, посочени в параграф 1, букви а), б) и е), се вземат предвид резултатите от процедурата за разпределяне на капацитет.

⁴³ Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 1996 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 27, 30.1.1997 г., стр. 20).

Когато всички съответни регулаторни органи постигнат споразумение относно решението за освобождаване в шестмесечен срок, те информират Агенцията за това решение.

Решението за освобождаване, включително посочените във втората алинея от настоящия параграф условия, са надлежно обосновани и се публикуват.

5. Решението, посочено в параграф 4, се взема от Агенцията:
 - а) когато всички съответни регулаторни органи не са постигнали споразумение в срок от шест месеца от датата, на която е поискано освобождаване от последния от тези регулаторни органи; или
 - б) при съвместно искане от съответните регулаторни органи.Преди да вземе такова решение, Агенцията се консултира със съответните регулаторни органи и кандидатите.
6. Независимо от параграфи 4 и 5 държавите членки може да предвидят регулаторният орган или Агенцията, в зависимост от случая, да предостави за официално решение на съответния орган в държавата членка своето становище по искането за освобождаване. Това становище се публикува заедно с решението.
7. При получаване на всяко искане за освобождаване регулаторните органи незабавно изпращат копие от него за информация на Агенцията и на Комисията. Съответните регулаторни органи или Агенцията (нотифициращи органи), според случая, незабавно нотифицират на Комисията решението за освобождаване, заедно с цялата релевантна информация във връзка с решението. Тази информация може да бъде предоставена на Комисията в обобщена форма, което да даде възможност на Комисията да постигне добре обосновано решение. По-специално информацията включва:
 - а) подробно описание на причините, въз основа на които е предоставено или отказано освобождаването, включително финансова информация, обосноваваща необходимостта от освобождаване;
 - б) извършения анализ на ефекта върху конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия в резултат на предоставянето на освобождаване;
 - в) причините да се определи съответният период от време и дял от общия капацитет на междусистемния електропровод, за които е предоставено освобождаването; и
 - г) резултатите от консултациите със съответните регулаторни органи.
8. В срок от ⇨ 50 работни дни ⇩ ~~два месеца~~ от деня след получаването на нотификацията по параграф 7 Комисията може да вземе решение да изиска от нотифициращите органи да изменят или отменят решението за предоставяне на освобождаване. Този ~~шестмесечен~~ срок ⇨ от 50 работни дни ⇩ може да бъде удължен с допълнителен срок от ⇨ 50 работни дни ⇩ ~~два месеца~~, в случай че Комисията има нужда от допълнителна информация. Този допълнителен срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация. Първоначалният ~~шестмесечен~~ срок може да бъде удължен и с едновременното съгласие на Комисията и на нотифициращите органи.

Когато поисканата информация не бъде предоставена в ~~рамките на~~ срока, предвиден в искането, нотификацията се счита за оттеглена, освен ако преди изтичането му този срок е удължен с едновременното съгласие на Комисията и на нотифициращите органи, или ако нотифициращите органи чрез надлежно мотивирано изявление уведомят Комисията, че считат нотификацията за пълна.

Нотифициращите органи се съобразяват с решението на Комисията за изменение или отмяна на решението за освобождаване в срок от един месец от приемането му и информират Комисията за това.

Комисията запазва поверителността на чувствителната търговска информация.

Одобрението на Комисията на решението за освобождаване изтича две години след датата на приемането му, в случай че изграждането на междусистемния електропровод все още не е започнало до тази дата, и пет години след датата на приемането му, ако междусистемният електропровод не е започнал да функционира до тази дата, освен ако Комисията реши ⇨ въз основа на мотивирано искане от нотифициращите органи, ⇐ че забавянето се дължи на значителни пречки, които са извън контрола на лицето, на което е било предоставено освобождаването.

↓ НОВ

9. Когато регулаторните органи на съответните държави членки решат да изменят дадено решение по параграф 1, те незабавно нотифицират на Комисията измененото решение заедно с цялата съответна информация във връзка с решението. За това нотифицирано решение се прилагат параграфи 1—8, като се вземат предвид особеностите на съществуващото освобождаване.
10. Комисията може, при съответно искане или по своя собствена инициатива, да възобнови производството:
- а) когато при надлежно съобразяване с оправданите правни очаквания на страните и с икономическия баланс, постигнат в първоначалното решение за освобождаване, е настъпила съществена промяна в някой от фактите, на които се е основавало решението;
 - б) когато съответните предприятия действат в разрез със своите ангажименти; или
 - в) когато решението се е основавало на непълна, невярна или подвеждаща информация, предоставена от страните.

↓ 714/2009 (адаптиран)
⇨ НОВ

~~11.9.~~ Комисията ☒ е оправомощена ☒ ~~може~~ да приеме ~~насоки~~ ⇨ делегирани актове в съответствие с член 63 относно приемането на насоките ⇐ за прилагането на условията, посочени в параграф 1 от настоящия член, и да определи процедурата, която да бъде следвана за прилагането на параграфи 4, 7, ~~и~~ 8 ⇨, 9 и 10 ⇐ от настоящия член. ~~Тези мерки, предназначени да изменят нестъществени елементи на настоящия регламент чрез~~

~~доняване му, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 23, параграф 2.~~

~~Член 19~~

~~Регулаторни органи~~

~~При изпълнението на своите задължения регулаторните органи осигуряват съответствие с настоящия регламент и насоките, приети в съответствие с член 18. Когато е подходящо за постигане на целите на настоящия регламент, регулаторните органи си сътрудничат помежду си, с Комисията и с Агенцията в съответствие с глава IX от Директива 2009/72/ЕО.]~~

Член ~~60~~20

Предоставяне на информация и поверителност

1. При искане от страна на Комисията държавите членки и регулаторните органи ѝ предоставят цялата информация, необходима за целите на
⇒ правоприлагането на разпоредбите на настоящия регламент ⇐ ~~член 13, параграф 4 и член 18.~~

~~По специално за целите на член 13, параграфи 4 и 6 регулаторните органи редовно предоставят информация относно действително извършените разходи от националните оператори на преносни системи, както и данни и всяка релевантна информация, отнасяща се до физическите потоци през мрежите на операторите на преносни системи и разходите за мрежите.~~

Комисията определя разумни срокове, в ~~рамките на~~ които следва да бъде представена информацията, като взема под внимание сложността на изискваната информация и доколко е спешно нейното получаване.

2. Ако дадена държава членка или съответен регулаторен орган не предостави тази информация в определения по параграф 1 срок, Комисията може да поиска пряко от съответните предприятия цялата информация, необходима за целите на
⇒ правоприлагането на разпоредбите на настоящия регламент ⇐ ~~член 13, параграф 4 и член 18.~~

Когато се изпраща искане за предоставяне на информация до предприятие, Комисията едновременно изпраща копие от него до регулаторните органи на държавата членка, на чиято територия се намира седалището на предприятието.

3. В искането за предоставяне на информация по параграф 1 Комисията посочва правното основание за искането, срока, в ~~рамките на~~ който трябва да бъде предоставена исканата информация, целта на искането, както и предвидените в член ~~61~~22, параграф 2 санкции при подаване на невярна, непълна или подвеждаща информация. Комисията определя разумни срокове, като взема под внимание сложността на исканата информация и доколко е спешно нейното получаване.
4. Исканата информация се предоставя от собствениците на предприятията или техни представители и — в случаите на юридически лица — от упълномощените представители по закон или по устав/дружествен акт. Когато надлежно упълномощени за целта адвокати предоставят информацията от

името на техните клиенти, клиентите остават изцяло отговорни, в случай че подадената информация е невярна, непълна или подвеждаща.

5. Когато предприятие не предостави исканата информация в определения от Комисията срок или подадената информация е непълна, Комисията може с решение да изиска предоставянето на информацията. В решението се уточнява каква информация е необходима и се определя подходящ срок за нейното предоставяне. В него се отбелязват и санкциите, предвидени в член ~~61~~²², параграф 2. В него се отбелязва и правото решението да бъде предмет на контрол от Съда на ☒ Европейския съюз ☒ ~~Европейските общности~~.

По същото време Комисията изпраща копие от решението си до регулаторните органи на държавата членка, на чиято територия пребивава лицето или се намира седалището на предприятието.

6. Информацията, посочена в параграфи 1 и 2, се използва единствено за целите на ~~член 13, параграф 4 и член 18~~ ⇒ правоприлагането на разпоредбите на настоящия регламент ⇐.

Комисията не разкрива ~~придобита по силата на настоящия регламент~~ информация, която влиза в обхвата на задължението за професионална тайна и е придобита по силата на настоящия регламент.

Член ~~61~~²²

Санкции

1. Без да се засяга параграф 2, държавите членки установяват правила за санкциите, приложими при нарушаване на разпоредбите на настоящия регламент ⇒ , мрежовите кодекси, приети съгласно член 55, и насоките, приети съгласно член 57 ⇐, и предприемат всички необходими мерки за осигуряване на тяхното изпълнение. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. ~~Държавите членки нотифицират на Комисията до 1 юли 2004 г. тези правила, които съответстват на разпоредбите, установени в Регламент (ЕО) № 1228/2003, и нотифицират незабавно Комисията за всички последващи изменения, които ги засягат. Те нотифицират на Комисията всички правила, които не съответстват на разпоредбите, установени в Регламент (ЕО) № 1228/2003, до 3 март 2011 г. и нотифицират на Комисията незабавно всички последващи изменения, които ги засягат.~~
2. Комисията може с решение да наложи на предприятията глоби, които не надвишават 1 % от общия оборот от предходната финансова година, в случаите, когато умишлено или поради небрежност те предоставят неточна, непълна или подвеждаща информация в отговор на искане, направено съгласно член ~~60~~²⁰, параграф 3, или не успеят да осигурят исканата информация в срока, определен в решение, прието по силата на член ~~60~~²⁰, параграф 5, първа алинея. При определяне на размера на глобата Комисията взема предвид доколко сериозно е неизпълнението на изискванията в първата алинея.
3. Предвидените в параграф 1 санкции и решенията, взети съгласно параграф 2, не са от наказателноправен характер.

↓ 714/2009

Член ~~6223~~

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден съгласно член ~~6846~~ от ~~Директива 2009/72/ЕО~~ [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2].

~~2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат член 5а, параграфи 1—4 и член 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.~~

↓ 347/2013

~~23. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁴ от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията.~~

↓ 714/2009

Член 24

Доклад на Комисията

~~Комисията наблюдава прилагането на настоящия регламент. В доклада си по член 47, параграф 6 от Директива 2009/72/ЕО Комисията докладва относно опита, придобит при прилагането на настоящия регламент. По специално в доклада се разглежда до каква степен настоящият регламент е успял да гарантира недискриминационни и съобразени с разходите условия за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия, за да допринесе за избора на клиентите в един добре функциониращ вътрешен пазар на електроенергия и за дългосрочната сигурност на доставките, както и разглежда до каква степен са въведени ефективни локационни сигнали. Ако е необходимо, докладът се придружава от подходящи предложения и/или препоръки.~~

⁴⁴

Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

Член 63

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при условията, предвидени в настоящия член.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 31, параграф 3, член 46, параграф 4, член 55, параграф 1, член 56, параграфи 1 и 4, и член 59, параграф 11, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от [Служба за публикации: *моля, въведете датата на влизане в сила*].
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 31, параграф 3, член 46, параграф 4, член 55, параграф 1, член 56, параграфи 1 и 4, и член 59, параграф 11, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява делегирането на правомощията, посочено в същото решение. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на вече действащите делегирани актове.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията уведомява за това едновременно Европейския парламент и Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 31, параграф 3, член 46, параграф 4, член 55, параграф 1, член 56, параграфи 1 и 4, и член 59, параграф 11, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след уведомяването на Европейския парламент и Съвета за акта или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член ~~64~~²⁵

Отмяна

Регламент (ЕО) № ~~714/2009~~ ²⁵ ~~1228/2003~~ се отменя, ~~считано от 3 март 2011 г.~~ Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение II.

Член 65~~26~~

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от ~~3 март 2011~~ ☒ 1 януари 2020 ☒ г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател